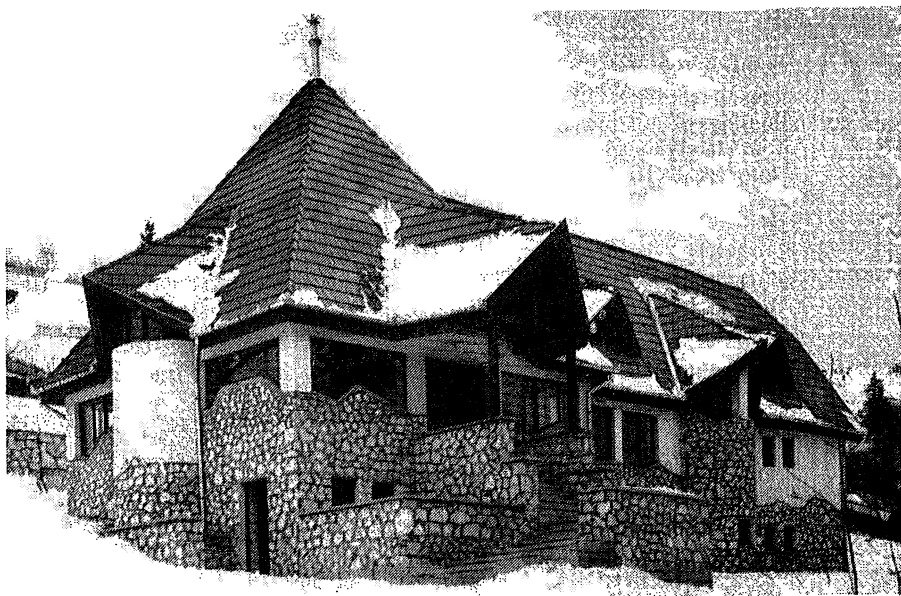

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Az új balánbányai református templom

1998. március

IX. évf. 3. sz.

Tartalom

Tanulmány

Karasszon Dezső: A XXXVII. zsoltár	127
Adorjáni Nagy Aranka: Vizsga (Vers).....	129

Vasárnapi prédikációk

Csiha Kálmán: A Bethesda partján. János 5,1–9.....	130
Csiha Kálmánné: A sátán rostájában. Lukács 22,31–32	133
Fazakas Sándor: A III. parancsolat. 2Mózes 20,7.....	136
Fazakas Sándor: A IV. parancsolat. 2Mózes 20,8–11.....	139
Geréb Zsolt: A bűnös asszony. János 7,53–8,12.....	142
Geréb Zsolt: A Jordán partján. Máté 3,13–17.....	144
Kováts László: Vigyázzatok és imádkozzatok. Máté 26,41	147
László Dezső: Az engedelmes Fiú. Lukács 2,41–52	150
László Dezső: Mire tanítanak a gyermekek? Máté 18,1–6	154
Walter Lüthi: Sára asszony családtervezése. 1Mózes 16,1–16	157
Nagy István: A bölcs építés. Máté 7,24–27	162
Nagy József: A jó pásztor. János 10,11–21.....	165
Szabó László: Az üdvösség napja. Lukács 19,1–10.....	168

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Balogh Béla: Régi bölcsesség – mai embereknek. Példabeszédek 19,14.....	172
---	-----

Temetési beszédek

Cseh Zsolt: Megsebez, de bekötöz.. Jób 5,18	173
Cseh Zsolt: Elmúlás – szabadítás. Ézsaiás 51,6	174
Id. Kántor Attila: Ha atyám és anyám elhagynak is... Zsoltárok 27,10; Máté 16,26.....	175

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Korrektor: Hatházy Ferenc

Számítógépes szedés, tördelés: Czirmay Ágnes

Tanulmány

Karasszon Dezső

A XXXVII. zsoltár

Ez a zsoltár alfabetikus költemény. Ilyenek: Zsolt 9–10, 34, 37, 111, 112, 119, 145. Kétszer fordul elő a wav (11. és 12. vers) és a het (14. és 15. vers). Kisebb szövegjavítással (a LXX segítségével) helyreállítható az ainnal és a tavval kezdődő sor (28. és 39. vers). A költemény a bölcsességirodalomhoz tartozik. A főgondolatok ismételtelen előfordulnak benne. Ilyenek: a hívek az országban lakhatnak (9, 11, 22, 27, 29, 34. vers), a bűnösök viszont kiirtatnak (9, 22, 34, 38. vers). Ez a gondolat különösen is hangsúlyossá vált a babiloni fogság (Kr.e. 587–538) után: 49 év után a föld újból eredeti tulajdonosává lesz (Lev 25). A zsoltár szerzetési ideje a fogság utáni kor. Szerzője idős és sokat tapasztalt ember volt (25. vers). Hasonló tartalmú a 49, 73. zsoltár.

1a. vers. Lásd a bevezetés 3. pontja alatt.

1b–11. vers. A zsoltárfő úg fordul hallgatóihoz, mint bölcs tanító a fiatal, heveskedő tanítványokhoz. A hívek számára kísértést jelentett az, hogy a bűnösöknek sikeres az élete (= útja: 7. vers), a hívek pedig sok baj között élnek. Érdemes ilyen körülmények között Istent szolgálni? (Mal 3,13–15) A zsoltárfő igennel felel, és az imperativusok egész sorával biztatja a híveket az Istenbe vetett bizakodásra (3, 4, 5, 7, 8. vers). A 3. versben négy imperativus van. Az első kettő parancsot fejez ki, a harmadik és negyedik pedig követelményt: bízzál az Úrban, tégy jót; akkor az országban lakhatsz (imperativus) és megtarthatod (őrizheted, imperativus) az állandóságot = megmaradást. A 4. és 11. vers a fogság utáni kegyesség egyik jellegzetes gondolatát tartalmazza: a hívek gyönyörködnek az Úrban (Jób 22,26; Ézs 58,14). A király-ideológiából való az a gondolat, hogy az Úr teljesíti a kérést (Zsolt 2,8; 20,5; 21,3); ez a híveknek is szól. Az 5. vers szerint a hívő ember az Úrra „gördíti útját”, ti. terheit, gondjait (vö. 1Pt 5,7). Az Úr pedig munkálkodik (5b vers!). Ő napfényre hozza szolgálói igazságát (6. vers; Zsolt 17,2; vö. Ézs 49,4; 50,8 s köv.). Az 5. vers megismétli a 3. versben levő buzdítást: Bízzál az Úrban! A 7. vers hozzát teszi: reménykedj az Úrban (a LXX alapján javított szöveg, az értelmetlen „vajúdj” helyett; vö. Zsolt 25,3.21; 42,6.12; 69,4.7; 130,5 s köv.). Aki reménykedik az Úrban, az ő útján marad (34. vers). Ha a hívő ember nem tudna „csendben maradni” (7. vers; vö. Zsolt 62,2–6), és nem hagyná abba a heveskedést, akkor indultai gonosz cselekedetre készítenék (8. vers). Meg kell gondolnia, hogy a bűnösök szerencséje mulandó: nemsokára utoléri őket az ítélet. Kiszáradnak, mint a fű (Jób 14,2; Zsolt 90,51 s köv.; 103,15 s köv.; Ézs 40,6; Mt 6,30; Jak 1,10 s köv.). A zsoltárfő nem túlvilági ítéletre gondol, hanem arra, hogy az ígéret földje a hívek birtokába kerül. Ezt később eszkatológiai értelemben vették (Ézs 57,13; 60,21; 65,9; Mt 5,5).

12–20. vers. Az igazak halálos veszélyben vannak. A gonoszok aljas terveket szőnek ellenük; hamis vádakot találhatnak ki (32. vers). Csikorgatják a fogukat, mint a vadállatok (12. vers; vö. Zsolt 35,16; 112,10). Az Úr nevet rajtuk! Ez az ő nagy hatalmának a jele (Zsolt 2,4). Ő tudja, hogy eljön a bűnösök veszedelmének a „napja” (1Sám 26,10; Jób 18,20; Abd 12–14). A 14–15. vers kardról és íjról beszél: a bűnösök le akarják vágni azokat, akiknek becsületes az útja (néhány kézirat szerint: szíve). De végül az ő szívébe hatol be a kard. A Szentírás ezt az Úr művének tartja (Zsolt 7,14–17; 11,5 s köv.; 26,9; 34,22; Jer 2,19; 5,26–29; 6,21). A 16. versből azt látjuk, hogy az igazak, a gyülekezet tagjai általában szegények voltak. Az Úr azonban „ismeri” őket, közösséget vállal velük. Ez többet ér a nagy vagyonnál (16. vers). Az Úr az ínséges időkben is támogatja

híveit; ilyen idők Palesztinában gyakran voltak (Gen 12,10; 42,1 s köv.; Zsolt 33,19). A bűnösök, az Úr ellenségei, „még ha olyanok is, mint a rétek pompája, elmúlnak: füstben múlnak el” (20. vers). De az értékes réteket nem szokták felgyújtani; legfeljebb a tarlót égették el. A LXX a „rétek pompája” kifejezést másképpen értette: „dicsőíttetnek és magasztaltatnak”. Figyelemre méltó szövegjavítás még: „mint a kemencének lángja”. Ez jól illik a párhuzamos felsorhoz. Izzó kemencéhez hasonlítja a bűnösöket Hós 7,7 is.

21–31. vers. Ezekben a versekben a zoltáríró már nem csupán az igazak és a bűnösök sorsát hasonlítja össze, hanem magatartásukat is. A 21. és 26. vers szerint az igaz szívesen ad kölcsönt a bajban levőnek. Természetesen nem kamatra vagy éppen uzsorára kölcsönadott pénzről van szó; ezt tiltja a törvény (Ex 22,24; Lev 25,36; Deut 15,7 s köv.; 23,20 s köv.). A bűnös viszont nyomorúságba jut, és a felvett kölcsönt nem tudja megadni. A fizetni nem tudó adósnak nehéz sorsa volt (2Kir 4,1 s köv.; Neh 5,4 s köv.; Ám 2,6; 8,6; Mt 18,25 s köv.). A 22. vers a szövetségkötéshez tartozó gondolatokat tartalmazza: áldásban részesülnek azok, akik megtartják a szövetséget, átok éri azokat, akik szövetségsgzegővé válnak (Deut 27,9–13; 28,1–14.15–68). Az áldás tartalma itt az, hogy birtokba vehetik az ígéret földjét. A 23. vers mindkét sorában 3–3 szó áll: „Az Úrtól vannak a férfiu léptei; irányítja azt, akinek útja tetszik neki.” A héber szövegben rossz helyen áll az elválasztójel (rebi^ca). Az embert tórájával, tanításával vezérli az Úr (Zsolt 119,105). Egyúttal veszélyektől is óvja (Zsolt 91,11 s köv.; Mt 4,6). A 24. vers számol azzal, hogy a hívő ember is kerülhet veszedelembé; de itt is támogatja az Úr (vö. Zsolt 34,20; Péld 24,16; Mik 7,8). A 25. versben saját tapasztalatát mondja el a zoltáríró: Isten gondviselése meglátszik a hívek életében, sőt utódaikra is kiterjed (Ex 20,6; Deut 5,10). „Magva áldássá lesz” – mondja a 26. vers. Ez részben azt jelenti, hogy az Istentől jövő áldás továbbadója lesz (vö. Gen 12,1–3, részben azt, hogy nevével áldást mondanak: Gen 49,28; Zsolt 21,7; Ézs 19,24; Zak 8,13). Ezért hangzik a prófétai tartalmú intés: kerüld a gonoszt, és tégy jót (Ézs 1,16 s köv.; Ám 5,14 s köv.; vö. Zsolt 34,15; Péld 3,7; 16,6). Az Úr ui. „szereti a jogosságot” (Ézs 5,7); erre buzdítja gyülekezetét az istentiszteletek alkalmával (Zsolt 50,16 s köv.; 98,9; 99,4; 103,6 s köv.; 147,19). Az igazak „örökké” az országban lakhatnak (27. vers); de „a gonoszok örökre kiirtatnak” onnan (így állítható helyre az ain-strófa a 28. vers második felében a LXX alapján) (Jób 18,21; 27,7; 31,3). A 30–31. vers az igaz ember jellemzése: szája bölcsen szól, szívébe pedig bele van írva Isten törvénye. Itt az új szövetségről szóló prófétai jóvendölések hatása érezhető: Jer 31,31–34; Ez 11,19 s köv.; 36,27; lásd még Zsolt 40,9; Ézs 51,7.

32–40. vers. Ez az igeszakasz a 12. s köv. versekhez hasonlóan a bűnösök magatartását írja le. Hamis vádakkal, álnokul támadják az igazakat. Az Úr mint bíró nem engedi, hogy az igazat bűnösnek nyilvánítsák (1Kir 8,31 s köv.; Zsolt 26,1; 109,7). Aki az Úrban reménykedik, az az ő útját „megtartja”: vigyáz arra, hogy cselekedetei megfeleljenek Isten akaratának. Ennek kettős jutalma van: egyrészt az ország birtoklása, másrészt az, hogy meglátják a bűnösök pusztulását (Zsolt 91,8; Ézs 66,24). A 35. versben megint a zoltáríró saját tapasztalatait ismerhetjük meg (vö. 25. vers): „Láttam egy erőszakos bűnöst.” A vers második fele a héber szövegben érthetetlen: „levetkőzve mint egy zöldellő bennszülöttet”. Itt a LXX alapján „növekedett, mint a Libanon cédrusai” olvasandó. A magyar közmondás is azt mondja: Jegenyefák nem nőnek az égig. Az a gonosz ember elbukott; egy idő múlva nyomtalanul eltűnt (36. vers). Éppen ezért a 37. vers megint intést tartalmaz: „vigyázz a feddhetetlenségre, tekints a becsületességre” (a két főnevet a héber szöveg tévesen melléknévnek érti). Az intéshez ígéret is tartozik: a jóvendő a béke emberé. Ennek ellentéte olvasható a 38. vers végén: a bűnösök jóvendője kiirtatik. Itt „jóvendőn” egyesek utódokat értenek. De nem valószínű, hogy ugyanaz a szó két egymás után következő versben mást jelentsen. Inkább úgy kell értenünk ezt a

verset, hogy Isten a híveket a jövőben is megtartja, a bűnösöket pedig elpusztítja. Elen még hozhat nyomorúságot a híveknek (39. vers). De módjukban áll az Úrhoz menekülni; így tapasztalják meg az ő segítő erejét és mentő szeretetét (39–40. vers).

Adorjáni Nagy Aranka

Vizsga

A teológia dísztermében

Csak arasznyi széles a padtető.
Nem lehet ennél szélesebb
a díszes templom-teremben,
zsoltár, Biblia fér el rajta csupán.
Itt ülök egy fél évszázad után,
és ezt az arasznyi keskeny
padtetőt méregetem,
simogatom és nem tudom
levenni róla a kezem.
Olyan most ez a találkozás,
Mint szűnni nem tudó meleg
kézszorítás a hosszú távollét után.

Még meg sem moccan ennyi év alatt.
Mégvárt itt engem ez a pad.
Vigyáztak rá, hibátlan, ugyanaz,
pedig forró levegőjű vizsgák
százait tették le itt,
miközben hívogató tavaszok
jártak odakint a téren –
gesztenyefák rózsaszínűt nyitottak,
fiatal fák megvastagodtak
– ó, vizsgáztató tavaszok –
s hallgatók sokasága a padosorokban
csillogó, óriás rézcsillár alatt...

Váltották egymást vizsgáló nemzedékek,
s teleróttak ezen az arasznyi
deszkaszálon fehérülő íveket,
s közöttük én is lázas sietséggel
fől-főlpillantva oda, hol integet,
biztat és sürget a szószék –
magasság-mélység áramkörébe zártan
írtam befelé hallgatózva,
dobbanó szívvel és izzadó tenyérrel –
megfoghatatlan erők működtek felettem –

az íveket összeszedték

pappá lettem.

1997

Vasárnapi prédikációk

Csiha Kálmán

A Bethesda tavánál

Alapige: János 5,1–9

Bibliaviasítás: Ézsaiás 53,1–13

Amikor ez a történet lejátszódott, ünnep volt Jeruzsálemben. Jeruzsálemben szép ünnepeket szoktak tartani, hatalmas tüzet raktak, szinte az egész ország lakosságát vendégül fogadta a főváros, csodálatos szép találkozások voltak, mindenki sietett az ünnepre, de az Úr Jézus Krisztus, ahogy bejött az olajfák felőli oldalán a városba a kapun át, nem az ünnepre ment, hanem jobbra fordult, ahol a Bethesda tava volt. E név azt jelenti, a gyógyulás háza. Ott feküdt öt tornácon a betegek, sánták és bénák nagy sokasága, és várta a tó vizének megmozdulását. Ki-ki azt akarta, hogy elsőnek érkezzék be a vízbe és meggyógyuljon. Az Úr Jézus ezen az ünnepen nem az ünnep ragyogását, nem a vendéglátás boldogságát kereste, hanem a betegekre gondolt. A betegek, az ünneptelenekre gondolt, akik nem vehetnek részt az ünnepen, és nekik akart vinni ünnepet és gyógyulást.

Sajnos vannak olyan emberek, testvéreim, akik csak a maguk számára akarnak ünnepet, de – hála Istennek – vannak, akik az ünnepen az ünneptelenekre gondolnak. Látjátok, milyen szép ünnep az ifjúság, csupa ragyogás, erő, vidámság, öröm és egészség. Gondoltok-e arra, hogy az ifjúság ünnepéből vigyetek az öregeknek szeretetet, kedves szót, simogatást, hogy nekik is legyen egy kis ünnepük? Milyen nagy ünnep a gazdagság, az anyagi jólét, amit ad Isten. Gondoltok-e arra, hogy a gazdagság ünnepéből vigyetek a szegényeknek is jóságot, szeretetet és segítséget?

Milyen szép dolog, testvéreim, hogy most, ezen a nagy ünnepen, ezen a hármassal ünnepen, amikor arra gondolunk, hogy Isten kegyelméből ezerszáz éve itt lehetünk, és amikor a III. Magyar Református Világtalálkozó van, amikor a világ 43 országából és az öt világrészről hazajöttek a magyar reformátusok, akkor ti arra gondoltok, hogy ezen a nagy ünnepen a betegeknek készíttetek szállást. Ti beteggondozó központot készíttetek erre a nagy ünnepre. És milyen szép Isten munkája a mi holland testvéreink életében, akik erre az ünnepre a maguk gazdagságából az ünnepteleneknek, a betegeknek, a fájdalommal testűeknek-lelkűeknek akartak ajándékot hozni, akik az Úr Jézus Krisztus útján járva nem a nagy fény és ünnepség felé, hanem az ünneptelenek felé igyekeztek, hogy átöleljék őket, hogy meggyógyítsák őket és erőt adjanak nekik. Az az Úr Jézus útja, hogy adjunk másoknak a magunk ünnepéből. Én nem tudom, hogy mi az ünnep, a gazdagság, a pénz, az egészség, a vagyon értelme, ha nincs egy drága ünneped, ha nem hiszel az Úr Jézusban. Jézus elindít bennünket, hogy vigyünk az ünnepteleneknek, akik nem egészségesek, akiknek baj van a családjában, akik nem érzik jól magukat, akik szegények a hitben és az örömben is, egy kis ünnepet, hogy lehajoljunk hozzájuk, elmenjünk hozzájuk és meggyógyítsuk őket. Istenhez kell ölelnünk, és az egészség felé kell vinnünk őket. Ez az Úr Jézus ünnepe, mert mindig az az igazi ünnep, amikor valakinek ünnepet szerezhetünk. Mindig az az igazi boldogság, amikor valakinek boldogságot szerezhetünk. Mert a hitűnknek mindig az az igazi útja, amikor azt nemcsak magunknak tartjuk meg, hanem valaki mást is hitre vezetünk, amikor nem önmagunkért, hanem másokért élünk, miként az Úr Jézus sem magáért, hanem másokért élt.

Jézus jobbra fordult, Bethesda felé. Ott a tónak öt tornáca volt. Néha felzavarodott a víz, és aki először lépett bele, az meggyógyult. Kétarcú emberek ültek a Bethesda tava mellett. Volt egy szép arcuk. Amikor egymással beszélgettek, amikor egymásnak el-

mondták a gondjukat, bánatukat, betegségüket, akkor lehet, hogy meséltek a gyermekük-ről, az unokáikról, akkor szeretetben voltak. De aztán amikor felzavarodott a tó vize, amikor csak az gyógyult meg, aki elsőnek lépett a tóba, akkor kibújt belőlük a másik arc, az önzés arca. Rátapostak egymásra, ha kellett, eltolták egymást, mivel mindenki első akart lenni, hogy ő gyógyuljon meg.

Látjátok, testvéreim, ilyen ez a világ! A világ öt tornácán, a világ öt kontinensén ott vannak a népek, és mindegyik gazdag akar lenni, mindegyik gyógyulni akar, mindegyik boldog akar lenni. Lehet, hogy mondanak egymásnak szép szavakat, de amikor az érdeke jön, akkor letapossák a másikat, áttaposnak a másik szívére, hogy ők legyenek az elsők, hogy nekik legyen mindenük és a másoknak semmi se legyen.

Milyen beteg ez a világ! Milyen kétarcú ez a világ! Vigyázzatok, hogy ti, alsóbülkényi gyülekezet, kedves testvéreim, akiknek régóta ismerem hűséges, Jézus Krisztushoz forduló szívét, sohase legyetek kétarcú emberek. Vigyázzatok, hogy ti mindig maradjatok emberek és Isten gyermekei.

38 év óta volt ez a beteg ott a tóparton. Feküdt a nyoszolyáján, az ágyán, mely valószínűleg csak egy egyszerű gyékény lehetett. Ki tudja hányszor próbált bejutni a tóba, de mindig kimaradt. Ilyen volt a mi történelmünk is. Sokszor felzavarodott a történelem vize, és mi hányszor szerettünk volna meggyógyulni, de mindig kimaradtunk. És lehet, hogy így volt az életedben is: sokszor szeretted volna boldog lenni, de felzavarodott a boldogság vize; sokszor próbáltál előremenni, de mindig más lépett be előtted, és te mindig hátul maradtál. Olyan keserű lehetett ennek az embernek a szíve 38 éven keresztül, mint amilyen keserű volt a mi szívünk egy fél évszázados istentelen hatalom alatt és a történelem annyi csalódásában és annyi viharában, mivel mindig kimaradtunk. Nekünk a fájdalom és a betegség jutott osztályrészül.

Jézus odament ehhez az emberhez, és megállt a háta mögött. Az még nem is tudta, hogy a gyógyulás áll a hátánál, de Jézus megkérdezte tőle: akarsz-e meggyógyulni?

Kedves testvéreim, akik olyan sokszor vagy a testetekben, vagy a lelketekben fájdalmakat hordoztatok – és lehet, hogy most is fájdalmat hordoztok –, megszólított benneteket is Krisztus: akarsz-e meggyógyulni? Téged, alsóbülkényi nép, amely olyan sokszor szeretted volna boldog lenni, megszólított most Jézus: akarsz-e meggyógyulni? És ezt a Kelet-Európát, ezt az egymáson áttaposó Kelet-Európát, ezt a könyörtelen embervilágot és benne Erdélyt és a mi anyaszentegyházunkat is megszólítja most Jézus: akarsz-e meggyógyulni? Igazán akarsz?

Felnéz az az ember, és elmondja a panaszát: Uram, nincs emberem, és amikor felzavarodik a víz, mindig más lép be a tóba, én mindig kívül maradok. Milyen egyetemes, nagy sóhaj ez: nincs emberem. Hányszor elmondja – talán csak magának – egy-egy asszony, aki még nem özvegy, akinek a férje bár ott ült mellette az asztalnál, amikor ebédelnek, de jaj, mégis messze van tőle a szíve. Ez az asszony talán csak imádságában tudja elsírni: Uram, van férjem, és még sincs emberem. És hány férfi fojtja magába a fájdalmat ezen a világon, aki vágyott arra, hogy legyen otthona, ne csak háza, és mindig meleg szóval és szeretettel várják háza, hány férfi mondja el csendes imádságában Istennek: Uram, van feleségem, és még sincs, van édesanyja gyermekeimnek, és még sincs.

Nincs emberem. Nem értjük egymást. 1000 km-es távolságokra vagyunk egymástól, amikor leülünk az asztal mellé. És ez a távolság, mivel a szívünkben van, talán soha nem fog eltűnni többé. És hány gyermek mondja el, aki úgy vágya arra, hogy az édesanyja és az édesapja leüljön mellé és elbeszélgessen vele, de ehelyett csak játékokat kap, pénzt vagy diplomát, esetleg verést vagy szidást. Hány gyermek van, aki szeretne felnézni édesapjára, és nem tud felnézni, mert otthon csak istenkáromlás van és italozás folyik.

Hányszor sírja el sok gyermek: Uram, van apám, és még sincs édesapám. Hány gyermek sírja el, aki úgy szeretne emlékezni mindig az édesanyjára, mint a jóságra, a tisztaságra és a szeretetre: nincs anyám, mert nincs ideje számomra, egyedül vagyok és árván nővök fel. Hány öreg sírja el, akinek felnőtt a gyermeke, akire az egész életét reápezarolta, hogy a gyermeke elment és nem jön levél, elment, és olyan ritkán tér haza, vagy lehet, hogy nem is ment el messzire, hisz csak a harmadik házban lakik, és mégis olyan ritkán jut eszébe megnézni az édesanyját: Uram, nincs gyermekem, egyedül vagyok és árva. És hány gyülekezet mondja el ezen a világon, ahol nem hűséges a pásztor: nincs pásztorunk, Uram! Van papunk, de nincs pásztorunk. És vajon hány lelkipásztor mondja el, aki azzal az őszinte, igaz vággyal jött, hogy felemelje néptünket és anyaszentegyházunkat, de a gyülekezetben csak az anyagiakat nézik és üres a templom. Hány lelkipásztor mondja el fájó szívvel: nincs gyülekezet, pedig hogy vágytam arra, hogy legyen. Milyen nagy dolog az, testvéreim, ha el tudjátok mondani: van emberem!

Talán azért is építtették ezt a beteggondozót, hogy akik majd odakerülnek, azoknak ne kelljen elsírni fájva: Uram, nincs emberem. És hadd tudják majd elmondani boldogan itt Alsóbölkényben: köszönöm azt, hogy embert rendeltél a számomra, hogy orvost és gondozót, testvért és szeretettől égő szíveket rendeltél a számomra. Köszönöm neked, Uram, hogy van emberem. Együtt voltunk az MRVT harmadik nagy ünnepén. Először Váradon, majd Kolozsváron és Marosvásárhelyen. Most Sepsiszentgyörgyről jövök. Milyen boldogok voltak azok, akik Dél-Amerikából, Ausztráliából, Amerikából, Nyugat-Európából jöttek és megtapasztalták az erdélyi vendéglátást. Boldogan mondták – még a katolikusok is, még a más vallásúak is –, itt otthon találtak. Itt van ember, mert őt világrész őt tornácán nemcsak a fegyverkező hatalmak ülnek, hanem a békeesség és szeretet után vágyó emberek is, akik arra vágnak, hogy legyen emberük és ne kelljen letaposni egymást, hanem lehessen szeretni egymást.

Megáll az Úr Jézus a beteg háta mögött, és azt kérdezi: akarsz-e meggyógyulni? A beteg még nem tudja, hogy ki áll a hátánál, de ugye mi már tudjuk, testvéreim. Mi már tudjuk, hogy ha egyszer akármilyen egyedül és árván maradnánk és el kellene sírnunk, hogy nincs emberünk, akkor is tudjuk, hogy van megváltó Jézus Krisztusunk. És ha el kellene sírni akármilyen nagy bánatban és fájdalomban azt, hogy nincs emberünk, akkor is tudjuk, hogy van Istenünk. Ez a nagy dolog! Az a nagy különbség a világi és egyházi élet között, hogy ebben a nagy, árva világban, ebben az egymást letaposó világban megöregedve, megbetegedve, tönkremenne végül is azt sírják el az emberek, hogy nincs emberük, de aki Isten közelében él, az boldogan tudja, hogy van megváltó Jézus Krisztusa és az ő kegyelméből van embere is ezen a földön. Azért kérdezi Jézus: akarsz-e meggyógyulni? Igazán akarsz? Akkor hallgass meg az én szavam; akkor vedd fel a te nyoszolyádat és járj; akkor vedd fel a te keresztedet, amit úgy meguntál, mint ahogy megunta 38 év alatt az ágyát az a beteg. Vedd fel a keresztedet és járj! Akkor hallgass rám, és élj békeességben a másikkal, akkor szeresd a másikat, és ismerd el a másiknak is a nemzetiségét, hitét, becsületét, hogy az is elismerje a tiédet. Akarsz-e meggyógyulni? Olvasd a Bibliát és járd a templomot! És imádkozz sokat, mert ott vagyok a hátadnál, és ha úgy telik el az életed, hogy nem veszel észre, akkor sohasem fogsz meggyógyulni. De ha egyszer meghallja a szíved az én hangomat, akkor lesz erőd felvenni a nyoszolyádat, a keresztedet, és lesz erőd járni és meggyógyulni.

Az a régi beteg hallgatott az Úrra. Felkelt. Nektek is azt mondja, alsóbölkényi gyülekezet, nektek is azt mondja, Erdélyi Református Egyház, neked is azt mondja, a világ 43 országába szétszóródott reformátusság: nem a panaszkodás ideje van, hanem annak az ideje, hogy felkeljünk, hogy Istenben bízunk, hogy szeressük egymást. Ezért keljünk fel és járjunk! Járjunk boldogan, mint akiknek megváltó Jézusa van. Az az ember hallgatott

Jézusra, és egyszerre fel tudott kelni. Én nem tudom, hogy gyógyultak meg a csontjai, de egyszerre minden átváltozott bennük. Mert ha Istenre hallgatunk, akkor minden átváltozik bennünk. Akkor felkelünk és tudunk járni. Én sok olyan asszonyt ismertem, akik gazdagok is voltak és egészségesek is, s mégsem tudtak felkelni, boldogan járni, és csak panasszal és keserőséggel volt tele a szívük. De ismertem a régi falusi gyülekezetemben egy olyan asszonyt, akit amikor megismertem, már két éve bénán feküdt, de felnevelte bénán is tiszta lelkűnek és boldognak a két leányát, és soha nem panaszkodott, mert ott volt az ágya mellett a Biblia, és a lelke fel tudott kelni és járni tudott. Aki Jézus szavát meghallja, az felkel és jár.

Legyen áldott az Úr, kedves alsóbölkényi gyülekezet, hogy nektek a holland testvérekben embereket rendelt, akiket elindított, akiknek azt mondta: kelj fel és járj! És legyen áldott, hogy nektek reájuk hallgató szót rendelt, mert ti nem azt mondtátok, hogy csinálják, ha akarják, nem azt mondtátok, hogy nincs nekünk arra pénzünk, időnk, hanem felkeltetek és jártatok. És elkészült a beteggondozó központ. Isten segítsen meg benneteket, hogy az Úr szavára mindig felkeljete és járjatek, mert akkor életünk, jövőnk és megtartásunk lesz az ő kegyelméből. Ámen.

(Elhangzott Alsóbölkényben, a Beteggondozó Központ felavatásán, 1996. augusztus 11-én.)

Csiha Kálmánné

A sátán rostájában

Alapige: Lukács 22,31–32

Bibliailvasás: Apostolok Cselekedetei 3,1–10

Ebben az Igében Krisztus arra figyelmezteti Pétert, amire az nem is gondolt. Péter most a legbiztosabbnak érzi magát a hitben és a hűségben. Most mondja el a legnagyobb fogadkozásait, ígéreteit Krisztusnak. Úgy gondolja, hogy még a pokol sem választhatja el őket egymástól. Mindenre képes Jézus Krisztusért. Most, éppen most, amikor ilyen biztos önmagában Péter, most, éppen most figyelmezteti Krisztus arra, amire eddig nem is gondolt.

Ez az Ige most nekünk szól, akik annyi mindennel jöttünk ma ide az Isten házába. Van, aki a gondjaival és betegségével, családi élete nehézségeivel és egyéni élete bűnei-vel keresi Istent, és nem is gondolunk arra a nagy figyelmeztetésre, amivel Jézus Krisztus most hozzánk szól: Simon, Simon!

Jézus kétszer ismétli meg ebben az Igében az apostol eredeti nevét. Ezzel is mintha hangsúlyozni akarná azt, hogy valami fontos dolgot akar közölni vele. Mintha azt mondaná: jól figyelj reám, Simon, Simon! Mint amikor te is kétszer szólított meg a gyermekedet, hogy jobban rád nézzen, hogy a szemedbe nézzen, hogy jobban figyeljen arra, amit mondasz, mert valami fontos közölnivalód van vele. Amikor Simon úgy érzi, hogy a legbiztosabb, amikor mindenre képes Krisztusért, akkor kapja ezt a figyelmeztetést: „Íme, a sátán kikért titeket, hogy megrostáljon, mint a búzát”.

Nagy figyelmeztetés számunkra, hogy a sátán azokat is kikérheti, akik a legközelebb vannak az Úrhoz, akik úgy érzik, hogy mindenre képesek Krisztusért, akik úgy érzik, hogy őket semmi el nem választhatja Isten szeretetétől. Íme, azokat is kikérheti és kikéri a sátán, akik közel érzik magukat az Úrhoz. A sátán rostájába mindannyian belekerülhetünk, még a magukat biztosnak érző Simonok is, mivel a bűn útján járók, a nagy bajban és gondban levő elesettek is, te is és én is, a sátán rostájára naponként rákerülhetünk.

„Kikért titeket a sátán.” Isten sokszor kiad bennünket, de nem azért, hogy a sátán tulajdonává legyünk, hanem azért, hogy megpróbáljon általa. A nagy „konkolyhíntő” itt jár közöttünk. A nagy „konkolyhíntő” itt jár bennünk, és rostálja azokat, akiket lehet. A Bibliában sok példát olvasunk arról, hogy sokan kihullottak a sátán rostáján, de a Bibliában még több példát olvasunk arról, hogy milyen sokan megmaradtak az Úr kegyelmében.

Például Jób. Az a Jób, akinek mindene, gazdagsága, egészsége, szép családja volt. A sátán kikérte őt. A maga rostájába vette és rázta, rázta Jóbot. A szegénység, a betegség, a fekélyes test volt a rosta neve. De ő megmaradt a hitben. Az élettársa – aki arra akarta készíteni, hogy átkozza meg Istent és haljon meg –, kihullott a rostán. Mindenkinek az életében sok neve van a sátán rostájának. A Dánielék életében a rosta a fogság, a Nabukodonozor fogsága volt. Sokan, bizonyára sokan kihullottak a rostán s elestek a bűn útján. Dánielék azonban megmaradtak, hiába rázta őket a sátán a rostában, hiába tett meg mindent, hiába bocsátott rájuk szenvedést; égő tüzes kemencét és oroszlánok vermét. Dánielék megmaradtak Isten hűséges gyermekeinek.

De van olyan is, aki kiesik a rostán. A Dávid életében a sátán rostáját paráznaságnak vagy Betsabének nevezhetjük, mivel leghűségesebb emberének az élettársát szerette el. Ezen a rostán Dávid, a nagy király kihullott. Az Újszövetségben Anániás és Safira esetével találkozunk, akiknek a rostája a pénz szerelme volt, akik egy olyan gyülekezetben éltek, ahol minden közös volt, ahol együtt, egy akarattal és egy szeretettel hordozták a terheket. Anániás és Safira a pénz szerelméért a sátán rostáján kihullottak. Nem tudtak megmaradni a gyülekezet közösségében.

A Péter életében a rosta a félelem volt. A félelem a főpap udvarában, amikor elárulja és háromszor megtagadja Jézus Krisztust.

Most az Ige neked szól: „Simon, kikért titeket a sátán, hogy megrostáljon, mint a búzát.”

Te tudod, hogy a te életedben minek lehet nevezni azt a rostát, amellyel naponként ráz bennünket a sátán. Te jól tudod, hogy mi a te gyengeséged. Te jól tudod, hogy mi az otthonod gyengesége. Mikor rákerül az egész család a sátán rostájára, hogy közösen rázzon benneteket, amikor mindent megtesz azért, hogy megpróbáljon és a családod romjain magáévá tegye az egész családot.

Sok családnál a rosta neve: féltékenység. Sok családi életben ezért van annyi baj és annyi meg nem értés, mert a féltékenység rostájában elhull vagy az egyik, vagy a másik. Ha kihull a bizalom a szívekből, tönkremennek a családok. Mi a te életedben a sátán rostája? Az idegesség? A testedben hordozott betegség, amivel sokszor vádlólag kiáltasz Isten felé: miért éppen engem büntetsz, Uram? Bennünket is ráz a sátán rostája. Vigyázzunk az életünkre! Hordozzuk felelősséggel Isten előtt minden lépésünket, mert ez a nagy „konkolyhíntő” a bűn hatalma által mindent megtesz, hogy magáévá tegyen. Senki sem menekül meg a rostától. Még Jézus Krisztus sem!

Jézus a pusztában negyven napig a sátán rostájában volt. Ő is ki volt téve a sátán kísértésének, aki mindent megtett azért, hogy az Isten Fia előtte meghajoljék, és mindent megígért neki, ha őt imádja. Amíg mi mindannyian oly sokszor kihullunk a sátán rostáján és ezért oly sok minden elmarad az életünkben, addig Jézus Krisztus megmaradt, nem hullott ki a sátán rostáján, mivel a negyvennapos próbaidőben el tudta mondani: csak az Urat imádd.

Bár az életünkben ez a rosta ilyen nagy hatalom, mert valóban nagy hatalom, azért mai alapigénkben van egy drága ígélet, és pedig az, hogy Jézus Krisztus látja ezt az ideoda dobott, hányatott rostai életed, hogy látja vergődő szívedet, hogy látja: te önerődből nem tudsz ellenállni a sátán hatalmának. Jézus Krisztus néz és lát minket. Látta Simon

Pétert, de nemcsak ott és akkor, amikor mellette fogadkozott, hanem ott és akkor is, amikor ott a tűz mellett háromszor megtagadta őt. Jézus lát minket, szánja az életünket, és ezért így szól: „De én imádkoztam érted, hogy el ne fogyatkozzék a te hited.”

A sátán rostájában, testvéreim, egyetlen megmaradási lehetőségünk az, ha el nem fogyatkozik a mi hitünk. Figyeld meg az életedben, hogy akkor, amikor a sátán rátesz téged a gyász rostájára, hit nélkül milyen rettenetesen nehéz elhordozni azt a fájdalmat, hogy valaki, aki drága volt neked, eltávozott az élők sorából. Hogy állsz meg egy korporsó mellett, ha elfogyatkozik a hited? Hogy tudod elhordozni ezt a rettenetes fájdalmat? Az egyedüllétet? A bánatot? Hogy összetörik ilyenkor az ember, mert a gyász súlya alatt kétségbeesetté és céltalanná változik az élete.

Ha hited van, ha a rostában sem fogyatkozik el a hited, amikor gyász és bánat ér, akkor túl tudsz tekinteni a mulandóságon, és az örök életbe vetett hiteddel hordozni tudod ezt a nagy fájdalmat, és a viszontlátás reménységével megtelik a lelked.

Ha csalódsz az életben, ha csalódsz az emberekben, ha azt látod, hogy már az életársadban sem bízatsz, ha azt látod, hogy a gyermeked sem jön hozzád úgy, ahogy kiskorában jött, ha úgy érzed, hogy a rostában nagyon nehéz élni, akkor gondold a hit fejedelemre, az igaz Jézus Krisztusra.

Ha elfogyatkozik a hit, ez a mindennél drágább kincsünk, hogy tudunk megállni az élet harcaiban?

Jézus Krisztus tudja ezt, és ezért mondja nekünk: „imádkoztam érted”, hogy el ne fogyatkozzék a te hited.

Jézus nem azért imádkozik, hogy meggyógyítson bennünket, nem azok beteljesítéséért imádkozik, amiket kérni szoktunk tőle, hanem azért imádkozik, hogy el ne fogyatkozzék a te hited. Ha él a hited, akkor lehet kereszted is, gyászkod és fájdalmad is, lehet bánatod, egyedül maradhatsz az életben, de ha élő hited van neked, ha Isten nagy kegyelméből ajándékkul kaptad azt az el nem fogyatkozó hitet, akkor rázhat a sátán reggeltől estig a rostájában, akkor megpróbálhatja az életedet, de te akkor is tudod, hogy Krisztus érted imádkozott és imádkozik.

Sokan imádkoznak ma is. Sokszor a lelkipásztorért az egész gyülekezet imádkozik. Bizony nagy dolog úgy felmenni a szószékre, hogy érezzük: egy egész gyülekezet imádsága kísér bennünket. Ha egy édesanya könnyesen reggeltől estig imádkozik elvesztett gyermekéért, jó tudni azt, hogy Krisztus imádkozik értünk. Jó tudni, hogy imádkozik értünk egy barát, egy testvér. Nagy dolog az, ha azt érezzük, hogy imaközösségben élünk egymással már itt e világban és együtt hordozzuk, együtt visszük Isten elé terheinket. Ilyenkor nemcsak magamért, hanem a másikért is imádkozom. Ilyenkor nem azt mondom, hogy fájdalma, betegsége, özvegysége az ő baja, hanem azt mondom, hogy az ő baja az én bajom is, és én imádságban viszem Isten színe elé az ő nyomorúságát is. Nagy dolog, amikor együtt tudjuk hordozni az imádságban a terheket.

De milyen páratlanul nagy dolog tudni azt, hogy közbenjárónk, Jézus Krisztusunk, aki ül az Atya Isten jobbán, aki életünk királya és megváltója, azt mondja ma is nekünk: „imádkoztam értetek”. „Titeket kikért a sátán”, de imádkozik értünk Krisztus, és azért könyörög, hogy ne fogyatkozzék el a mi hitünk.

Amikor a rostába belekerülsz, amikor az életed sok nyomorúságába belezuhansz, gondold erősen arra, hogy bár most ki vagyok téve a bűn hatalmának, de mindezeknél sokkal erősebb Krisztus szeretete, aki érettem könyörög és esedezik Isten színe előtt. Meglátod, hogy a rostában így megmaradsz. Kihull a rostából a konkoly, kihull az életünkben sok minden, ami jó, ha kihull, de te megmaradsz Isten gyermekének, ha a te hited el nem fogyatkozik. Krisztus kéri a mi számunkra a hitet. Ő esedezik érte.

Azt ígéri Jézus neked, hogy imádkozik érted. Sokszor jusson ez az eszedbe, napoként jusson az eszedbe, hogy Jézus Krisztus imádkozik érted. Amikor Jézus ezt Péternek és a többieknek, akik ott vannak, megígéri, akkor Péterhez fordulva így szólal meg újra: „te azért idővel megtérvén, a te atyádfiait erősítsed”.

Péter most nem érti, hogy neki miből és miért kell megtérnie, mivel most azt gondolja, hogy ő Isten gyermeke. Miből kell neki megtérni, ha ő ott van Jézus mellett, ha semmi el nem szakíthatja tőle.

Mi emberek sokszor még a rostát sem látjuk. De Jézus Krisztus már előre látja azt a bűnbánót, azt a könnyeket síró Pétert, aki kiszalad az udvarról, miután Krisztust háromszor megtagadta. Jézus előre tudja, hogy a Péter életében lesz egy ilyen megtérés. Péter ezt még nem tudja. Péter még semmit nem tud. Krisztus azonban már erről beszél: „megtérvén a te atyádfiait erősítsed”.

„Te azért idővel...” Az az idő, mely Péter osztályrésze lesz, már az Isten ideje. Az már az az idő lesz a Péter életében, amikor elindul és meggyógyítja a sántát a templomajtóban: „Jézus Krisztus nevében mondom, kelj fel és járj.” Ez a Péter idővel eljut az atyafiak erősítésére. Miután megtér, miután a bűnbánat könnyei feltörnek szívéből, belátja, hogy a rostában is megtartja Isten védő keze a Krisztus imádságáért. Ekkor majd így szól: a Krisztus nevében mondom, hogy kelj fel és járj. Ekkor el tud majd menni a börtönökbe, és énekel ott, ahol más gyötrődik. Péter a sátán rostájában dicséri az Urat. Erről beszél Krisztus. Aki a sátán rostájában is megőrzi hitét, aki szüntelen Krisztus imádságára gondol, az megtérése után eljut az atyafiak erősítésére. Jó ezt nekünk innen magunkkal vinni, hogy a következő héten is erősíthessük a mi atyánkfiait. Jó úgy kikerülni a sátán rostájából, jó úgy hordozni ezt a drága ígéretet, hogy tudjuk: Krisztus imádkozik értünk, ezért aztán tovább tudjuk adni azt, amit kaptunk, ezért mindig erősíteni tudjuk a mi atyánkfiait.

Ha Krisztus téged megerősített, akkor ezt azért tette, hogy te is megerősíts másokat. Ha a te életedben Jézus olyan nagy csodát tett, hogy a bűn hatalmától megszabadított és még a kereszten is imádkozott érted, akkor neked is az életedben ott van az a drága lehetőség, hogy erősítsd a te atyádfiait, például az élettársadat, aki a bűn rostájából feléd hajolva talán az idegesség szavával szól, de te erősítsd őt azzal az erővel, amit az Úrtól kaptál. És erősítsd azokat, akik között élsz. Erősítsük egymást jó szóval, segítő akarással, példamutató, hívő élettel. Erősítsük egymást „atyánkfiaiért az Úrban”, hogy a sátán konkolyhintó munkája ne legyen eredményes közöttünk, hanem Krisztus imádsága győzzön a mi szívünkben és rajtunk keresztül az egész világ életében. Ámen.

Fazakas Sándor
Derecske, Magyarország

A III. parancsolat

Alapige: 2Mózes 20,7
Bibliaolvasás: Filippi 2,9–10

I.

Az embernek neve van, mely által azonosítható. Elképzelhetetlen, hogy valakinek ne legyen neve. A névtelenség azonos a semmivel. Ha nevünkön szólítanak, azonnal jelentkezzünk. Jólesik, ha kimondjuk annak nevét, akit nagyon szeretünk. A név körül mintegy kikristályosodik, láthatóvá válik az élet. Milyen sokat mond a Jézus neve, és egészen

mást mond a Júdás neve. Vannak nevek, melyeknek kiejtése úgy cseng, mint az áldás, másoké átokként hangzik és szörnyűségeket juttatnak eszünkbe. Mi történne, ha az ember elfelejtené a saját nevét? Mennyi vigasztalás van abban, hogy Isten bennünket nevünkön szólít, és hogy nevünk fel van írva a mennyekben. Ha ilyen gazdag és ilyen sokat mond a neved, mennyivel gazdagabb és többet mond Isten neve! Ha kiejtem Jézus nevét, Istenre gondolok, aki által Isten mennyei, édes Atyámmá lett. Ő nem cserél nevet, sosem változtatja meg azt. „Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz.” Isten közénk adta, megjelentette, reánk bízta az ő nevét. Így annyira kiszolgáltatta és védtelenné tette önmagát, hogy az ember kénye-kedve szerint bánhat az ő szent nevével. Pedig milyen más az ő neve! Ha hittel ejtem ki az ő nevét, akkor mindig történik valami. Az ő nevében hatalom van. Ahol ketten vagy hárman egybegyűlnek az ő nevében, ő ott van közöttük. Péter és János csak ennyit mond a sántának: „A názáreti Jézus Krisztus nevében kelj fel és járj! És felszökvén, megállta és jár vala.” Amikor visszatér a 70 tanítvány, akkor így számolnak be útjukról: „Uram, még az ördögök is engednek nekünk a te nevedben.” A mennybe készülő Jézus így vigasztalja övéit: „Akármit kértek majd az én nevemben, megcselekszem azt.” Erről a hatalomról szól az ének: „Ó, mily drága név ez, Jézus, ó, mint enyhít minden kínt...” Ez egy egészen más név. Ez Isten neve. Ennek a névnek a megszenteltetésétől óv a harmadik parancsolat.

II.

A III. parancsolatnak a megszegését figyelembe se kell venni? Ártatlan ez a bűn, titkon marad? A harmadik parancsolat megszegését ugyanis a kevésbé látványos, inkább rejtett bűnök közé sorolják az emberek. Főleg a zsoltárokból olvasunk olyan titkos bűnökről, melyekre Isten derít fényt. Maga a zsoltáros is arra kéri Istent, hogy ismertesse meg vele az ő bűneit. Túlságosan is nyilvánvaló bűn a káromkodás. Éppoly kevésbé rejtett bűn az Úr nevével való csúfolódás. Az első zsoltárban olvassuk: „Boldog ember az, aki nem jár gonoszok tanácsán, bűnösök útján meg nem áll és csúfolódók székében nem ül.” Még az esküdözés sem ártatlan, rejtett bűn. Aki önmagára vagy az égre-földre esküdözik, olyan bünt követ el, amelytől még a pogányok és megborzadtak. Ezek a bűnök annyira közismertek, hogy nem véletlen, hogy Jézus éppen ezek közé sorolja a vámszedőket és paráznák bűnét. De éppen őket nem engedi Jézus megkövezni. Ezek a bűnök nem némák, ahogy egyesek állítják, ezek a bűnök égre kiáltó bűnök.

III.

Ha a káromkodók, csúfolódók, esküdözők, varázslók, vámszedők és paráznák vétkeiket el nem takarhatják, akkor kik azok, akik rejtett módon szegik meg ezt parancsolatot? Kik veszik fel titokban az Úr nevét? Kik élnek vissza Isten nevével? Amikor Mózes ott áll az égő csipkebokor előtt és Isten arra kéri, hogy menjen el a fáraóhoz és kérje ki az ő népét, akkor azt kérdi Mózes: mit mondjak, hogy ki küldött engem? Mi a te neved? Tudnunk kell, hogy az akkori idők hiedelme szerint, ha valaki tudta valakinek a nevét, akkor hatalma is volt felette. A név e hiedelem szerint olyan volt akkor, mint ma egy titkos kód: ismeretében kinyílik a rejtett széf vagy a titkokat és ismereteket őrző számítógép rendszere. A mesében elég kimondani a titkos szót, és a bezárt kapu azonnal kinyílik. Ezzel a szándékkal és reménységgel, feltűnő gyorsasággal és türelmetlenséggel kérdezi Mózes: Mi a neved? Mondd meg a neved, és ez elég nekem! De Isten nem a nevét mondja, mást mond: „Vagyok, aki vagyok.” Mintha azt mondaná Isten: én vagyok az Úr, a te Istened, nem egy azok közül, akik felett rendelkezhetsz. Engem nem vehetsz birtokodba, nem keríthetsz hatalmadba, nem vagyok kulcs, melyet a többi mellé kariká-

ba fűzöl, zsebre teszel, tetszés szerint csak úgy előveszel és ajtókat nyitogatsz velem. Ha én jónak látom és szükségesnek tartom, akkor veled leszek. Bármikor kérheted, hogy melletted legyek és vezesselek. De engem erre kérni kell! Én döntöm el, hogy mikor és hol fogom a kezéd!

Azt hiszem, hogy ha egy kis kerülő utat tettünk is, de megérkeztünk. Mi keresztyének pont olyanok vagyunk, mint Mózes. Óriási veszély ma, hogy a keresztyén ember az Istent, vallást, keresztyénséget eszközként akarja felhasználni arra, hogy általa valamit elérjen. Nem is mindig önző célok, személyes érvényesülés érdekében. Mózes sem magára, hanem fogságban sínylődő népére gondol. Azért akar Isten nevének birtokába jutni, hogy Istent szolgálatába állíthassa. Mert mi egy engedelmes, használható Istent szeretnénk. Ez a bűn nem annyira az istentelenek bűne, mint inkább a hívők bűne, a kegyesek bűne. Lépten-nyomon azon kapjuk magunkat, hogy a saját szekerünkbe szeretnénk fogni Istent. Isten nem ilyen Isten. A bálvány igen! Azt eszközként használhatom, parancsolhatok neki, igámba hajthatom, a magam szolgálatába állíthatom, De Isten nem engedi, hogy úgy bánjak vele, mint egy bálvánnyal.

Keresztyén emberként, keresztyénségünk megélése közepette is szinte állandóan visszaélünk az ő szent nevével. Családi életünkben szerepeket osztunk ki Istennek. Isten azért Isten, hogy mindig ott legyen, ahol szerintünk lennie kell. Legyen ott, amikor megkereszteljük gyermekeinket, legyen ott, amikor konfirmáltatjuk őket. legyen ott, amikor megesküsznek. Miért ne indulnának Isten áldásával? De legyen ott akkor is, amikor drága szereteteinket utolsó földi útjukra kísérvük! Legyen ott! Mi keresztyének azt valljuk, hogy ilyenkor Istennek ott a helye. Sőt, mintha kiadnánk a parancsot: légy ott, Isten! Csak épphogy nem intünk, mint ahogy egy taxisnak inteni szoktak. Telefonon is hívánánk, ha lehetne. mikor pedig az alkalomnak vége és az ünnepi megbízatás ideje lejár, illendő, hogy magunkra hagyjon és visszavonuljon. Ilyen szerepre kárhoztattuk Istent! Az ügyfél szerepét adtuk neki. Így vesszük fel hiába az Úrnak szent nevét, így élünk vele vissza, nem durván, hanem minőségileg más formában.

Egy olasz misszionárius, Enrino Dapozzo éppen Svájcban és Franciaországban evangelizált, amikor a következő hirdetést tette fel: „Használt és régi Bibliákkal is támogathatják evangelizációs munkámat.” A hosszú ideig tartó csendet egy vendéglős törte meg: „Látogasson meg, nagyon sok Bibliát fogok önnek ajándékozni!” Amikor megérkezett, a következőket mondta el a vendéglős: „Egy halom Bibliám van. Látja, itt velünk szemben áll a templom. Ott esküsznek a fiatalok. Minden ifjú pár kap a lelkipásztortól egy új Bibliát, szépen dedikálva. Az esküvő után az egész násznép ide jön az én vendéglőmbe. Esznek, isznak, táncolnak, reggelig mulatnak. De amikor elmennek, akkor az ifjú pár kitépi a Bibliából a dedikált lapot, azt elviszik, a Bibliát pedig itt hagyják.” A vendéglő egyik kis szobájában 62 Biblia feküdt az asztalon.

Ilyenek vagyunk mi. A nevünket nagyon komolyan vesszük, becsben tartjuk, csak éppen be nem rámáztatjuk. De az Isten nevét és az ő szent ígését, ha vége az ünnepi alkalomnak, a sarokba dobjuk. Kiszakítjuk a nevünket az Isten ígéséből. Vesszük a magunk dedikált oldalát, zsebre gyűrjük, s az Igével mit sem törődve, félretaszítjuk, s elmegyünk vissza az életbe. És éljük az életünket a magunk nevében, ahelyett hogy az Isten nevében indulnánk útra.

Semmi sem áll távolabb tőlünk az istentelenségnél. Mi nem akarunk Isten nélkül élni. „Sohasem lehet tudni. Ha nem használ, nem is árt” – mondják sokan. Ezért nem is akármilyen helyet mutatunk neki, tiszteletbeli helyet adunk neki. Legyen ott az üzleti életünkben is. Áldja meg a munkánkat, és hozzon sikert, de egy lépéssel se tegyen többet. Üzleti fogásainkat nem kell hogy ismerje. A bűneinket se kutatgassa. Illetéktelenül pedig ne avatkozzék a dolgainkba. Hát Isten az, aki ezt eltűri? Nem! Isten ezt nem viseli

el. Egy bálvány igen, de az ég és föld ura soha! Nem ezért van rajtunk az ítélet, amely az ő szeretetének a jele?

Legyen ott Isten a földi hazában is! Milyen szép óhaj: „Keresztyén Magyarországot akarok!” A himnuszunk is Isten nevével kezdődik. Ha veszélyben a haza, óvja! Ha balsors tépi, hozzon rá víg esztendő! Ha küzd ellenséggel, nyújtson feléje védő kart! Ha romlik az erkölcs, jöhet Isten, kell az egyház! De már idegenkedünk egy olyan Istentől, aki szent ujjával kitapogatja nemzeti bűneink okozta sebeinket. Ha hozzáér, felszisszenünk és keresztyén kurzusról beszélünk. Ne verjen meg, ne büntessen, csak áldjon! Így veszi fel a magyar református keresztyén az Isten nevét hiába, így él vissza vele.

Ne értsük félre! Isten azt akarja, hogy szükségünk legyen rá. Ő rendelkezésünkre akar lenni. Ő akar a szekeremen ülni. Ő akar Úr lenni, ő akar kormányozni. De nem úgy, ahogy mi gondoljuk. A harmadik parancsolatban egyszerűen arról van szó, hogy ő az Úr. „Nem azért jött az embernek Fia, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon másoknak és az életét adja sokakért.” Jézus Krisztusban ő ezért jött. Az ő neve „minden név fölött való név; hogy a Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyieieké, földieké és föld alatt valóké”. Az ő nevében kérhetünk Szentlelket, kérhetjük, hogy jöjjön el az ő országa, hogy legyen béke és igazság a földön. Így kell helyesen használni az ő nevét. „És nincsen senkiben másban idvesség, mert nem is adatott emberek között az ég alatt más név, mely által kellene nekünk megtartatnunk.” Ezért így imádkozunk: szenteltesse meg a te neved. Ámen.

Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

A IV. parancsolat

Alapige: 2Mózes 20,8–11

Bibliailvasás: Zsoltárok 84,2–5.11

I.

Igaz történet ez: hét fiútestvér közül hat az erdőn dolgozott, a hetedik otthon. Amikor esténként fáradtan, agyonfázza, éhesen hazaértek, várta őket a hetedik, terített asztallal, szép, tiszta, meleg otthonnal. Hálások is voltak ezért, mígnem az egyik testvér megjegyezte: te egész nap itthon vagy, lustálkodsz és lopod a napot. Gyere te is fát vágni, keresd meg a kenyeredet. A gonosz szó a többiek szívében is visszhangra talált. Fejszét adtak a kezébe, és magukkal vitték. De amikor este hazajöttek, senki sem várta őket az ajtóban. Az ablakon nem szűrődött ki a fény, a kályhában nem pattogott a tűz, nem volt meleg étel, sem rend. Ahogy hagyták reggel az otthont, úgy kapták este. Hamar megbánták, hogy ilyen ostobák voltak. Többé nem vitték magukkal a hetediket, otthon hagyták, „visszahelyezték előbbi tisztébe”. A rövid időre elveszett boldogság ismét viszatért otthonukba.

Ez a mi történetünk, mely hetente ismétlődik. Munkában elfáradt emberekre hetedik testvérként vár ránk a vasárnap, hogy gazdagon megajándékozzon mennyei fénnel és meleggel, lelki békességgel. Csakhogy mi is magunkkal vittük a hetedik napot a hétköznapokba, ezért vagyunk fáradtak, nyugtalanok, idegesek. Helyezd vissza a hetedik napot előbbi tisztébe! Isten rendelte ezt a napot, ne ránts magaddal a hétköznapok gondjai, testet-lelket őröl malomkövei közé! Ha sajnálsd magadtól és Istentől ezt az egy napot, elszakítottad magad az élet forrásától és céljától. Az ilyen ember már nem azért dolgo-

zik, hogy éljen, hanem azért él, hogy dolgozzon. Aki a hetedik napot nem szenteli meg, a hétköznapiakat is elveszti. „Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall?”

„Az elvégzett munka után édes a pihenés” – tartja a közmondás. Valóban elvégeztük a munkánkat? Nemde torlódnak azok, és magunk előtt görgetjük. Akkor tartsuk meg a nyugalom napját, amikor elvégeztük a munkánkat? De hiszen azt sohasem végezzük el! Isten parancsának: megpihenni, a nyugalom napját megszentelni, végre egy kicsit „ölbe tett kézzel ülni” – éppen akkor kell engedelmeskedni, amikor a munkánkat még nem fejeztük be, a hétköznapi rohamában.

A nyugalom napján Isten nem akar egyedül ünnepelni, ezt a rendkívüli napot az ő gyermekeivel való közösségben akarja megünnepelni. Ez a nap az Istennel való közösség és együttlét napja. Isten ezen a napon veled akar lenni! Azt akarja, hogy ezen a napon „lélegzethez jussál”, hogy „felszusszanjál”, hogy megpihenjél. Ezt takarja az eredeti kifejezés, mely a Bibliában csupán háromszor fordul elő. Isten ezen a napon együtt akar lenni az üldözött királlyal, Dáviddal, szolgálóival, szolgálólányaival és minden ő teremtményével.

II.

Lehetséges az, hogy a hetedik napon semmi dolgot se tégy? Vannak emberek, akik mesterien értik azt, hogy saját terheiket másokra helyezték. Mert a terhet valakinek hordoznia kell! Ki vegye le terheinket, ha Isten azt parancsolja, hogy semmi dolgot se tégy azon? Az általános tapasztalat szerint nem is annyira a munkába rokkan bele az ember, hanem abba, ami azzal együtt jár: bosszúság, gond, félelem, kudarc, csalódás, tehetetlenség, irigység és hatalomvágy. Ez az igazi teher, amely árnyékként kíséri hétköznapi elfoglaltságunkat. Ebbe rokkanunk bele. Nem azért kapkodom a levegőt, mert a munkahelyem túl poros. A portól könnyen meg lehet szabadulni. Ami fullasztó, ami miatt alig jutunk levegőhöz, az nem a hétköznapi feladata, hanem az, ami azzal együtt jár. Ezt veszi le rólunk Jézus Krisztus, amikor így szól: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelhetettek, és én megnyugosztalak titeket.” Amit Krisztus magára vett, az nem több és nem kevesebb, mint a világ bűne, melynek terhe alatt nemcsak összeroskadt, de meg is halt. Isten egyszülött Fiaának az életébe került, hogy megnyugodjunk és a hetedik napot megszenteljük. Amikor a terheinket magára vett Jézus meghalt, csak ennyit mondott: Elvégeztetett! Így lett nagypéntek Isten legteljesebb „munkanapjává”. Ezen a napon azt végezte el, amit e földön el kellett végezni, azt vállalta magára, amit e földön senki sem vállalhatott magára.

III.

Megemlékezzél a nyugalom napjáról. Három dologra emlékeztet bennünket e parancsolatban Isten:

Ezen a napon senki sem maradhat egyedül! A magányos lélek, a vasárnapot szándékosan templomon kívül töltő lélek nincs benne Isten vasárnapi programjában. A vasárnap nem az egyén, hanem a gyülekezet napja, nem a magányos ember, hanem az istentiszteleti közösség napja. A vasárnap távol Isten gyülekezetétől nem lehet ünnep. Szentlelke ajándékozza nekünk is a zsoltáriró sóvárgását az istentiszteleti közösség után: „Szomjúhozik lelkem Istenhez, az élő Istenhez; mikor mehetek el és jelenhetek meg Isten előtt?... mert nagy csoportban vonultam ezelőtt és ujjongó örömmel és hálaadással vezettem őket, az ünneplő sokaságot, az Isten házáig.”

Ez a nap nem lehet a tétlenség napja! A nyugalom napja nem a boldog semmittevés napja, nem passzív, hanem aktív pihenés. Ennek a napnak tartalma kell hogy legyen. Erre a napra nem jellemző az üresség és a tétlenség. Ez a nap nem az illúziókban való ringatózás napja, hanem az örömmek, a meggazdagodásnak és az erőmerítésnek a napja. Ezen a napon állj meg egy szóra, hallgass valaki másra, lazíts, engedd, hogy Isten beavatkozzék az életedbe. Ezen a napon ideg- és gyomorgörcseidtől próbálj megszabadulni. A hétköznapot váltsa fel a vasárnap, a munkát a pihenés. A hétköznapok és a vasárnap váltakozása azt jelenti, hogy mindennek rendelt ideje van: ideje van a születésnek és az elköltözésnek, az ifjúságnak és az öregkornak, az evésnek és a böjtnek, a boldogságnak és a keserűségnek, az imádságnak és a munkának. Nem dolgozhatsz megállás nélkül. Vedd észre és tartsd számon, hogy elfáradtál, hogy testednek-lelkednek pihennie, regenerálódnia kell. A jobb körülményekért sztrájkoló munkások között is vannak sztrájktrórok. A keresztyének között, a nyugalom napját megszentelők között is vannak olyanok, akik megtörik a vasárnapot. Ne törd meg az Isten napját! Szegény és üres lesz a vasárnapunk, ha csak a testi fáradtságtól akarunk megszabadulni és úgy gondoljuk, hogy ezen a napon semmit sem kell csinálni. Nagy különbség van a tétlenség és a megnyugvás között. Végtelenül többről van szó a negyedik parancsolatban, mint munkáról és pihenésről. Ha valaki vasárnap pl. 10 órát dolgozik, de a lelke mélyén dicséri az Urat, magasztalja, hálát ad neki, egy-két órára elszakad és az Igére figyel, kitöltetett rá az Isten Szentlelke, az ilyenek van vasárnapja. Számára ez a nap így is a megnyugvás napja. De fordítva is igaz, aki vasárnap még a kicsi ujját sem mozdítja, annak nem volt vasárnapja.

Istentisztelet nélkül a vasárnap nem vasárnap. A vasárnap az istentisztelet napja. Igazi megnyugvás, felüdülés, felszusszanás, levegőhöz jutás csak vasárnapi gyülekezeti istentiszteleten történik. Vasárnap = istentisztelet. A kettő azonos. Vasárnap megpihenni és az istentiszteleten ott lenni egy és ugyanaz. Nem a sok munka az oka annak, hogy vasárnap sem nem pihenünk, sem nem járunk templomba, hanem az, hogy kihalt a régi, keresztyén vasárnapi életforma. A hetedik napi megnyugvás nem néma, szótlán, hanem hangos, igével teljes megnyugvás. Isten nem hallgat. Az rettenetes volna. Isten megtöri a csendet. Ő beszélni akar velünk, mint Atya az ő gyermekével. Inteni és vigasztalni akar bennünket. Ezért áll az igehirdetés az istentisztelet középpontjában. Ahol megszólal Isten, ott felszusszan, levegőhöz jut az ember, mennyei levegőhöz. Isten megszólalására válaszol az ember, ez az imádság. Vasárnap az imádság és az imaközösség napja. Ahol a gyülekezet az igehirdetés rendjén Istenre hallgat, arra imádságban válaszol és él a sákramentumokkal, ott a gyülekezet éneklő gyülekezet, Istent dicsérő, magasztaló és adakozó gyülekezet. Az ilyen földi vasárnap mása az örökkévaló, mennyei vasárnapnak. Ennek szépségét tapasztalta meg a zsoltárfíró, amikor így szólt: „Mert jobb egy nap a te tornácaiban, hogynem ezer másutt; inkább akarnék az én Istenem házában küszöbén ülni, hogysésem lakni a gonosz sátrában.”

Válaszoljunk az Igére nem csak énekszóval, de életünkkel:

Ím béjöttünk nagy örömben,
Felséges Isten,
A te szentidnek gyülekezetébe,
A te templomodba, Felséges Atya Isten. Ámen.

A bűnös asszony

Alapige: János 7,53–8,12

Bibliolvasás: Róma 14,7–13

Jézus tehát nem azt mondja: én a világ világossága akarok lenni, hanem azt: „Én vagyok a világ világossága.” Ez nem óhaj, hanem tény. Abban a pillanatban, amikor Jézus kimondja ezt az ünnepélyes kijelentést, az máris valóság. Amikor egy király trónra lépett, már meg is kezdte uralkodását. János evangéliumának már az első fejezetében ezt olvassuk: „A világosság a sötétségben fénylik.” A felolvasott alapigében János evangélista arról tesz bizonyosságot, hogy miként ölt testet Jézus e mondása a bűnös asszony és egyben a mindenkori ember életében.

Jézus Jeruzsálemben van a lombsátor ünnepén. Napközben a templom csarnokában tanított; este, amikor mindenki hazament, ő is elindult az Olajfák hegye felé, hogy az ősi fák alatt elcsendesedjék és imádkozzék. Az Atyjával való társalgásból erőt merítve, kora reggel újra a templomba megy, hogy bizonyosságot tegyen Isten végtelen megbocsátó szeretetéről. Az ünneplő sokaság a galileai Mester köré gyűl, aki leül és tanítja az élet Igéjére éhező népet. Tanításának ereje nem a szenvedélyes előadásmódban rejlik, hanem érveinek súlyában.

Hirtelen egy írástudókból és farizeusokból álló csoport közeledik feléjük; a törvény betartásának az őrei felháborodott arccal egy asszonyt vezetnek elő, akit házasságtörésen értek. Érdekes, a bűnrészes férfit nem hozzák magukkal. Vajon miért? Lehet, hogy ő ügyesen kerekelt oldott, vagy azért, mert a férfiak elnézőbbek voltak iránta. A korabeli zsidóság az asszonyok bűnét súlyosabbnak találta ilyen esetekben, mint a férfiakét. A védtelen nő jobban ki volt szolgáltatva a törvénynek, mint a partnere, aki meghúzódott az erkölcsi konvenciók mögött.

Az írástudók fellépése azért olyan visszatetsző, mert őket nem a rajtakapott asszony személye érdekelte, aki megverve, elhagyva és megsejgyenülve állt a felbőszült csoport közepén. A farizeusok számára a bűnös nő csupán egy eset, csupán egy kázus volt, mely kapóra jött nekik, hogy általa kényszerhelyzetbe szorítsák és azután törvényellenes magatartással vádolhassák Jézust. Az evangélisták sok ilyen helyzetről tudósítanak, amikor az írástudók sakk-matt állásba akarták kényszeríteni Jézust. Gondoljunk csak a szombatnap gyógyításokra vagy az adópénz esetére. Jézus eddig megszabadult az elébe vetett hálók törétől. Vajon mit fog cselekedni e sokkal kétesebb helyzetben? A farizeusok fellépésében volt egy visszafogott győzelmi érzés, egy előzetes huncut örvendezés afelett, hogy most Jézus semmilyen érveléssel sem fog megszabadulni a kelepceből. Olyan kényszerhelyzetet teremtettek, melyben színt kellett vallania a Mesternek; választania kellett a fehér és a fekete között. A legnagyobb tekintély a zsidóság szemében Mózes volt. Ő emelt most vádat a bűnös ellen, hiszen Isten megbízása alapján ő volt a Törvény adója. Az írástudók, mint a törvény engedelmes végrehajtói, biztonságban érezték magukat, hiszen ők az előírások szerint cselekedtek. Vajon mit fog mondani Jézus? Vajon mit mondhat egyáltalán egy ilyen esetben? Hiszen a bűnvád nyilvánvaló, a tények bizonyítottak, a tanúk kéznél voltak, a vádlottat elővezették egy esetleges kihallgatásra, az asszonynak beismerő vallomást kellett tennie, az ítélet szövege is ismert volt. Mózes az ilyenekről azt írta, hogy kövezzék meg őket. Formai kifogásokat nem lehetett felhozni, miként Nikodémus tette egy előző esetben (7,51).

Mindenki feszülten várja Jézus válaszát. A csend még fokozza a körben álló csoport hangulatát: a farizeusok gyűlöletét és fanatizmusát, erkölcsi önbizalmát és vélt vallásos tisztaságát, Jézus tanítványainak félelmét és bizonytalanságát, a körben állók kíváncsi-

ságát. A levegő tele volt egymás ellen feszülő indulatokkal, a szemek szikráztak, az elfojtott érzések hullámmozgottak a szívekben.

És Jézus? Lehajolva ül, mintha ott sem lenne, mintha részt sem venne a viadalban, önfeledten ír a homokba, jeleket rajzol a csarnok kövezetére. Közben láthatatlan nyílveszők röpködnek feléje, a gyűlölet nyílveszői. Az indulatok tombolását azonban fékezzi és mérsékeli a csend. Majd Jézus felegyenesedik. Abbahagyja az írást, és azt mondja: Aki közületek nem bűnös, az vesse rá először a követ. Szavai nem igazodnak a jogi szóhasználatához, gondolkodását egy teljesen más világ szelleme határozza meg. Nem a törvény betűjéhez ragaszkodik, hanem a törvény szelleméhez. Tudja azt, hogy a törvény feladata az életre, az Istennel való közösségre vezetni az embert. A törvény azt akarja, hogy felismerjük bűnös voltunkat, felismerjük azt, hogy egyedül Isten megbocsátó szeretete által nyerhetjük el az igazi életet, az Atyával való boldog közösséget. Jézus nem a törvénytudók, a farizeusok szemével olvasta és magyarázta a törvényt, hanem Isten szemével és szívével, aki nem akarja a bűnös halálát, hanem azt, hogy az eltévelyedett ember megtérjen és éljen.

Jézus hangja hatalommal csengett e rögtönzött törvényszéken. Elhangzott szava szempillantás alatt megváltoztatta az erőviszonyokat. A Mester Mózes mellé állt, a törvény oldalára. Elismerte a bűnvád jogosságát, valamint az előírt büntetést. Kövezzétek meg a bűnös asszonyt! Az első követ azonban az dobja reá, aki Isten és a törvény előtt büntelen. A vádlók ily módon személyes résztvevőkké váltak e peres ügyben, viselniük kellett szavaik, vádjaik következményét. Jézus ezt a gondolatot is a törvényből merítette. Aki a törvényt értelmezi, következetesen tegye azt. Ha pedig valaki nem hivatalos ítélőszék előtt, hanem rögtönzött perben emel szót valaki ellen, akkor ezt nem a jogi illetékessége alapján teszi, hiszen ezzel nem rendelkezik, hanem erkölcsi, morális tisztasága alapján. Ilyen esetben a vádlók saját bűneikkel együtt lépnek a színre, és saját személyükben vádlottakká válnak.

Jézus újra visszahúzódik, újra hallgatásba burkolózik. A levegőben kavargó gondolatok mellé most egy másik társult, mely visszhangjával elnyomta a többit. A lehajló Jézus alakja körül, aki újra írni kezd a földre, újrakezdődik a láthatatlan erők küzdelme. A támadók harci kedve azonban elcsitult. Az asszony mellett álló férfiak köre ritkulni kezd. A per résztvevői lassan kilépnek a játékból, mint egy titkos vezényszóra, egyik a másik után bátortalan ábrázattal visszahúzódik. Először az idősebbek látják be, hogy ilyen feltétel mellett nem tarthatják fenn a vádat. Visszavonulásuk után a fiatalok is elvesztették buzgóságukat. Most mindenki talált magának valamilyen fontos elfoglaltságot, amire hivatkozhatott társa előtt, valami olyan kifogást, ami igazolhatja váratlan távozását.

A következő jelenetet az evangélista példátlan szemléletességgel rajzolja meg: A csoportból egyedül Jézus maradt és az asszony a kör közepén. Most e találkozásra, Jézus és az asszony együttlétére összpontosul az író figyelme. Az asszony a közepén áll; de minek a közepén? Már senki sem áll körülötte. És mégis, az evangélista szavai azt sugallják, hogy a bűnös nő még mindig a félelemtől és a bűntudattól megbénulva magányosan áll, kezeivel befedve arcát. Még mindig maga előtt látja a feléje mutogató ujjakat, hallja a vádaskodók kiáltásait. Még most sem mer felnézni. Még most sem veszi észre, hogy megszabadult a közvetlen veszélytől, megkövezéstől.

Egyszerre egy csendes, vigasztaló hang ébreszti fel ebből a magányosságból: Asszony, hol vannak a te vádlóid? Ez még nem a felmentés, a megbocsátás szava, de így figyelmezteti a megváltozott helyzet felismerésére. A Mester szavára az asszony magához tér, felébred a rémálomból, és meggyőződik a valóságról: senki nem kárhoztatja többé.

Már csak egyvalaki maradt mellette, aki kárhoztathatná, akitől valóban félhetne. Csak most veszi észre, hogy egyedül Jézus az a bűn nélküli ember, aki megkövezhetné. De ez az egyetlen Ember Fia, aki maga az igazság, kimondja a döntő szót: a megbocsátás szavát. Ez a szó váratlan, minden értelmet felülhaladó, teremtő Ige, mely a káoszban, a sötétségben rendet és világosságot teremt: Én sem kárhoztatlak téged. E kijelentés biztosságot, védelmet adott neki. És az asszony belekapaszkodott ebbe a mondatba. Életét már Jézus e szava határozta meg: Eredj el, és többé ne vétkezz! A megbocsátás felmentette a bűnvád alól, és szabaddá tette őt az új életre. Jézus bűnbocsátó szava mint egy védelmező hatalom fogja kísérni őt a tisztaság és az engedelmesség útján. Így ment végbe a megbocsátás csodája egy asszony perében. Így nyerte el a megigazítást ez a törekeny élet Isten irgalmának a mennyboltja alatt.

Jézus Krisztus világossága így öltött testet egy ember életében. Ez a világosság először megítél minket. Jézus nem test szerint ítélkezik, mint a farizeusok; bírói tisztségét nem emberi mérték szerint gyakorolja. „Ha én ítélek, az én ítéletem igaz.” Ő az Atya szemével ítélkezik, aki nem a látszatok alapján mér meg minket, hanem a szívek, a belsők szerint. Az ő világossága „élesebb minden kétélű fegyvernél, és elhat a szívnek és a léleknek megoszlásáig, és megítéli a gondolatokat és a szívnek indulatait” (Zsid 4,12). Jézus joggal mondhatja: „Ti innét alol valók vagytok, én onnét felül való vagyok; ti e világból valók vagytok, én nem vagyok e világból való” (8,23). Az írástudók azt gondolták, hogy rendkívüli tettet hajtottak végre a bűnös asszony perbe fogása és nyilvános kipellengérezése által. A Megváltó nem kívánja kisebbiteni a házasságtörő nő bűnét. Az ő világossága azonban nemcsak az ő bűnét fedi fel, hanem az ő vádlóinak a vétkeit is.

Jézus világosságának fénye minket is átvilágít. Jézus világossága a mi szívünket is átjárja. Ne utasítsuk, ne verjük vissza ezt a kereső fény sugarat. Kérjük Istent, hogy ő maga világítson át minket, mivel csak általa fedezzük fel rejtett bűneinket, melyek megátolnak abban, hogy teljes szívvel örvendezzünk az életnek, Isten megbocsátó kegyelmének.

Jézus világossága által nemcsak bűneink nagyságát látjuk meg, hanem Isten kegyelmének a nagyságát is. Meglátjuk azt, hogy Isten kegyelme nagyobb a mi vétkeinknél. A farizeusok hibája az volt, hogy nem akarták elfogadni Jézus megbocsátó szavát. Az ő hibájuk az volt, hogy a bűnös asszony ellen indított jogos eljárás által tulajdonképpen Jézus ellen indítottak támadást, sőt azzal a végtelen kegyelemmel szálltak szembe, melyet Isten gyakorol az ő Fia által.

Az asszony elfogadta Jézus felmentő szavát. Megtapasztalta azt, hogy Isten szeretete nagyobb minden bűnnél. Ezért tudott újjászületni, új életet kezdeni a Szentlélek által, mint Nikodémus.

Fogadjuk el mi is ezt a kegyelmet, és engedjük, hogy Isten szeretete ragyogja be az életünket. Ámen.

Geréb Zsolt

A Jordán partján

Alapige: Máté 3,13–17

Bibliaolvasás: Ézsaiás 2,1–9

A mai vasárnapot a testvér egyházak a vízkereszt utáni első vasárnapnak nevezik. E vasárnap az igehirdetés Jézus Krisztus epifániájáról, azaz megjelenéséről szól.

Hogyan jelenik meg Jézus a nyilvánosság előtt? Vajon a pogány istenségekhez hasonlóan, akik a rejtettségből a nép hosszú várakozása után egyszer csak váratlanul és

nagy fényességgel előbukkannak? Keresztelő János jövendölése szerint, aki azt hirdette, hogy Jézus az utolsó idők Messiásának aiajkjában fog megjelenni, aki Szentlélekkel és tűzzel keresztel, és aki megítéli a népeket? Jézus azonban nem így jelent meg. Az ő epifániája rejtett formában történt. Ő nem isteni, hanem emberi alakban jött közénk. Erről tesz bizonyosságot Máté evangélista, aki így ír Jézus első fellépéséről: „Akkor eljőve Jézus Galileából a Jordán mellé Jánoshoz.” Jézus nem az égből szállott alá a Jordán mellé, hanem Galileából, a pogányok földjéről jött Júdea pusztájába. Úgy jött el, mint más földi ember, akiről tudjuk, hogy hol és mikor élt. A tér és az idő egy meghatározott pontján jött közénk. Az evangélista feljegyzésére támaszkodva mi is meg tudjuk határozni Jézus fellépésének helyét és idejét. Tudjuk, hogy Jézus az első század kezdetén Izrael földjének északi tartományából ment Keresztelő Jánoshoz, aki Jerikó mellett a Jordán folyó partján keresztelt. Más életrajzi adatot nem közöl az Ige. Nem beszél Jézus külső megjelenéséről, eddigi életéről, foglalkozásáról, belső fejlődéséről. Csak azt mondja el, hogy miért jött Jánoshoz. Azért, hogy megkeresztelkedjék általa. Jövelete által elismerte János próféta mivoltát, Istentől rendelt küldetését. Elfogadta prédikációját, bűnbánatra felhívását, az üdvösség órájának hirdetését. Elfogadta János keresztségét mint Isten bűnbocsátó kegyelmének kifejezőjét. De nem csak külső szemléllőként ment Jánoshoz, hanem a bűnösökkel együtt beállt abba a sorba, mely Jánoshoz vezetett. Megállt János előtt, hogy ő is elnyerje a keresztséget, hogy ő is felvétessék Isten népének abba a közösségébe, melyet János készített elő, hogy belépjen abba a gyülekezetbe, mely a megtérés által egyengette az Úr útját, a szabadulás eljövételét. János felismerte Jézust a bűnösök, megkeresztelendők sorában.

Jézusnak ez a megjelenése szöges ellentétben állt János váradalmával. Ezért megütöközt Jézus jövetelén, és visszautasította kérését, azt mondván: „Nékem kell általad megkeresztelkednem és te jössz énhozzám?” A Messiásnak nincs szüksége az ő keresztségére, hiszen ő nem bűnös. Sokkal inkább neki, Jánosnak, mint bűnös embernek van szüksége a Messiás keresztségére. János szavai az ő alázatára utalnak. Jézussal szemben érzi méltatlanságát, és pedig annyira, hogy még saruja szíjának megoldására sem érdekesíti magát. Ezért tartja oly különösnek Jézus kérését. Hogyan keresztelje meg a vízzel Jézust, mivel Jézus keresztsége erősebb az övénél, mert Jézus Szentlélekkel és tűzzel keresztel. És mégis Jézus jön hozzá. Jézus szándékának értelmét János nem értette meg, és ezért áll oly értetlenül Jézus előtt. Ő másképpen képzelte el a Messiás jövetelét. Ő a Messiás dicsőséges megjelenését várta, és íme, itt áll a bűnös emberek között a bűnbocsánat keresztségére várva. Ezért nem érti Jézus kérését.

Jézus, látva Keresztelő János értetlenségét, ezt mondta neki: „Engedj most, mert így illik nekünk minden igazságot betöltenünk.” E szóval visszautasította János kifogását. A Jézus érvelése helyes volt. Jézus valóban nem azért jött, hogy a keresztség által megtisztuljon, hanem azért, hogy betöltsé az Istentől rendelt igazságot. Az igazság pedig Isten akaratát jelenti. Isten azt akarja, hogy a keresztség által Jézus belépjen abba a közösségbe, melyet János készített elő. Isten azt akarja, hogy Jézus pásztora legyen annak a gyülekezetnek, mely várja Isten országát. Isten azt akarja, hogy szabadítója legyen e népnek (Mt 1,21). Ezt a küldetést most kívánja Jézus elkezdni. Itt a Jordán vízében akarja magára venni a nép bűneit, hogy elinduljon velük a kereszt felé, ahol nyilvánvalóvá lesz Isten igazsága, kegyelme és megbocsátó szeretete. Jézus szavai meggyőzték Jánost! Most már megértette szándékának értelmét. János evangélista szerint most felismerte Jézusban Isten bárányát, aki elveszi a világ bűneit (Jn 1,29). Ekkor engedett neki, és megkeresztelte Jézust a folyóban.

Mindeddig Jézusra figyeltünk, első megjelenésére, első szavaira és első tetteire. Láttuk őt a júdeai pusztában Keresztelő János előtt és a bűnösök között a Jordánban.

Vajon észrevettük-e, hogy e történetbe mi is beletartozunk? Vajon észrevettük-e helyünket a szereplők között? Felfedeztük-e magunkat Jézus mellett, a megkeresztelkedő, bűnbánó emberek között? A betegek, a szenvedők, az Isten bocsánatára várakozók között? Az üdvösségre szomjúhozók között? Megéreztek-e, hogy Jézus hozzánk is eljött? Mint a jó pásztor, közöttünk is megjelent, aki velünk jár az úton, aki ismeri életünket, átérzi szenvedésünket, aki közösséget vállal velünk, aki mellénk áll a bajban, aki felemel mindent, ha elesünk, aki meggyógyít minket, ha megbetegszünk, aki megszabadít minket, ha veszélybe kerül életünk.

Alapigénk azt hirdeti nekünk, hogy Jézus a Jordán folyóban a mi bűneinket is magára vette és a mi vétkeinkkel is elindult a keresztféle, hogy érettünk is szenvedjen, a mi bűneink büntetését is elhordozza, hogy nekünk is megszerezze Istentől az igazságot és a kegyelmet. Ezt a kegyelmet hirdeti nekünk a keresztség sákramentuma. A keresztség által mi eltemettetünk a Krisztus halálába, hogy vele együtt új életre támadjunk. Mindazok, akik meg vagyunk keresztelve a Jézus Krisztus vérével, mint pecsétjével és zálogával, bizonyosak lehetünk afelől, hogy Jézus Krisztus személyesen tőlünk is átvette a mi bűneinket és személyesen minket is megszabadított azoktól. Ezt az örömhírt hittel elfogadni a kegyelem elfogadását jelenti. Ez az örömhír az új élet kezdetét jelenti számunkra.

Alapigénk szerint, amikor Jézus kijött a vízből, az egek megnyilatkoztak neki, és látta az Istennek Lelkét alájönni, mint egy galambot, és órea szállani. A történet itt éri el a csúcspontját. Abban a pillanatban, amikor Jézus megkeresztelkedett, amikor teljesen alávetette magát Isten akaratának, amikor a legmélyebbre szállott alá, hogy magára vegye a nép bűneit, akkor jelent meg Jézus dicsősége, akkor lett teljes Jézus epifániája, megjelenése. Jézus engedelmes tetteire Isten igennel válaszolt. Az egek megnyilatkozása azt hirdette, hogy Isten eleve Messiássá választotta Jézust. A szolgai formában megjelent Jézusnak olyan nevet ajándékozott, mely minden név fölött való. A megnyilatkozott egek továbbá azt hirdették, hogy Jézus jövetelével új világ reggele köszöntött az emberiségre, új korszak kezdődött a történelemben, hogy eljött az az idő, melyért Izrael népe így imádkozott: „Ó, vajha megszakaszta az egeket és leszállna!” (Ézs 64,1). És az imádság most beteljesedett. A bezárult egek megnyíltak, mint ahogyan a templom kárpitja kettéhasadt Jézus kereszthalálakor és szabaddá vált az út az Atyához (Róm 5,1; Ef 2,18; Zsid 10,19–22). Jézus Krisztus által újra közösségre lépett velünk Isten, aki bűneink miatt elfordult tőlünk. Isten hallgatása megszűnt. Újból szól az ő népéhez, kijelenti s közli akaratát.

A megnyilatkozott égből nem angyal szállt alá, mint Jézus születésekor, hanem Istennek a Lelke. Ezáltal beteljesedett Ézsaiás próféta várakozása, aki azt jövendölte, hogy a Messiáson megnyugszik az Úrnak Lelke, a bölcsességnek és értelemnek lelke, tanácsnak és hatalomnak lelke, az Úr ismeretének és félelmének lelke (Ézs 11,2). A Lélek galamb alakjában szállt alá. A galamb az Ószövetségben, közelebről az özönvíz történetében Isten követének a szerepét tölti be. Noénak békességet, egy új korszak kezdetét hirdette. Ezt hirdeti most is Jézus megkeresztelkedése alkalmával. De ezt hirdeti a huszadik században is a galamb, mely a békesség jelképe lett az egész világon.

Jézus epifániája az égi szöveget által lesz teljes. Isten nemcsak látható, hanem hallható módon is bizonyosságot tett Jézus kiválasztásáról. Erről szól alapigénk utolsó verse: „És ímé, egy égi hang ezt mondja vala: Ez amaz én szerelmes fiam, akiben én gyönyörködöm.” Az égi hang által Isten igazolta Keresztelő János profetikus felismerését. Igen, a Názáreti Jézus, akit ő megkeresztelt a Jordánban, valóban a Messiás. Az a Messiás, akit a zsidó nép várt, akiről ő, János is jövendölt. Az elején még nem volt biztos felismerésben, mert másképpen képzelte el a Messiás megjelenését. De Jézus szava és az égi

hang meggyőzték arról, hogy Jézus a Messiás, aki meghajolt Isten akarata előtt, aki engedelmeskedett Isten parancsának. Ő az Isten felkentje, ő az Isten szerelmes fia, akiben a mennyei Atya gyönyörködik.

Jézus Krisztus megkeresztelkedése egyben az ő felkenetése. Isten ekkor választotta ki őt a gyülekezet előtt a Messiás tisztségére, ekkor kente őt fel erre a szolgálatra. Jézus alázatosan elfogadta ezt a feladatot, engedelmesen meghajolt az Atya akarata előtt, és elindult az általa kijelölt úton, megváltói művének betöltésére. Nyilvános működése alkalmával végigjárta ezt az utat. Elvégezte ezt a feladatot, a kereszthordozás feladatát. Szenvedésével és halálával megszerezte számunkra a bocsánatot, és minket is Isten gyermekeivé fogadott, hogy mi is elnyerjük tőle és általa a fiúságot. Ez a fiúság csak úgy és akkor lesz igazán a miénk, csak úgy és akkor mondhatjuk igazán Atyánknak Istent, ha hittel fogadjuk el Jézus Krisztus hozzánk való jövetelét, ha hittel fogadjuk el szabadító tettét és Isten megbocsátó kegyelmét.

Imádkozunk azért, hogy Szentlélek nyissa meg szemünket, mint Keresztelő Jánosnak, hogy mi is elfogadjuk Jézust a mi Urunknak és Megváltónknak. Ámen.

Kováts László

Vigyázzatok és imádkozzatok

Alapige: Máté 26,41

Bibliaalvasás: Máté 4,1–11

Ezeket a szavakat a Gecsemáné kertben mondotta Jézus az álmukból felriadó tanítványoknak. Tudjuk, hogy az utolsó vacsora után dicséretet énekelve kimentek az Olajfák hegyére, ebbe a kertbe. Itt Jézus így szólt tanítványaihoz: „Üljetek le itt, míg elmegegyek és amott imádkozom.” Maga mellé vette Pétert, Jakabot és Jánost, velük továbbment, de ezekkel sem maradt együtt, ezektől is továbbment és arcra borulva, közelgő kínos halála miatt gyötrődve beszélt az Atyával, imádkozott, majd véres verejtékkel verejtékezett. Visszatérve tanítványaihoz, aludva találta őket. Bizonyára rosszul esett, hogy amíg ő így gyötrődik, ezek csendeszen alusznak. Felkeltette, szomorú szóval dorgálta s intette őket: „Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek, mert jóllehet a lélek kész, de a test erőtelen.”

Szavaiból legelőször azt olvassuk ki, hogy a tanítványok lelke kész volt virrasztani, kitartani a nehéz órákban Jézus mellett, de a testük erőtelen volt, a fáradtság, az álmatlanság úrrá lett felettük és elaludtak. Később is sok ilyen keresztyén volt, ma is sok van így. Szeretik Jézust, azt gondolják, hogy jó tanítványai és hűségesek hozzá. Szeretnének részt venni Jézus örömeiben és fájdalmaiban, s egy darabig részt is vesznek, mint a tanítványok. Ha látják, hogy más emberek is szolgálnak Jézusnak, hogy vannak bűnbánó, szerető szívű keresztyének mások is, hogy a gyülekezet jó és tiszta életet él, örvendenek; ha az ellenkezőjét tapasztalják, ha közönyösséget, bünt, fősvényiséget látnak, bántódnak miatta. A lelkük kész Jézus mellett, de sokszor nagy bajt okoz a test erőtelensége: elnyomja a lélek készségét. Minálunk nem éppen a testi álmom, hanem inkább a mindennapi élet örömei vagy terhei vonják el Krisztusról a figyelmet.

Azt mondja Péter apostol, hogy „a Sátán mint ordító oroszlán jár körül a világban, keresve, kit elnyeljen”. S az ilyen lelkileg elalvókat könnyebben el tudja nyelni, ezért igyekszik is a lelki elalvásokat a maga hasznára fordítani. Mind több és több alkalmat ad, ami a lelket álomba meríti. Az egyik keresztyénnek testi élvezetekkel vonja el figyelmét Krisztusról, másiknál újabb bajt, nehézséget hoz elő, hogy az illető kénytelen legyen csak ezekkel foglalkozni, hogy ne legyen ideje Krisztussal, a hit és a vallás dol-

gaival törődni. Jézus azonban ismeri az övéit. Tudja, hogy kiben bízhatik. Akiról tudja, hogy a Sátán teljesen hatalmába kerfette, hogy nem ébred fel, azt nem is költögeti. De akikről tudja, hogy ha szól hozzájuk, felébrednek, inti őket: „Vigyázzatok és imádkozatok, hogy kísértetbe ne essetek.” És akik Jézushoz tartoznak, hallják és értik e szót. Ha ébren vannak, nem alusznak el, ha elaludtak, felébrednek. Azt jelenti ez, hogy a földi, testi dolgok nem tudják előlük eltakarni a megváltó Krisztust, nem tudják bennük elaltatni azt a gondolatot, azt a vágyat és azt a törekvést, hogy törődjenek az Úrral és szolgálják őt. Remélem, mi is ilyenek vagyunk, ezért nekünk is szól az Úr mai figyelmeztetése.

1. „A lélek kész” – mondja Jézus. Megmutattuk-e ezt? Igen, mióta csak eszünket bírjuk, lelkünk vonz Krisztus felé. Ezért vagyunk keresztyének. Vonzott már gyermekkorunkban is, amikor a vallásórán hallottuk igéit. Akik most felnöttek vagyunk, a mi időnkben még kötelező volt a vallásórán részt venni, nem látszott meg annyira, hogy melyik gyermeket vonja a lelke. Ma jobban látszik. Akinek a lelke kész, jön, akinek nem kész, az nem jön a vallásoktatásra. De ugyanezt el lehet mondani a szülőkről is. Akinek a lelke kész, küldi, akinek nem kész, nem küldi gyermekét. Sok konfirmandus ifjúnak volt kész a lelke, hogy Krisztusnak hűséget esküdjék. Azért mondom, hogy soknak, mert nem mindegyiknek. Elég konfirmandus van, aki sem az oktatás alatt, sem a konfirmációkor nem gondol Jézusára, és csak szokásból konfirmál. Sokaknak kész a lelke a gyülekezeti közösségbe jönni, itt Igét hallgatni vagy úrvacsorát venni. Kész a lelke az imádkozásra, kész a lelke az adakozásra. Mikor az egyház fenntartására vagy az igehirdetés biztosítására adok, azért adom, mert a lelkem indít rá. Szeretném hinni, hogy minden hívünknek kész a lelke, ez azonban nincs így, mert némelyeket nem a lélek készsége, hanem a kérés, a figyelmeztetés, a rokonok biztatása indít, hogy mégis megadják, amivel tartoznak. De az igazi hívők azért hoznak anyagi áldozatot, mert a lelkük kész s az a tetet is erre készíti.

Míndezzel a vallásos cselekedeteinkkel Urunkat, Krisztusunkat szolgáljuk. Vajon csak mi vagyunk, akiknek a lelke kész Urunkat szolgálni? Nem. A régiak szíve még kézszebb volt, és sok nagy akadályt legyőzött, hogy éberem figyelje és tegye, amit kíván Jézus. A Szentírásnak, a Zsidókhoz írt levélnek a szavait idézem, hogy a lelkeknek mit kellett szenvedniök, ha meg akartak maradni Krisztus mellett: „Mások pedig megcsúfoltatások és megostoroztatások próbáját állották ki, sőt még bilincseket és börtönt is. Megköveztettek, kínpróbát szenvedtek, szétfűrészeltettek, kardra hányattak, juhoknak és kecskéknek bőrében bujdosnak, nélkülözve, nyomorgattatva, gyötörtetve.” Ugye hogy ezeknek a lelke kézszebb volt, mint a miénk? A mai világban a hitetlenség megnőtt, de mi azért mégis hisszük, hogy az utánunk következő nemzedékből is sokan lesznek, akiknek kész lesz a lelke. Erre a reménységre feljogosít az ifjak vallásos élete: Istennek hála, vannak vallásos ifjaink. De nemcsak időben, térben is vannak sokan, akiknek kész a lelke. A széles világon mindenfelé vannak hívő szívek. Ezért áll és ezért képvisel ma is hatalmas erőt az anyaszentegyház.

Ki adja a lélek készségét? A Szentlélek. A Szentlélek teszi a hangszórót hívó szavá a hívők számára. A Lélek teszi a lelkipásztor igehirdetését Isten üzenetévé. A Lélek tesz képessé Krisztus követésére, a hívő életre, az áldozatos életre, a hitben való megállásra.

Lelkünk készségével szemben áll testünk erőtelensége. Ezt nem mutatjuk, de látszik rajtunk. A test erőtelensége, bűnös vágyai, ezerféle szükségei sokszor megakadályoznak a lélek szép dolgai véghezvitelében. S ha még csak ennyi lenne! De amint mondtam, testünk erőtelenségét felhasználja a Sátán, hogy teljesen elaltasson, hogy szívünket, figyelmünket teljesen elvonja Krisztustól. A test erőtelensége miatt nem látják némelyek, milyen veszedelmet jelent a testi szenvedélyekbe való belemertülés. Itt főként kettőt em-

lítek meg: az italozást és a táncot. A szeszes ital használatával úgy vagyunk, hogy amíg én uralkodom felette, még nincs nagy baj, de ha úrrá lesz felettem, ez már bűn, romlás, veszedelem. Romlás a testemre nézve, családomra nézve, de nagyobb romlás a lelkemre nézve, mert az ital mámorában elalszik és bizony nem hallja a Jézus szavát, hogy vigyázatok és imádkoztatok. A tánccal is így vagyunk. A lelket elaltatja, a testet rabbá teszi. Hány fiatal van, aki nem azért várja a vasárnapot, hogy Istennek szentelje, még csak nem is azért, hogy pihenjen, hanem hogy ropja a táncot s közben olyanokat mondjon vagy tegyen, amit nem szeret Isten. De ezeken kívül még más szenvedélyeket is megemlíthetek. Ott van a kártya, a házalás, az emberszólás és még sok-sok minden. E testi élvezetek vagy szenvedélyek közül egyik vagy másik olykor még a legjobb keresztyént is elaltatja. Ha azonban meghallod Krisztus szavát és felébredsz, amit vétettél, helyrehozhatod. Azokkal van baj, akiket a Sátán egészen elaltatott, mert többé nem látják az Urat, nem is érdekli őket.

Nemcsak a vágyak és szenvedélyek, hanem a nehézségek is elaltatják Krisztushoz kész lelkünket. A kenyérkereset. Vágyom a Biblia után, mindennap olvasnék belőle egy keveset, de nincs időm, hajt a munka. Kíváncszom minden vasárnap templomba menni, sokszor nem mehetek el, ide vagy oda kell hogy fussak. Szeretném többet szolgálni Krisztusomat, szeretnék bővebben adakozni, nincs módom hozzá. Sokan beszélnek így. A lélek kész, de a test erőtelen. Jön aztán a Sátán, s ezt mondja: mi hasznod van neked mindebből? Indít, hogy akkor se foglalkozz a Szentírással, ha van időd rá, akkor se menj a templomba, ha elmehetnél, akkor se szolgálj vagy adakozz, ha van miből. S akik az ilyen kísértésnek engednek, egyszer csak azt veszik észre, hogy már a lelkük sem kész. Isten óvjon meg minden keresztyént attól, hogy ide jusson.

2. De hogy ne jussunk ide, nekünk is tennünk kell valamit. Jézus megmondja, hogy mit: „Vigyázatok és imádkoztatok.”

Tehát vigyáznunk kell. Elsősorban magunkra: lelkünkre és testünkre. Úgy vigyázhatunk, ha tudjuk, mi szolgál lelkünk javára és üdvösségére, ha ezt keressük és gyakoroljuk. Ha tudjuk, mi szolgál kárunkra és ettől tartózkodni igyekszünk. Honnan tudjuk meg ezeket? Az Igéből. A Szentírás s ennek nyomán a prédikáció mind a kettőt nyilván megmutatja. Hogy vigyázhass magadra, tudni, tenni is kell, amit az Ige kíván. Sokszor tudjuk, mit kell tenni, de nem tesszük. Sokszor tudjuk, mit nem szabad tennünk, de tesszük. Nem vigyáznunk magunkra. Az a szerencsénk, hogy vigyáz ránk Jézus, mármint azokra, akik tanítványai. Ezért nem ronthatott meg egészen a Sátán.

De nemcsak magunkra kell vigyáznunk, hanem szeretteinkre is. A szülő gyermekére, a nagyobb testvér a kisebbre, a barát a barátjára. Vigyáznunk kell egymásra! Ó, mennyi veszedelem és kísértés fenyeget minden embert! Ha a szülő nem vigyázna gyermekére, éhezne, nem volna ruhája, nem tanulná meg a munkát, vagy erkölcsi romlásba merülne. Hányszor megtörténik, hogy a jó barát vigyázása, jó tanácsa bajtól, kártól, veszedelemtől őrzi meg az embert. Vigyáznunk kell eklézsiánkra, a gyülekezetre. Ha a hívek nem vigyáznának rá, a széthullás, megsemmisülés veszedelme fenyegetné. Igaz, hogy a legfőbb vigyázó itt is Jézus, de azért nekünk is vigyáznunk kell.

Vigyáznunk kell Jézusra! Ez nem azt jelenti, hogy vigyáznunk rá, hogy ne tegyen rosszat, vagy baj ne érje, erre nem kell nekünk vigyázni. Hanem vigyáznunk kell, hogy halljuk és értsük, amit mond. „Vigyázok a te szódra.” Hogy meglássuk példáját és kövessük azt is. „És szent példád szerint éljek.” Vigyáznunk, hogy sohase felejtjük el, mindig szívünkben hordozzuk, amit értünk tett, hogy legyen előttünk, legyen bennünk a Gecsemáné, Kajafás háza, Pilátus ítélőszéke, a töviskorona és a kereszt. Így kell vigyáznunk Krisztusunkra, s ezzel a vigyázásunkkal is magunkra vigyáznunk.

3. Nem minden ember tud így vigyázni, de tudnak, akik imádkoznak. Ezért figyelemzetet újból, itt is az imádkozásra az Úr. Hogy így vigyázhassak, szükséges imádkoznom, Istentől erőt, segedelmet kérnem a vigyázásra. Sok mindenért szoktunk imádkozni: kenyérünkért, egészségünkért, békés életünkért. Aki bajban van, imádkozik a szabadulásért. A szülő imádkozik gyermekeiért. Sajnos legtöbbször csak testi dolgokért imádkoznak, s csak kevesen vannak, akik a bűnbocsánatot, a hitet és az örök élet reménységét kérik Istentől. Pedig ezeket is kell kérni, sőt elsősorban ezeket kell kérni. De kérnünk kell azt is, hogy Isten tegyen vigyázókká a keresztyén életben. Isten e kívánságunkat meghallgatja és teljesíti: vigyázókká tesz. Nem esünk kétségbe: sem a testi vágyak és örömök, sem a gondok, sem a fájdalom nem tud elvonni Krisztustól. Lefoglalnak, eltöltik szívemet, sötét színben mutatják jövőmet. Úgy érzem, éjszaka borult rám, nem csoda, ha elszenderedem, mint a tanítványok a Gecsemánéban. Nem látom Krisztust, nem érzem az ő szenvedéseit, csak az enyémeiket, nem hallgatom szavát, nem bízom benne, hogy segíteni fog. De ez csak egy pillanat, mert az Úr hozzám jön és felébreszt, megmutatja magát nekem. Ne félj, csak higgy.” Ímé, én tiveletek vagyok. Vigyázzatok és imádkozzatok.” És én meghallom szavát, felébredek, újból meglátom őt, aki felette áll minden testi kísértésnek.

Nem a mi vigyázásunk és imádságunk: Urunk ment meg a kísértéstől, de azért kívánja, hogy vigyázzunk és imádkozzunk, hogy szilárdan ellenállhassunk és meg ne győztesselek. Így vegyünk részt az ő munkájában.

Jézus a pusztában elég éhes volt, de mégsem volt hajlandó a kísértésnek engedve a kenyérért eladni Istent. S ha nem tette meg, Isten küldött neki kenyeret angyalok által. Van hát, kire nézzünk, kitől tanuljunk és kitől nyerjünk erőt a kísértések visszaverésére. S amit várunk tőle, meg is adja. Itt kiszabadít a kísértésből, és megtart hű és éber tanítványoknak. Ott túlfelől megment az örök haláltól, megtart örökké élő, boldog, idvezült lelkeknek.

Zengjen hát hozzá ne csak ajkunkról, hanem szívünkben is a fohász: „Ne vigy minket kísértetbe”, mely rajtunk erőt vehetne, jól tudod, mily gyarlók vagyunk, könnyen tántorodik lábunk. De ha neked dicsőséges, nekünk pedig épületes a kísértőt ránk bocsátani, hitünket próbára tenni: add nekünk a győzedelmet, koronázd ezzel hitünket.” Ámen.

László Dezső

Az engedelmes Fiú

Alapige: Lukács 2,41–52

Bibliaolvasás: Filippi 2,1–11

A Jézus első megjelenésének történetét olvastam fel alapige gyanánt. A megelőző bibliai történetekben hozzá mentek a pásztorok és a bölcsek, vagy őt vitték a szülei templomba. A tizenkét éves Jézus maga megy fel Jeruzsálembe, és tudatosan válik egy rendkívül fontos eseménynek a központjává. Bemutatkozik szülei, rokonai és a jeruzsálemi templomi gyülekezet előtt.

Engedelmes Fiúnak mutatja önmagát. Így kell őt ebben az órában meglátnunk, és ebben a minőségében kell egész életén át végigkísérnünk. Mert nemcsak elindulásában, hanem egész életében engedelmes Fia Istennek. Mikor olyan állapotban találtatott, mint ember, megalázta magát, engedelmes lévén haláláig, mégpedig a keresztfának haláláig (Fil 2,8). Ő maga engedelmes, de engedelmissége túlmutat rajta, arra, aki iránt engedelmes: a mennyei Atyára. Ő az Atya dolgaiban való foglalatosságában engedelmes. Mi az ő tanítványai, egyházának tagjai vagyunk. Követése magától értetődően jelenti az

engedelmességben való követését. Nekünk is az Atya engedelmes gyermekeinek kell lennünk.

A mai bibliai történet négy kisebb képben mutatja a Krisztus példamutató engedelmességét. Lássuk ezeket külön-külön.

I.

Fölmenének Jeruzsálemba az ünnep szokása szerint. Ebből a mondatból húzzuk alá az alapot: az ünnep szokása szerint. Istentől rendelt tisztas hagyomány volt, ami Jézust és Máriát és Józsefet a jeruzsálemi templomba vitte húsvét ünnepére. A hívő izraelita, ha csak tehette, évenként háromszor, a három nagy ünnepre szokás szerint fölment az egyetlen templomba, Jeruzsálemba. Ott bemutatta az áldozatot, és elvégezte az imádkozást. Ezt a hagyományos szokást Jézus is követte. Tudjuk, hogy nemcsak most, tizenkét éves korában, hanem később, nyilvános föllépése után is, tanítványaival minden nagy ünnepre megjelent a templomban. Ő nem azért jött, hogy eltörölje a törvényt, a törvény jó szokásait, hanem hogy betöltse azt. Betöltse étellel, engedelmes szeretettel.

Érdeemes nekünk, az ő követőinek is elgondolkoznunk azon a tényen, hogy a Mester kisgyermek kora óta tudatosan engedelmeskedett egyháza Istentől adott hagyományainak: rendszeresen járt templomba, megtartotta a nagy ünnepeket, pedig ő egy egészen új világot hozott. Krisztus világosan felismerte és híveinek példaképpen megmutatta, hogy az Atyának való engedelmesség a tőle adott hagyományos keretek tiszteletben tartásával, megtartásával, engedelmes étellel való megtöltésével kezdődik. Mi, evangéliumi keresztyének, ami az egyházi élet hagyományos külső kereteit illeti, meglehetősen szabad-elvűek vagyunk. Sőt sokszor azt gondoljuk, hogy a Krisztus igaz követéséhez lényegében nem tartozik hozzá a múlt által megszentelt egyházi hagyományok tisztelete, az egyházi élet külső kereteinek a megtartása. Íme, a Krisztus példája mást mutat. Az igazi eredményes keresztyén élet számára Isten hagyományos külső rendet adott az egyházban, amit nekünk nemcsak őriznünk kell, hanem Mária és József példája szerint át is kell adnunk a gyermekeknek, az utánunk következő nemzedéknek, úgy, amint azt mi is vetünk az előttünk jártaktól.

Az istentiszteleti helynek megszabott időkből való rendszeres látogatása, gyermekeinknek, unokáinknak ide magunkkal hozása abból a bibliai példából következik, mely a mai Igében áll előttünk.

II.

A külső hagyományos rendet tisztelő és megtartó Jézus azonban világosan felismeri ennek a külső rendnek az igazi szellemi tartalmát: neki az ő Atyjának dolgaival kell a templomban foglalatostkodnia. Az ő Atyjának dolgaival! Hiszen a templom az ő Atyjának háza. Nem magamagáért áll a templom, nem is csak azért, hogy benne áldozatokat mutassanak be és imádkozzanak a papok, hanem azért, hogy az Atya igazi dolgával: az Igével, annak jobb megértésével, engedelmesebb elfogadásával foglalkozzanak benne.

Ebben a hagyományokat tisztelő Jézus egészen új volt, és ebben volt új. Három napra elmarad Máriától és Józseftől, és ezt a három napot az Igeről való beszélgetésben tölti az áldozatokra és imádkozásra rendelt szent hajlékban. Megkereste azokat, akik az Írást a legjobban ismerték, beszélgetett velük, kérdezgette őket, válaszolt a kérdéseikre. Számára ez a legfontosabb. Mert neki azokban kell foglalatostkodni, amelyek az ő Atyjának dolgai.

Ő nem állította szembe egymással a hagyományos keretet és az általa felismert új tartalmat. A régi keretben megtalálta és kifejezte az új tartalmat. Az egységet az Atyá-

ban, az Atya dolgában találta meg, hiszen ő adta a hagyományozott formát és a régi forma új és örök tartalmát: az Igét.

A templom az Atya dolgával való foglalkozásra adatott. Ezért vannak a hagyományos ünnepek is. Az Atya pedig a mi ma is élő Atyánk. Őt magát kell egyszer a templomban lélekben felismernünk, az ő ügyét kell egyszer az igehirdetésben felismernünk, és akkor már nem csak egy tisztas hagyomány őrizője lesz a templom és az istentisztelet, hanem a mi magunk élő Istenének, Atyánknak a háza, és akkor mi is boldogan tudunk benne megülni, minden másról elfeledkezve, ha nem is három napig, de legalább egy jó óráig valóban semmi mással, csak az Atyánk dolgával foglalkozni. Krisztus számára az Atya dolga a maga személyes ügyévé lett. Kérdezett felőle, elmondotta, amit belőle tudott. Társalkodott, élőbeszédbe elegyedett azokkal, akiket szintén érdekelt Isten beszéde.

A régi templomban előttünk áll az új gyülekezet, az Isten élő beszéde köré összegyűlő, abban személyes érdeklődéssel elmerülő keresztyén egyház. Előttünk áll az engedelmes szív mélye: az Atya beszéde iránti teljes érdeklődés, az abban való elmertülés, az azzal való állhatatos foglalkozás, hogy mindebből az egész élet engedelmesége, az Isten szerint való élet következék.

III.

Jézus azonban nemcsak Jeruzsálemben menet a hagyománynak, nemcsak Jeruzsálemben az Atya Igéjének, hanem Názáretbe menet és Názáretben földi szüleinek is engedelmeskedett. Nemcsak Jeruzsálemben, a szent helyen, a templomban, az ünnepen, hanem megszokott otthoni környezetében, Názáretben is. Ebben a szűk kicsi városban s benne az ácsmester házában. A mindennapi munkában, az unalmas hétköznapi fűrésztől házimunkáiban is. Ne feledjük: ácsmester volt. Ácsmester házában előbb inaként, majd segédként tanulta és gyakorolta a mesterséget, míg később maga is mesterré lett. Valószínű, hogy a Mária férje, József korán elhalt, és Jézusra, az idősebb fiúra hárult a család fenntartásának gondja. Erre az életre ment alá Jézus Názáretbe, és ebben az életben engedelmeskedett a szüleinek Názáretben. Abban a városban, amelyről olyan lekicsinylően mondotta Nátánél: hát onnan származhatik-e valami jó? Valami nagyszerű? Abból a poros fészekből, nyomorult kisvárosból. Hát Jézus ebben a Názáretben éppen olyan engedelmes Fiú volt, mint a nagyszerű fővárosban, az ünneplő Jeruzsálemben. És ebben is példát adott nekünk. Nehezebbet, mint Jeruzsálemben.

De ő Názáretben is az Atya dolgaival foglalatzkodott, neki engedelmeskedett. Követte az Atyát, aki mind ez ideig munkálkodik. Ezért munkálkodott ő is. Követte az Atya parancsát: tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú ideig élj azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened ad teneked. Azon a földön, ahol élsz, a mindennapok munkái között. Mert az igazi engedelmes szívvel végzett mindennapi munka, a Názáretben való időtlés is igazi istentisztelet.

IV.

Az Ige így végződik: Jézus pedig gyarapodék! Gyarapodék, nőtt, egyre teljesebb lett. Mégpedig nem egyoldalúan, hanem minden tekintetben: bölcsességben, testének állapotjában. Isten és emberek előtt való kedvességben. Naponként többet és többet tudott, naponként erősebb testtel szolgálta Istent és felebarátját. Kedvesebb lett Isten és az emberek előtt.

A gyarapodás, a többé, teljesebbé, engedelmesebbé lével is Isten törvénye. Ez és nem a visszaesés, a romlás, a megcsökés az Isten törvénye. Jézus ebben is példát adott ne-

künk. Az ő követése azt jelenti, hogy én is napról napra bölcsőbb leszek: jobban ismerem a világot, benne az embert és mindkettőnek az alkotóját. Tudásomat pedig mások és magam javára érvényesítem, alkalmazom is. Gyarapodom testemnek állapotjában. Ha már nem tudok nőni, mert az öregedés ebben megakadályoz, egyre tudatosabban rendelem a testemet Isten akarata alá, hogy az ő szent temploma lehessen a szívem utolsó dobbanásáig. Kedvesebb leszek Isten előtt, mert jobban ismerem, szeretem őt és híveiben, pontosabban engedelmeskedem neki. Kedvesebb leszek az emberek előtt, mert türelmesebben, nagyobb szeretettel, termékenyebben szeretem őket, szolgálok nekik.

A keresztyén embernek ez a minden irányú gyarapodása egész életre szóló program. Öregék éppen úgy gyakorolhatják benne magukat, mint a fiatalok. Minden öreg, aki e program szerint él, tapasztalja, hogy megfiatalodik az Istennek való engedelmes fiúságnak a lelkével, az igazi fiatalság lebírhatatlan erejével.

V.

Milyen teljes volt Krisztus engedelmes fiúsága! Engedelmes az Istentől megszentelt hagyománynak, az Atya Igéjének, a földi szülők akaratának, a növekedés általános törvényének. Engedelmességének ez a négyes területe valójában teljes egységben van: egyedül Istennek engedelmeskedett. De ő Istent ebben a teljességében: a régít és az újat, a keretet és a tartalmat egybekapcsoló, a mennyei Atya és a földi szülők iránti szeretetet egyetlen szeretetté tevő hatalmában, a növekedést előíró gazdagságában látta. Ennek az emberi szemek előtt mutatkozó ellentéteket áthidaló teljes Istennek engedelmeskedett.

Ezt még Mária és József sem értette meg. Pedig ők egy házban éltek Krisztussal. Az ember nehezen vagy egyáltalán nem érti meg Istennek azt a teljességét, amelyet a mai Ige, de minden igeszakasz mutat. Mi mindig csak a részleteket, az egymással szemben állóknak látszó részleteket látjuk. Vagy a régi, vagy az új, vagy a mennyei Atya, vagy a földi szülő, vagy a készenlét, vagy a növekedés, vagy ifjúság, vagy öregkor, Istennél és Istenben azonban ez mind egy, mert ő mindnek Atyja és Ura. Minden törvény: a megtartás és megújítás, az Isten és az emberek iránti engedelmesség, a teljesség és a növekedés, az ifjúság és az öregség mind az ő törvénye. Aki neki engedelmeskedik, eljut erre az egységre és teljességre.

Mária és József mindezt nem értette. De Mária szívében tartá mindezeket a dolgokat. Mindezeket a dolgokat, azaz ezeket a dolgokat, az általa még nem értett dolgokat mind. Kivétel nélkül mind. Szívében hordá, azaz gondolkozott fölőlük, elmélkedett róluk. Éppen azért, mert nem értette meg őket.

Ne szégyelljük bevallani, ha mi sem értjük az Isten dolgait minden vonatkozásukban, teljességükben. De tartsuk szívünkben Istennek meg nem értett dolgait, hogy egykor megérthessük mi is azokat.

Az Isten dolgai megértésének a titka pedig egyetlen szó: engedelmesség. Valahol csak egyszer, egyetlenegyszer igazán engedelmeskedjünk Isten akaratának, Igéjének. Csak egyszer, de igazán! És megnyílik előttünk is Isten addig érthetetlen gazdag világának a teljessége. Engedelmességünk mértéke fölött.

Soha el nem fejeztem áldott emlékü dogmatikaprofesszorom tanítását – Istenem, elmúlt negyven esztendeje –, minden kálvinistának egyetlen szót kell igazán megtanulnia, egyetlen szót, egyetlen szónak a hívását kell halálosan komolyan vennie: engedelmesség. Isten a maga titkait nem a titkok fölött töprengő, azokról vitatkozó és bölcselkedő embernek fejt meg, hanem az akaratának engedelmeskedő szívnek. Egyszer kérdezni igazán: mit akarsz, Uram, hogy cselekedjem? És ha meghalljuk: cselekedjünk meg engedelmesen, amit az Atya kíván. Csak egyetlenegyszer, de igazán, és akkor kezdjük megérteni Isten mélységes titkait.

Ezt Jézus így fejezte ki: Aki ismeri az én parancsolataimat, megtartja azokat, az szeret engem, aki pedig engem szeret, azt szereti az én Atyám, én is szeretem azt, és kijelentem magamat annak (Jn 14,21).

Az engedelmesség útja az Isten megismerésének az útja.

Azért mutatta meg magát ebben az órában az engedelmes Fiú, hogy bennünket az engedelmesség útjára vonjon, ezen az úton megerősítsen és közelebb vigyen az Atya és az ő megismeréséhez. Megújítson a benne növekedő teljes emberi életben.

Közénk jött ebbe a templomba az engedelmes Fiú, hogy bennünket is az Atya engedelmes, engedelmesebb, gazdagabb fiaivá és leányaivá tegyen. Ámen.

László Dezső

Mire tanítanak a gyermekek?

Alapige: Máté 18,1–6

Bibliaviasítás: Kolossé 3,16–4,1

Isten arra rendelte ezt a vasárnapot, hogy ennek ünnepi csendjében az ő szíve előtt egyházunk egyik legfontosabb munkájáról, a gyermekek neveléséről emlékezzünk meg. Önként kínálkoznék tehát a mai prédikáció témája: beszéljünk a felnőtteknek gyermekeik iránti felelősségéről, állítsuk magunk elé a keresztyén gyermeknevelés legfontosabb törvényeit, elmélkedjünk arról, hogy miképpen kell gyermekeinket nevelnünk. Én azonban megfordítom a sort, és nem erről szólok, hogy nekünk hogyan kell gyermekeinket nevelnünk, hanem inkább arról, hogy a gyermekek miképpen nevelnek bennünket a keresztyén életben. Még pontosabban: Isten miképpen nevel bennünket a gyermekeken keresztül a maga igazabb tiszteletére, a teljesebb és igazabb életre. Azért beszélek erről a kérdésről, mert az Ige is erről szól hozzánk.

I.

Minden felnőtt embernek az a vágya, hogy gyermekei minél hamarabb felnőjenek, a gyermekeknek pedig minden vágyuk az, hogy olyanok legyenek, mint a felnőttek.

Ezzel a kettős óhajjal szemben szól a mai Ige: ha olyanok nem leszek, mint a kisgyermekek, semmiképpen sem mentek be a mennyeknek országába. Krisztus tehát nem csak azt kívánja, hogy a gyermekek és ifjak ne akarjanak a felnőttekhez hasonlítani, hanem hogy a felnőttek maguk legyenek olyanná, mint a kisgyermekek. Ez a kívánság szemben áll a mi elgondolásunkkal.

Rosszindulatú magyarázók éppen ennek az Igének az alapján szokták az egyházat azzal vádolni, hogy nem akarja az embereket tudatlanságukból kiemelni, kiskorúságban akarja őket tartani, nehogy felvilágosodván, elforduljanak Istentől és az egyháztól. Ime, maga az egyház is beismeri, hogy meg kell hagyni az emberiséget a maga kiskorúságában. A kegyesebb magyarázók úgy vélik, hogy itt arról van szó, hogy a felnőttek is maradjanak meg abban az ártatlanságban, amelyben gyermekkorukban születtek. Igen, mert minden ellenkező tanítással szemben ez az Ige megcáfolja azt a borzalmas egyházi tant, hogy már a gyermek is bűnben fogantatott és született.

Ezzel a két téves felfogással szemben jól kell látnunk, hogy itt sem az emberek kiskorúságban tartásáról, sem a gyermekek ártatlanságáról nincs szó. A következő vers világosan értelmezi az elsőt: Aki azért megalázza magát, mint ez a kisgyermek, az a nagyobb a mennyeknek országában. Nekünk nem a tudatlanságban, hanem az alázatos-

ságban kell a gyermekekhez hasonlóknak lennünk. Nem vélt ártatlanságunkban, hanem Istenre szorultságunkban kell a gyermekekhez hasonlókká lennünk.

Az igazi gyermekies lelkület, amelynek követését Krisztus kívánja, lényegében nem más, mint annak felismerése, ami minden gyermekben ösztönösen megvan: nem tudok magamban élni, csak annyiban élek, amennyiben szüleimmel együtt élek. Ez a tétel az Isten országának nyelvére lefordítva azt jelenti, hogy nekünk olyan ösztönös, gyermekies odafeledkezéssel kell Istenben, az ő gondviselésében bízva élnünk, amilyen önfeledten, amilyen teljes bizalommal él együtt a gyermek a maga szüleivel. A gyermek feltétlenül megbízik a szüleiben, azok akaratát, az általuk nyújtott segítséget boldogan elfogadja, és eszébe sem jut, hogy lehet szülők nélkül is élni.

Ez a gyermek megalázkodása. És ennek a megalázkodásnak Isten előtti vállalása: a megtérés, ami nélkül senki sem mehet be Isten országába. Amikor gyermekeink irántunk való bizalmát, hozzánk való nagy ragaszkodását, irántunk való nagy és sértetlen tiszteletét látjuk, gondoljunk arra, hogy vajon mi is ezzel a lélekkel nézünk-e a mi mennyei Atyánkra, vajon ilyen őszinte, tiszta rajongással és ilyen nagy mindenről elfeledkezéssel szeretjük-e őt? Gyermekeinken keresztül az Isten árnyékában, oltalmában meghúzódó, Isten segítő erejében feltétlenül megbízó, Istent mindennél jobban szerető életre tanít minket az Írás. Megtérésre magánosan küszködő, vergődő, félelmekkel tele árva életünkől az erős, bennünket szerető, gondviselő mennyei Atya felé.

II.

Hányszor hallottuk a prédikációban, hogy nekünk személyes viszonyba kell kerülnünk Jézus Krisztussal. Neki meg kell elevenednie a mi szívünkben, nekünk be kell őt oda fogadnunk. Sokszor el is gondolkoztunk azon, hogy miképpen történhetne meg velünk is ez a csoda: hogyan lehetne olyan személyes közünk Krisztushoz, amilyenben már annyi más testvérünk élt vele?

A mai Ige egészen határozott, világosan megfogalmazott és könnyen át is érthető parancsot ad erre nézve: Aki egy ilyen kisgyermeket befogad az én nevében, engem fogad be. Krisztus világosan kijelöli az utat, amelyen át szívünkbe akar költözni: be kell fogadni egy gyermeket az ő nevében, és abban a gyermekben ő költözik a szívünkbe. Ez a kifejezés: az ő nevében – más szóval azt jelenti: az ő parancsára, az ő akaratára szerint, az ő szellemében.

Ki lehet az a gyermek, akit az ő nevében kell befogadnunk, hogy őt magát fogadhasuk be?

Mindenekelőtt ne gondolj valami rongyos, elhagyatott utcagyermekre, se az árvaház gyermekeire, hanem gondolj a saját gyermekeidre. Hogy nézed a saját gyermekeidet? Egészen határozottan úgy, ahogy minden megkeresztelt gyermeket néznünk kell: a gyermek nem az enyém, hanem a Krisztusé, ezt a gyermeket nem akárhogy, hanem Krisztus akaratára szerint kell nevelnem? Kivel tanácskozol gyermeked sorsa és jövődjéről? Csak magánosan, vagy hitvestársad társaságában, vagy a gyermek Urának, Krisztusnak a társaságában? Ó, a mai időkben annyian csak magánosan vagy kettesben tanácskoznak a gyermekekről, és nem tanácskoznak róluk Krisztussal együtt, pedig a gyermekek mind az övéi, a gyermekek mind az ő követői. S mert nem Krisztus kezéből vesszük a gyermekeket, nem az ő kezébe tesszük le azok sorsát és jövődjét, egyre kevesebb lesz a gyermekek száma, egyre inkább teher lesz a gyermek, egyre inkább gazdasági kérdés lesz a gyermekek elfogadásának és felnevelésének a kérdése. A gyermekek feletti magános gond nemcsak a gyermeket, hanem Krisztust magát is távol tartja a háztól. Nélküle élni pedig ugye milyen nehéz? Egyszerre a gondviselő Istenben való boldog hit költözik be a szülők szívébe, a családok melegébe, mielőtt a saját gyerme-

künkről Krisztussal együtt gondolkozunk, azokat Krisztus nevében fogadjuk. Minél több a gyermek, annál több a krisztusi szeretet a házban, mert annál nagyobb az önfeláldozás, a lemondás, és annál kevesebb az önzés, a beteges elkényeztetés, az ellágyulás és élehetlenség. Így költözik be a szívünkbe a gondviselő Istenbe vetett hittel megajándékozott Krisztus, ha saját gyermekeinket az ő nevében fogadjuk be.

De a másik ember gyermekét is az ő nevében kell befogadnunk. Először a szívünkbe, azután a házunkba, teljes szeretetünkbe. Olyan borzasztó, amikor a másik ember gyermekéről valaki szívtelenül, irigyen és gonosan tud beszélni. De még borzasztóbb, ha a másik ember gyermeke a szülők hibájából vagy szegénységéből, megpróbáltatásából kifolyólag szereteten, tehát Krisztuson kívül van. Milyen boldog az ilyen gyermek, ha valaki befogadja gondoskodó szeretetébe. Krisztus megmondotta, hogy aki egy szükségben levő gyermeket befogad, gondoskodó szeretetébe vesz, őt magát fogadja be. És ez valóban így van. Mert a komoly szeretet ott kezdődik, amikor olyan valakit kezdek szeretni, aki azt nekem nem tudja viszonzni, akitől azért nem várhatok semmi ellenszolgáltatást és viszonzást. Az igazi, mindenről elfeledkező szeretetben, annak gyakorlása közben nem magát Krisztust fogadtuk-e be a szívünkbe? Mielőtt mi a ránk szorult szegény kisgyermek gondját felvesszük, ebben a gondfelvételben már magát Krisztust fogadtuk be a szívünkbe. Ő indít újabb és újabb szolgálatra, s mi boldogan ismerjük fel a nagy csodát: mialatt a szívemet, házamat, erszényemet, időmet, egész életemet megnyitottam a szűkölködő gyermekek előtt, maga Krisztus jött a szívembe. Tudom, hogy őt fogadtam be, mert különben hogyan tudnék egészen érdektelenül szeretni. Ez a szeretet ő maga.

De még egy harmadik gyermekcsoport is van a magam gyermekein és a szűkölködő gyermekeken túl: ez a gyermekcsereg az egész egyház, az egész gyülekezet gyermekcserege, egyházunk jövődjéje. Mennyi aggodalommal gondolunk arra, hogy mi lesz a mi jövődjünk, mi a záloga annak, hogy egyházunk élete egyre boldogabb és jobb keretek között fog tovább folytatódni. A jövődjő Isten kezében van, de ő biztos reménységet ad arra nézve, hogy azt a jövődjőt Krisztusban fogja jelenné tenni. Az igazi keresztyén gyülekezet egész gyermekcseregét, egész ifjúságát úgy fogadja, mint Krisztustól adott biztos zálogot a jövődjőre. A saját jövődjét: gyermekeit Krisztusban nézi. Ez a nézés pedig nem tétlen megállás, hanem gyors és céltudatos munkát, komoly nevelést jelent. Miért van olyan nagy reménytelenség, bizonytalanság bennünk a jövődjő felől? Azért, mert nem merjük gyermekeink cseregét Krisztusban fogadni a szívünkbe. Ahol a gyülekezet minden egyes gyermekét az egyház felnőtt tagjai valóban Krisztusban fogadják be, ott a gyülekezet megtalálja a módját annak, hogy minden gyermekét Krisztus szerint tudja nevelni. S ahol ez megtörténik, ott Krisztus, az élő reménység költözik a szívekbe, ott Krisztust a gyermekekkel együtt valóban befogadják.

A saját gyermekeim Krisztus nevében való befogadása a gondviselésbe vetett szilárd hittel, a szükségben levő gyermek Krisztus nevében való befogadása igaz szeretettel, az egész gyülekezet minden gyermekének Krisztus nevében való befogadása élő reménységgel tölt meg bennünket. Ebben a hitben, ebben a szeretetben és ebben a reménységben pedig valóban magát Krisztust fogadjuk be.

III.

A keresztyén ember nem térhet ki az elől, hogy saját gyermekét, a szükségben levő gyermeket és a gyülekezet gyermekeit ne a Krisztus nevében fogadja be, mert ha másképpen cselekszik és a gyermekeket nem Krisztusban, nem az ő nevében nézi, akkor megbotránkoztatja azokat, azaz odaáll közéjük és Krisztus közé, és nem engedi, hogy Krisztus megtalálja őket. Ebben a kérdésben tehát nem lehetünk közömbösek. Ha saját

gyermekünket nem a Krisztus evangéliuma szerint nézzük, ha azok keresztyén nevelése nem egyetlen gondunk, ha gyermekünket féltjük attól, hogy igen vallásos lesz, ha bármikor, bármilyen kicsi mértékben is kisebbitjük előtte a komoly keresztyén nevelői munka értékét, akkor már megbotránkoztatjuk őket. Nem is szólva arról, hogy életünk példájával, beszédünkkel milyen megbotránkoztató példát, Krisztustól elvlasztó gátat tudunk eléje állítani. Ha a szükségben levő gyermek mellett minden további nélkül elmegyünk, ha a nyomorban, árvaságban, betegségben élő gyermekek láttán nem tudunk Krisztusra gondolni, ha tudunk keresztyének maradni anélkül, hogy azonnal segítenénk azokon a gyermekeken, akik komolyan szenvednek, akkor a gyermekeket elzárjuk Krisztustól, elzárjuk attól, hogy rajtunk keresztül, a mi szeretetünkön keresztül érezzék meg Krisztus szeretetének valóságát. Minden ilyen esetben megbotránkoztatjuk a gyermekeket. És ha egy gyülekezet felnőtt társadalmának, presbitereinek és előljáróinak nem a gyülekezet gyermekeinek minél teljesebb nevelése a legfőbb gondja, akkor azok mind odaállanak a gyermekek és Krisztus közé, megbotránkoztatják azokat.

A gyermekeket megbotránkoztatókra, legyenek azok saját gyermekeink, mások gyermekei vagy a gyülekezet gyermekei, Krisztus kemény ítéletet mond: jobb az ilyenek, hogy malomkövet kössenek a nyakára és a tenger mélységébe vessék.

Aki a gyermeket nem fogadja be a Krisztus nevében, az a gyermeket megbotránkoztatja, s az ilyeneket Krisztus a legsúlyosabb büntetésre találja méltóknak. Ennek a súlyos és elkerülhetetlen ítéletnek is arra kell ösztönöznie bennünket, hogy a gyermekeket a Krisztus nevében fogadjuk be, hogy bennük és általuk Krisztust fogadhassuk be.

Isten a gyermekekben rejtette el a jövődőt, ők a folytatás, ők az élet. Isten Krisztusban határozta meg a jövődőt: benne hozza el a maga országát. Krisztus az út, míglen eljön az Isten országa, és Krisztus az élet. Ahol a gyermekekben ígért jövődőt: Isten országa; ahol az élet gyermekekben való folytatódása: a Krisztus útja; ahol a gyermekekben adott élet azonos a Krisztusban adott étellel – ott Isten országa már a földön jelen van. Ahol pedig az jelen van, ott biztos hit, élő szeretet és szilárd reménység van. Erre a teljes életre tanít Krisztus a gyermekek által. Akit erre a hitre, szeretetre és reménységre megtanítottak a gyermekek, azok vannak felkészülve arra, hogy igazán Krisztusban szeressék, az ő nevében fogadják be a gyermeket. Az ilyen emberek a gyermekekben magát Krisztust, a legteljesebb életet, a békességet és az örömet fogadják be. Őt pedig az ilyenektől semmi el nem veszi. Ámen.

Walter Lüthi

Svájc

Sára asszony családtervezése

Alapige: 1Mózes 16,1–16

Bibliavolvasás: Efézus 2,13–22

„Ímé, az Úr bezárta az én méhemet, hogy ne szüljek.” Figyelemre méltó nyíltsággal teretgeti ki és tárja szemünk elé a Biblia az emberi életet, törekvéseket és tévedéseket. Amit mindenekelőtt észre kell vennünk, ami kihangsúlyozódik, az így hangzik: „Ímé, az Úr...”

Feltűnő, hogy milyen gyakran fordul elő ebben a túlságosan is emberi vonásoktól duzzadó fejezetben az Úr neve. Ahogyan az ember gondolkodik, és ahogy az Úr irányít. „Ímé, az Úr bezárta az én méhemet, hogy ne szüljek.”

Amit Sára a férjének mond, az igaz. Ami azonban nekünk, mai olvasóknak feltűnik, az a mód, ahogyan azt kifejezi. Sára meddőségét sem ő maga, sem Ábrahám nem tekinti egyszerű természeti adottságnak. Isten rendelését látják benne.

A Bibliában, az Ó- és Újszövetségben nem is léteznek Istentől független természeti tények. Minden természeti folyamatot Istennel hoznak összefüggésbe. Úgy is kérdezhetnénk, hogy van-e a Bibliában olyasmi, amit mi „természetnek” nevezünk? A „természet” pogány fogalom. Amit az antik világ és napjaink emberei „természetnek” neveznek, azt a Bibliában teremtsenek hívják. Ábrahám Istene a teremtője, megtartója, megváltója és beteljesítője minden teremtménynek.

Így aztán a Bibliában az emberi szaporodás, a gyermekszülés területe sincs elszakítva Istentől. A gyermek az Úr ajándéka és a testnek gyümölcse ajándék. A gyermektelenség tehát nem egyszerű peteelégtelenség vagy a méh defektusa.

Ez azt jelenti, hogy Ábrahám Istene ura a gyermektelenségnek is. Nyilván ez is Isten ajándéka. Ajándék, amelynek súlya van, amilyenek általában az isteni ajándékok lenni szoktak, de olyan ajándék, amiben ígéret van: „örvendj, te meddő, aki nem szülsz. Ujjongj, aki nem vagy terhes, mert a magányosnak több gyermeke van, mint a férfiúnak, mondja Isten”.

Isten, aki megáldja a gyermekeket, nem tudja-e megáldani a gyermektelenséget is?

Sára asszony, ahogy már mondtuk is, a valóságot szólja, amikor férjének mondja, hogy az Úr bezárta őt. Sajnos azonban, hogy ez csupán féligazság. És a féligazságok különösen gonosz hazugságok tudnak lenni. Ő ugyanis elhallgatja, hogy Isten neki és férjének utódokat ígért, éspedig olyan sokat, mint a homok a tengerben vagy a csillag az égen. Elsikkasztja annak az ígéretnek érvényességét, amit Ábrahám röviddel azelőtt aláírva és megpecsételve még egyszer kapott.

Igaz ugyan, hogy Ábrahám tíz évvel ezelőtt kapta először az ígéretet. Akkor 75 éves volt, és most a nyolcvanhatodikban jár. Hosszú várakozási idő egy ember számára. Különösen az öregségben, amikor az ember nem lesz türelmesebb. De mit jelent Istennél tíz év! Istennek ez az adott ígérete, amit most határozottan meg is ismételt, Sára számára mintha nem is létezne. Erről nem is szól. Gyermektelenségét sorsszerűnek, végérvényesnek tekinti. „Íme, az Úr bezárta az én méhemet.”

Most azonban valaminek történnie kell. Ha Isten nem mozdul, hogy ígéretét végre teljesítse, és ha Ábrahám báránytürellemmel nyugszik bele Isten késedelmeskedésébe, akkor rajta a sor, a ház asszonyán, hogy a dolog után nézzen.

Így gondolta, s hozzá is kezdett a cselekvéshez.

Amit férjének ajánl, az Ábrahám idejében ténylegesen jogszerű szokás volt Közép-Keleten, és gyermektelenség esetében gyakorolták is. Abban az esetben, ha az asszony volt meddő és nem a férfi, a feleségnek jogában állt férje számára nemzés céljából egy szolgálot vagy rabszolgát felajánlani. Ezt így nevezték: „Az úrnő térdén szülni.” A megszült gyermeket úgy tekintették, mintha az úrnő maga szülte volna, és ő azután magáénak is tekintette. Így van megírva Hammurabi törvénygyűjteményében.

Úgy vélhetjük, hogy ez a törvényhozó nagy megértést tanúsított a gyermektelen urasági réteggel szemben, viszont a rabszolgákkal szemben embertelen volt. A pótanya valósággal tárgyá vált ebben a megaláztatásban. Eszköz volt egy cél számára. És ha „a mór megtette köteleességét, a mór mehet”.

De nézzük csak, mi is van a Bibliában a rabszolgákkal kapcsolatban.

Olyan kérdés ez, amit itt nem lehet megfelelő alapossággal megvizsgálni. Meg kell elégednünk egypár utalással. A rabszolgaság nem Isten akarata szerint van, összefügg a bűnbeeséssel. Izráelbe a szomszédos pogány környezetből hatolt be. Maga Isten időn-

ként ítéletként bocsátotta Izráel népére, de ki is szabadította népét Egyiptomból, a szolgálat házából. Izráel földjén idegen import a rabszolgaság.

Az Újszövetségben nem vetnek véget forradalmi módon a rabszolgaságnak. De világos, hogy nem lehet összeegyeztetni a Bibliában megnevezett emberi méltósággal. A keresztyén egyházban bizonyos belső kisugárzás hatására és a keresztyén testvériség szellemében a századok folyamán lassan kikopott és részben túlhaladottá vált a rabszolgaság, valahogy úgy, mint amikor egy idegen testet kiizzad magából a szervezet. Olyan folyamat ez, ami a mai napig is tart.

A rabszolga-, illetve uralkodóérzülettel újra és újra találkozunk. A faj-viszonyok az Egyesült Államokban, a dél-afrikai harcok, a diktatúra – rabszolgaság a totalitarizmusban vezetett államokban, mindezek mutatják, hogy – emberileg szólva – milyen kiirthatatlanul ül ez a hegyes karó a népek testének a húsában.

De Krisztus emberré létele óta mindenütt, ahol az ember rabszolgaként szolgál, magasra szökik a láz, ami remegésben tartja a népek testét. Így is kell ennek lennie Isten akarata szerint. Egy olyan világ, ahol rabszolgák vannak, nem fog nyugalomra jutni. Itt maga Isten az, aki a nyugalmat megzavarja. Nem lehet béke csak akkor, ha a szeretet győz, és ha a földkereksége Isten lábainál hever.

Sára Ábrahám elé lép, és felajánlja neki szolgáját, az Egyiptomból hozott Hágárt gyermeknemzésre, ahogyan azt a pogány törvények megengedik. Ezzel Sára saját férjének megkísértőjévé lesz.

A kísértés azonban nem elsősorban nemi természetű, ahogyan azt némelyek gondolnák. Ez ennél sokkal ravaszabb és veszélyesebb, mivel szellemi töltetű. Hogy egyeztethető össze Sára ajánlata, még ha az a kor megengedett keretei és törvényei között mozog is, az Ábrahám hitbeli engedelmisségével? Nem úgy mutat-e ez a helyzet, mintha Ábrahámnak kellene Isten segítségére sietnie? Siettetni Isten tervének beteljesítését? Istent, aki még vár, cselekvésre mozdítani? Ha Isten nem lép, akkor hát erőszakoljuk ki tőle az utódokat? Sára ajánlatának talán ez a célja: az Ábrahám Istenével szembeni dac és annak cselekedete. És Ábrahám belemegy a kísértésbe.

Mintha valami papucshős állna előttünk. De ő nem az. A Biblia azt mondja: „És engede Ábrahám a Szárai szavának.”

Máskor Isten szavának engedelmeskedik. Most pedig a felesége szavának. Így engedett egykor Ádám az Éva szavának. És a következmények itt sem maradnak el. Jön, aminek jönnie kell. Rendkívül gyorsan mutatkozik meg a változás.

Ábrahám sátorában odatesz a béke. Amikor a rabszolgánő áldott állapotban tudja magát, fejébe száll a dicsőség. Dacolni kezd úrnőjével, aki ezt nem hagyja. Kemény összeütközések következnek, és „e két konok asszony között Ábrahám bizony elég boldogtalan figura” (Gunkel).

S egy szép napon, amikor a helyzet odáig fajul, a pótanya a terhesség állapotában eltűnik a házból. Ami abban az időben megfelelt az általános szokásnak, amit szinte mindenki ilyen módon oldott volna meg, ami annyira kéznélfekvőnek és magátólértetődőnek tűnt, az a helyzet Ábrahám sátorában egyáltalán nem alakult közmegelegedésre. Ábrahám összetört cseréphalmaz előtt áll.

Sokszor ilyenek az ész diktálta megoldások. Az ész Isten ajándéka, szükséges és nélkülözhetetlen. Használunk is kell. De nézzük meg, mire használjuk. Használhatjuk Isten előtti felelősségünkre. Engedelmesen. Isten szolgálatában, az ő vezetése alatt. De lehet az eszet istentelenül is használni. Úgy, hogy önhatalmúlag, makacsul előbbre jár és Isten védelme és ellenőrzése elől kivonja magát. Innen már nem kell sok, hogy Isten mindenhatósága, jósága és bölcsessége helyett olyan hatalmak lépjenek működésbe,

amelyek gonoszul, ravaszul, megsemmisítően manipulálják a gazdátlanul maradt emberi értelmet.

Ez történik itt a hívők atyjával és annak feleségével. Előbb elválasztják az értelmüket Istentől, sőt ellenszegülésben és ellentmondásban ellene fordítják. Pedig tudják, hogy Istennek más terve van velük. Ezt tudva, mégis mást terveznek, és vígan indulnak annak megvalósítására. Talán azt feltételezik, hogy Isten majd utólag jó képet vág az ő játékkukhoz és a béke kedvéért igent mond rá.

De Ábrahám Istene Úr. „Íme, az Úr...”

E helyen a bibliai szöveg mintha arra biztatna, hogy tüzes vasat érintsünk meg. Sára és Ábrahám, amint láttuk, bekapcsolják az emberi észet egy olyan kérdésben, ami a fejlődő technika győzelmei idejében ma már egészen égető lett, a gyermeknemzés és szülés kérdésében.

Sára családtervet készít.

Egyáltalán lehet-e, szabad-e a gyermekszülés kérdésében az ész tanácsára támaszkodni? Amint látjuk, két világ, két felfogás áll itt egymással szemben. Az egyik egyszerűen szólva a „Kelet világa”, India lakossága a legszembetűnőbb, számokban kifejezve a világ második legnagyobb népe. Ott évente egymillió gyermek születik, és ugyanakkor borzasztó tömeg hal meg éhségben. Ott kétségtelenül az ész parancsa diktálhatná, hogy ne szüljenek az anyák ennyi gyermeket nyomorúságra. Tanácsolják is az ún. fejlődő országok a fogamzásgátlást, a szülési szabályozást és családtervezést.

India anyái azonban bizonyos tanácstalansággal tekintenek a nyugati északpótolokra és azt kérdezik: „Fojtsuk el magunkban a gyermek iránti szeretetet? Öljük meg őket? Vágujuk szét őket? Hát hol van akkor az anyai szeretet?”

A másik oldalon ott van az ún. nyugati világ, Európa, Amerika. Azt senki sem vitatja, hogy itt, mint mindenben, úgy a gyermekszülésben is az ésszerűség a hangadó. Csak ne kérdezzük, hogy miként.

Vajon ez a nálunk uralkodó ésszerűség példaként szolgálhat az egész világ számára? Kinek van igaza? A „keleti embernek” a maga anyai szeretetével, ami számára a legfelsőbb instancia, vagy a „nyugatinak” a legmagasabbra emelt észrelével?

Ne siessük el a dolgot, nézzük csak meg közelebbről ezt a kérdést. Gyakran történt velünk, hogy kezdeti nagy ésszerűségi lelkesedésünkben valahol kilógott a lóláb.

Úgy tűnik, mintha mindkét gondolkozásmódnak igaza is lenne, meg nem is. Mindkettőnek igaza van, amennyiben mindketten úgy az ésszerűséget, mint az anyai szeretetet Isten nagyszerű ajándékainak tekintik. Nincs igazuk, ha az anyai szeretetet vagy az ésszerűséget Isten nélkül képzelik el. Nálunk, az ún. Nyugaton, az ésszerűségből kimarad az Isten: Hajrá így meg úgy, és szörnyetegekké válunk.

Így van ez mindenféle technikai vívmánnyal, kezdve az atomhasadástól a családtervezésig. Ahol a természet lesz az egyeduralgó, ott megjelenik az embertelenség. Örödgivé válik a lét. Nem lehet tehát sem az anyai szeretet, sem az ész a legmagasabb tekintély.

E kérdések felett valami magasabb áll, és ez Ábrahám Istene. Ő az, akiről itt Sára asszony mondja, ő az Úr: „Ímé, az Úr bezárta az én méhemet, hogy ne szüljek.” Ímé, az Úr...

E kérdésre, ami a 20. század hívő embereit a társadalmi és békekérdésen kívül a legtöbbet foglalkoztatja, az, hogy „hány gyermek legyen a családban”, különböző kísérleteket tesznek, hogy a megfelelő válaszhoz jussanak.

Itt van pl. a törvény útja. Ez azt mondja, annyi gyermek legyen, amennyi jön és punktum. Elveti a fogamzásgátlást. Ez volt nem is olyan régen a római katolikus egyház felfogása.

A másik oldalon voltak a protestánsok, akik ezt a kérdést teljesen elkülönítették Istentől. Talán úgy gondolták, ebből úgymint keveset ért meg Isten. Ők jobban tudták, mit kell tenniük, mint az Isten. Ez volt a fogamzásgátlás önfejű, megfontolatlan alkalmazása, a rosszul értelmezett „keresztyén ember szabadságának” az útja, az önkényesség útja, amelyen mindenki azt tett, amit akart.

Nagyon kérdéses úgy az egyház hatalmi törvényesség, mint a kultúrprotestáns önhatalmúság.

Meghatározó ma és az marad továbbra is, ahogyan arra már utaltunk, a hit, az ésszerűség hitben való felelősségteljes használata. Arról van szó, hogy a keresztyén házastársak ezt a kérdést hittel vizsgálják, Istennel szembeni felelősséggel imádkozva a megvilágosodásért. Itt is érvényes: ami nem hitből származik, az bűn. Hitbeli döntés dolga, hogy legyen gyermek vagy nem. A fogamzásgátlás, vagyis az ésszerűség ügyét is a hitnek kell alárendelni.

Pl. az is elképzelhető, hogy egy házaspárnak három gyermek elfogadásához annyi hitre van szüksége, mint egy másiknak öt gyermek elfogadásához, a személyes, családi, idő- és körülményekbeli nehézségek szerint, amiket hittel kell legyőzni és viselni.

Legjobban két elgondolásban láthatjuk a helyzetet: az embernek annyi gyermeke születik, amennyi hite van. De ezt az első mondatot nem lehet megfordítani. A gyermekek számából nem lehet az illető házaspár hitére következtetni. Hiszen lehetséges, hogy egy házaspárnak nincsenek, mert nem lehetnek gyermekei. Ezért arra következtetni, hogy ezek az emberek hitetlenek, igazságtalanság lenne.

Döntő tehát, hogy minden emberi fontolgatásnak, tervezetésnek és elhatározásnak Isten az ura. Kívánnunk kell hát a hitet, a bizodalmat ahhoz az Istenhez, aki teremtője és megtartója, megváltója és beteljesítője minden teremtménynek. Bizalom Istennel szemben, akiről Sára azt mondja: „Íme, az Úr...”, az Ábrahám Istene.

Térjünk csak vissza a mi elszaladt rabszolgánkhöz. Hágár dél felé fut, nyilván azazal a szándékkal, hogy visszatérjen Egyiptom határán lévő hazájába. Ott el akar tűnni. Útközben bizonyára többször tekintgetett jobbra-balra, vajon nem üldözi-e őt valaki, hiszen a rabszolga szökése büntetéssel járt.

Egy oázis közelében a terhes asszony megpihen. Hirtelen úgy érzi, nincs egyedül, itt van valaki, aki őt ismeri. Az ismeretlen megszólítja: „Hágár, Szárai szolgálója, honnan jössz és hová mégy?”

Hágár észreveszi, hogy aki szól, az Isten megbízottja. Külseje nincs leírva. Nincs szó egy szárnyas lényről. A Biblia csupán arról tudósít, amit az ismeretlen mond. A meglepő megszólítást egy parancs követi, Isten azonnali visszatérést parancsol: „Térj meg a te asszonyodhoz, és alázd meg magad az ő kezei alatt.” Erre Hágár semmit sem felel. Gondolkodni látszik. Vajon engedelmessékedik?

Az ismeretlen most tovább beszél. Barátságos bátorítás és rábeszélés következik: Isten megszámlálhatatlan sok utódot ajándékoz neki. A gyermek, akit szíve alatt hord, fiú lesz és „Izmáel” lesz a neve, ami magyarul azt jelenti: meghallgatott az Úr, „az Úr meghallá a te nyomorúságodat”.

Vad legény lesz e fiú. Vadszamár. Büszke és tele szabadságvágygal. Harc lesz az eleme. Habár nem Izmáel lesz Ábrahám utódja, de mégsem lesz elveszett s megvetett. Isten, aki különleges kiválasztó kegyelmét, annak jogát fenntartja magának, jóságát mégis gazdagon érvényesíti Izmáel felett is.

Isten ilyen barátságos felé fordulásának hatására oszlik Hágár büszkesége és csüggedése, s elhatározza, hogy visszatér. Meghatja, hogy Ábrahám és Sára Istene az ő személyével is törődik. Istent a „látomás Istene” nevezi. Mielőtt még ő látta Istent, az már meglátta őt és feléje fordult. „Ha az ég felé törekszem, ott vagy. Ha a pokolban ve-

tek ágyat, ott is velem vagy. Ha a hajnal szárnyain szállnék és a tenger vize felett maradnék is, kezéd akkor is vezetne és a te jobbod megtartana engem.” Ábrahám Istene Isten, aki engem lát.

Hágár vizet keresett e helyen. Víznél többet talált itt. Mivel itt megtalálta Istent, elnevezte e helyet az „Élő forrásának, aki engem lát”.

Kedves testvéreim! Hágár engedelmeskedik és visszatér. Ő, a pogány rabszolganő, megszegyeníti Ábrahám és Sára engedetlenségét.

Sára, Ábrahám és Hágár. Mindháromra kinyújtja Isten bűnbocsátó kezét, amely azonban büntetni is tud. Azt kérdeztem, milyenek is lehetnének, ha a televízióban láthatnánk őket. Résztvünk bizonyára gondoskodna arról, hogy Hágár nyerje el a legtöbb néző rokonszenvét, mert ő mint rabszolga és magányos anya húzza a rövidebbet.

Isten, aki fölötte áll minden rokon- és ellenszenvnek, Ábrahámot, aki itt olyan szerencsétlen figurának tűnik, választotta ki a föld áldáshordozójának. Erről a kegyelmi kiválasztásról őt semmi sem fordíthatja el. Még Sára hamisan használt esze és Ábrahám engedetlensége sem.

Ez azonban nem akadályozza meg őt, hogy rátekintsen egy menekülő rabszolgára. Ő az az Isten, aki felhossa napját a jókra és a gonoszokra egyaránt, és aki erőt ad az igazakra és a gonoszokra.

Ábrahám Istene a különleges kegyelemmel történő kiválasztás és a nagyvonalúan adakozó jóság Istene. Isten, aki hall és lát: „Íme, az Úr...” Ámen.

Fordította: Nagy Irén

Nagy István

A bölcs építés

Alapige: Máté 7,24–27

Bibliaolvasás: 1Korinthus 3,11–15

Ez az Ige csak azoknak szól, akik Jézus mellett vannak. A távollevőknek még nem, s ha távol maradnak, úgy sohasem. Mert ezek lehetnek akár rokonszenvezők is, de nincsenek vele. Mint ott a hegyen, ahova a sokaságot elhagyva a tanítványaival felment és elmondotta nekik a híres Hegyi beszédet. Velünk hasonlóan cselekedett, begyűjtött egyházába, és itt megkapjuk azt, amitől a távollevők elesnek. Jézus rendszeresen foglalkozik velünk itt, alkalomról alkalomra, vasárnaponként, az egybegyülekezés napján bizonyosan.

Akik annyi mindent, híreket, véleményeket, határozatokat és tanításokat hallunk, mi itt őt hallgathatjuk, részesülünk abban a csodálatos kegyelemben, hogy Isten az Úr Jézus Krisztusban lehajolt hozzánk és velünk van, szól hozzánk. Igaz, ez most közvetve, emberek által megy végbe, eszközöket használ beszédének közvetítésére. Emiatt – és a megbízottak gyakran igen nyilvánvaló gyengesége következtében – fenntartással élhetünk az elhangzó beszédek iránt, bíráljuk, nélkülözhetőnek tarthatjuk, az Úr mégis megvalósítja, éppen így valósítja meg akarátát, az alkalmatlan szolgák által is eljuttatja hozzánk a beszédeit. Velük kapcsolatban elhangzott az ígérete: „Aki titeket hallgat, engem hallgat, és aki titeket megvet, engem vet meg, és aki engem vet meg, azt veti meg, aki engem elküldött” (Lk 10,16).

A mai Ige a Hegyi beszéd befejezése. Ebben a beszédben, mint minden másban, hívása hangzik a bűnben és sötétségben vergődőhöz – arra az életre, melyet elveszítettünk, de Jézus ismét visszahozott a földre, hogy a mienk legyen. Az ismeretlenné vált, de nagyon vágyott és immár benne jelen levő tiszta és boldog életét osztja meg velünk, ebbe

von be. Bevon úgy, hogy felkínálja és – a döntést reánk bízva. Beszéde után rajtunk a sor, hogy kínálatára válaszoljunk. És ekkor következik be a hallgatók két részre szakadása, azzal, hogy „valaki hallja értőlem e beszédeket – és megcselekszi azokat”, illetve „valaki hallja értőlem e beszédeket – és nem cselekszi meg azokat”. Tehát a Jézus beszédeinek hallgatását nem feltétlenül követi a cselekvés, mondjuk így: az elméletet a gyakorlat. Mert ő senkitől sem kényszeríti ki ezt, mi vagyunk azok, akik döntünk, megcselekedünk vagy nem cselekedünk meg beszédeit.

Ennek szemléltetésére hozza fel a házépítés munkáját. A ház a létünket jelenti, melynek tartalmát az építés adja. Mindenki épít, a fiatalok tanulással a jövőjüket, a felnőttek szorgoskodásukkal a megélhetésüket, a nép sorsot könnyítő berendezéseket, üzemeiket, kapcsolatokat. Megvalósítani azt, ami még nincs meg. Egyetlen nagy építőtelep a világ. Ebben a munkában fogy el az erő és az idő. A kérdés az, hogy mire építünk, van-e és mi a házunk alapja. Ezen múlik, érdemes-e építkezni.

A kérdés megválaszolásában segít az Úr. Azt mondja, hogy aki hallja beszédeit és megcselekszi azokat, az bölcs ember, okosan jár el. Itt nem a világ szerinti bölcsességre, műveltségre kell gondolnunk, annak megvan a haszna, hanem arra, amit mi nem tudunk megszerezni, mert csak Isten rendelkezik vele. Ő tud adni belőle, és ad, tesz bölcsé, szeretetével bekapcsol a maga bölcsességébe. Jézus Krisztustól elsajátíthatjuk, mert „ő bölcsességül lőn nekünk Istentől” (1Kor 1,30). Nála jutunk igaz ismeretre, tudományra, válunk bölcsékké a ház alapjának megválasztására. Mert van alap, megkészült és építhetünk rá. A Korinthusi levélből felolvastuk: „Más fundamentumot senki sem vethet azon kívül, mely vetetett, mely Jézus Krisztus” (1Kor 3,11). Erről nem elég csak hallani. Hallgassuk beszédeit, olvassuk a Bibliát. Ez még nem azonos az építéssel, de belőle megvilágosodik, hogy ő az a köszikla alap, mely várja, hogy építsünk rá, épüljünk fel rajta. Arra törekedjünk, hogy egyre teljesebben átadjuk magunkat neki: „Itt van szívem, neked adom, Uram!” Nem a foglalkozásunk, a külsőnk változik meg, az marad a régi, de a belső emberünk napról napra épül. A két akarat, Istené és a mienk között megszűnik a szakadék, gondolkozásunk, életvitelünk hozzá alkalmazkodik. Kérjük és engedjük, vezessen. Cselekedjünk azt, amit hallunk tőle. Sokszor találkozunk emberekkel, akik igencsak tájékozódottak a Bibliában, Krisztus tudományában, de megdöbbenve látjuk, életüknek semmi köze nincs hozzá, nem ő az uruk abban az értelemben, hogy követik, útján járnak. Holott ez az Istentől megadott cél. Az is előfordul, hogy valaki keveset hordoz lelkében a Jézus beszédeiből, mégis ragaszkodik hozzá és megcselekszi Isten akaratát. Megtörtént – de a konfirmálók ne felmentésüket lássák ebben az esetleges mulasztásukért! –, hogy egy szellemileg fogyatékos gyermek is készült a konfirmációra. Rendszeresen látogatta az előkészítőt, de nem volt képes megtanulni a kátét. Lehet-e konfirmációra bocsátani? Igyekeztem valamilyen ismeretet felfedezni nála, segíteni a nagyon kicsi kérdéseket a szavak ismétlésével elsajátíttatni, eredménytelenül. Végül azt kérdeztem: mondd meg, mit tudsz, mit tanultál meg az együtt töltött hetek alatt? Válasza ez volt: azt, hogy Jézus szeret, én is szeretem őt. A presbitérium javaslatom alapján konfirmációra bocsátotta. Mert a szorgalmas tanulás, képességünk – a nekünk adott talentum – használata kötelesség, azonban a bölcsesség összefoglalása egészen röviden ez: Jézus szeret, s én is szeretem őt. Ezt kell tanítani és megtanulni a családban, az egyházban, s így ráépülni a kösziklára.

A változás után megható módon megmutatta Nyugat az irántunk való szeretetét, küldte és küldi az emberibb élet megépítéséhez szükséges segítséget: élelmet, orvosságot, ruhát, szellemi és technikai javakat. A legértékesebb segítség azonban a lelki. És ez is jön. Érkeznek egymás után emberek, csoportok azért, hogy bizonyosságot tegyenek Jézus Krisztusról. Segítségük hitelességét hamar megállapíthatjuk, ha Jézus beszédei

hangzanak fel általuk. A valódi étellel munkálják nálunk is az életet. A múlt vasárnap éppen erről hallottunk prédikációt az 1Kor 5,7 alapján, hogy a régi kovással nem lehet ünnepelni, élni. Lássuk csak, mi történt velünk! A sorsunkban nagy átalakulást vártunk, és még mindig követelünk. S ez nem akar bekövetkezni, egyre csak késik. Emiatt csalódottaknak, becsapottaknak érezzük magunkat. Rosszul gondolkozunk, mert a fordulathoz többre van szükség, mint felületi átalakulások. Kellenek ezek, de mindenek föltt arra, amit a jelzett Ige üzent: „tisztítsátok el a régi kovászt, hogy legyetek új tésztaává ... mert hiszen a mi húsvéti báránynk, Krisztus megáldoztatott érettünk”. Belsőleg kell megváltoznunk, elszakadnunk a bűneink okozta tisztátalanságtól és a megismert alapra ráépülni, Isten bölcsessége szerint bölcsnek bizonyulni.

Viszont aki hallgatja Jézus beszédeit, de nem cselekszi meg azokat, „hasonlatos lesz a bolond emberhez”. Súlyos sértés, ha valakit bolondnak neveznek. Jézus nem sért, hanem megállapít; bolond, esztelen az, aki bár lehetne bölcs, cselekedhetnék bölcsen, de nem akar. Épít, talán ugyancsak hajtja magát a munkában, azonban hallja, de nem hallgatja meg azokat, ami kiderül abból, hogy nem cselekszi meg. Ezért nem Jézussal, hanem nélküle akar boldogulni. Saját magára épít, mert magát mindentudónak és mindenhatónak képzei, teszi azt, amit testének kívánságai diktálnak. Vagy emberekbe veti bizodalját, ahogy bibliáórán Démásról olvastuk: „e jelenvaló világhoz ragaszkodván” (2Tim 4,10). Kőszikla helyett homokra épít. Így pedig marad a régi természetével óember, mintha Jézus nem támadott volna fel a halálból, nem lenne bizonyos az új életre feltámadásunk óbenne. Ismételjük, amit mondtunk, ez nem az egyházon kívüli eset, ahol nem hallják Jézus beszédeit, mert az egyházban fordul elő igen gyakran, sajnos az idetartozók többségét alkotják a homokra építők. Beszédük és cselekedeteik elárulják ezt. Talál rájuk a zsidókat elítélő Ige: „Nem használt nekik a halott beszéd, mivel nem párosították hittel azok, akik hallották” (Zsid 4,2).

Az alap minden embernél, akárcsak a háznál, láthatatlan, azonban előbb-utóbb mindenkinél megmutatkozik az ereje. Mert „ömlött az eső és eljött az árvíz és fűjtak a szelek és beleütözköztek abba a házba”, próbák szakadnak rá az életre, betegség éri, anyagi gondok borítják el, emberi gonoszság támadja, megalkuvásra és tisztátalanságra kísérti a bűn. Böven kijut belőle minduntalan azoknál is, akik kősziklára, Jézusra és azoknál is, akik homokra építettek. Nincs kivétel. Igazságos-e ez a megkülönböztetés nélküli sorsalakulás? Elváránk, hogy Isten a hívőket megkímélje ezektől a próbáktól, parancsolja meg a veszedelmeknek, hogy kerüljék el beszédeinek megcselekvőit, legyen nyugodt, napfényes, mindig örvendező az útjuk magukban, családjukkal, egyházukkal, népükkel. De Isten nem teszi meg, mert a próbákkal akarja világossá tenni, mit ér az ember építése. Nem ígér gondtalanságot. Ezért ne hibáztassuk a nehéz napokban, mintha nem tartotta volna meg szavát. Ó megígérte és bebizonyítja éppen ilyenkor, hogy különbség van a Jézusra építők és a homokra építők között, óriási különbség, mégpedig az, hogy a rá épülő élet nem dől össze, kibírja a próbákat és azokból megerősödvé kerül ki, szenved ugyan, de átvészeli a veszedelmeket, a nemszeretemet napokat, éveket, mert jól, bölcsen megépítettnek bizonyul. Nem dől össze. Ugyanakkor a Krisztus nélkül, homokra épített ház nem képes ellenállani a csapásoknak, összeomlik és nagy lesz a romlása. Mennyi összeomlást láttunk és látunk: összeomlott életet, házasságot, családod, gyülekezetet, népet. Jézus igazat mond. Másként nem is alakulhat a sors itt a földön, megmondotta: „Nincsen senkiben másban üdvösség, mert nem is adatott emberek között az ég alatt más név, mely által kellene nekünk megtartatnunk” (ApCsel 4,12), csak a kőszikla Jézus.

Utolsó bizonyítéka Jézus beszédének csak akkor mutatkozik meg teljességgel, mikor véget ér a földi lakozás. Az elhunyt lelkek meglátják, mi is meglátjuk, mikor az utolsó ellenséggel, a halállal találkozunk. Tőle senki sem menekülhet meg – csak aki a kőszik-

lára épített. Az győződik meg arról, mert látja Jézus végleges diadalát s ennek következményét, melyet kijelentett: „Én élek, ti is élni fogtok” (Jn 14,19).

A Hegyi beszéd, a tanítás, az istentiszteletek végén döntenünk kell: vagy – vagy. Mi lehet a döntésünk? Nézzük előre, nem látjuk a jövőndöt, de jót kívánunk, boldog jövőndöt szeretnénk látni. Ez már bizonyos annál, aki életét adta érettünk. Tudunk-e jól dönteni? Imádkozzunk: segítsen Isten rajtunk, Szentlelkével vezessen, legyünk beszédeinek figyelmes hallgatói és legyünk azoknak megcselekvői. Így bármi történik, ostromoljanak félelmetes árvizek, viharok, nem sodródunk el, mert bölcsen építettünk és építünk tovább, egyre jobban beépülünk Isten örökkévaló házába, melyet elhatározott, megkészített: „Valaki azért hallja éntölem e beszédeket és megcselekszik azokat, hasonlítom azt a bölcs emberhez, aki a kösziklára építette az ő házát.” Ámen.

Nagy József

A jó pásztor

Alapige: János 10,11–21

Bibliáolvasás: Lukács 15,1–7; Ézsaiás 53

A szerezsen pénzügyminiszter tovább olvassa a Bibliát, miközben szekere tovadóög a gázai járatlan úton. Abban a részben, amit olvas, a pásztorról van szó, aki elviseli helyettünk a szenvedéseket, aki életét adja a juhaiért, és a bárányról van szó, aki némán áll meg az őt nyírók előtt. Ez a bibliáolvasás továbbvisz bennünket az Ige mélységei felé, és a mai Igénkben mint valami szent reminiscencia csendül felénk a próféta jövőndölésének kijelentés-valósága: Én vagyok a jó pásztor.

Ma ennek a kijelentésnek fokozott súlya van, mert olyan világban élünk, amikor a bűn, a pusztítás ördöge, mint üvöltő farkas szerte jár, amikor a farkassá lett emberek Hobbes sötét emberlátását látszanak szörnyű tettekkel igazolni: Homo homini lupus. A bűn ördögi farkasa szerte jár, csordába, falkába verődik, és acsarkodik azokra, akik az ő békességét, Isten békességét hirdetik ennek a megpróbált, szomorú világnak. Az, aki ezt mondotta: Én vagyok a jó pásztor, az, aki ezt a kijelentést tette, örök időkre érvényesen tette, és éppen azokra az időkre nézve tette, amikor a farkas szerte jár, amikor fokozott szüksége van a juhoknak arra, hogy jó pásztoruk legyen. A bűn farkasa üvölt a világon, és ezek az uszító farkasok gyűlöletnarkózással akarják ködösíteni az emberi tisztánlátást, amely előtt egyébként erre a szóra: nyomorúság, felrémlik a sok-sok nyomorult, emberi formájából kivetkőztetett ember, a sok nincstelen; a lélek és test becstelensége, szolgálása, nyomorúsága. És a bűn farkasa elragadozza a juhokat, és ezek a juhok rettegéssel, de szinte bégetés nélkül hagyják, hogy elragadja őket, s nagyon sokan juhtermészetüket leginkább megtagadva szeretnének együtt üvöltöni a farkasokkal. De vannak, akik látják jönni a veszedelmet és remegve néznek a pásztorra. Ezekhez szól most is: Ne féljete, én vagyok a jó pásztor.

A bűn farkasa mégis elért valamit üvöltésével! A magabiztos, a békebiztos ember felébredt nemfőrdömségéből, közönyéből, és az üvöltés arra készleti, hogy megkeresse remegő tekintetével: hol van az én pásztorom? Egyszerre sokan kezdik Istent életük, az emberi élet, minden emberi érték, vagyon, jólét villámhárítójaként tekinteni, a magán- és közvagyon védőszentjéül, de ez az Isten nem a Biblia Istene! A Szentírásból, az Igéből hozzánk szóló Isten sohasem adott senkinek biztosítékot arra nézve, hogy vagyonát, hatalmát, jólétét megvédelmezi, ha a bűn farkasai, ha a gonoszság démonjai üvöltözni kezdenek. Aki ily módon akarja megvigasztalni a remegő világot, annak lehet nagy közőnségikere, de nem hivatkozhatik arra, hogy Isten Igéjét hirdeti! A jó pásztort nem

lehet mint valami minden veszedelemtől védő amulettet a nyakunkba akasztani, ha „minden veszedelem” alatt a vagyonunkra, komfortos, modern életünkre törő veszélyt értjük.

És mégis szól az Ige, az Igében Jézus: Én vagyok a jó pásztor, de ezzel éppen az ellenkezőjét mondja annak, amit a világ, amit az emberek, amit mi magunk is hallani szeretnénk! Nem mi rendelkezünk vele, nem ő a miénk, hanem ő rendelkezik velünk, mi vagyunk az övéi! Egyetlen szóval sem beszél itt a mi vagyonunkról, a mi tulajdonunkról, arról, hogy van valami, ami a miénk lenne ezen a világon, nem beszél ennek a mi vélt tulajdonunknak a védelméről egyetlen szóval sem, bármennyire szeretnénk ezt hallani tőle, ezt „kihallani” ebből az Igéből! Itt Krisztus nagyon világosan, az első szótól az utolsóig arról beszél, ami kizárólag az övé, kizárólag arról beszél, ami az övé! Nemhiába különbözteti meg magát a bérestől, „akinek a juhok nem tulajdonai”, mert éppen ezzel akar rámutatni arra, ami ennek az Igének, de minden Igének a központi mondanivalója: a juhok az övéi. Nem béres ő, hanem ő maga a tulajdonos. És ez a tulajdonos nem mond le a tulajdonáról még a legnagyobb veszedelemben sem. A béres is védi a juhokat, de amikor a saját élete és a juhok megmentése között kell választania, nem is botránkozunk meg azon, ha a saját életét menti meg. Ez a béres dolga. A jó pásztor azonban, aki a nyáj tulajdonosa, ura, nem fut el. Ez a nyáj Urának a kötelessége, és itt fülünkbe visszacseng az előbb énekelt zsoltár: Az Úr az én őriző pásztorom! Az Úr! A mi pásztorunk az Úr. Hatalmas Úr, Isten.

És egyszerre ez az Ige egészen más jelentőséget nyer a szívünkben. Egyszerre ez a jó pásztor nem lesz olyan szelíd, egyszerű ember, akinek nemcsak mi képzeltük el, hanem amilyenek a nagy festőművészek, mint Dobson, Rafael is ábrázolták, hanem szent, felséges, hatalmas Úr, aki kinyújtja felénk a kezét és magáénak követel: ti az enyémekek vagytok! Úr, aki azt követeli tőlünk, hogy mindenestül adjuk oda magunkat neki, hogy tekintsük magunkat az ő tulajdonának. Ez a juh kötelessége. Ez a juh egyetlen életbiztosító. Ez a juh farkastól való megszabadulásának egyetlen lehetősége. Hogy ő nem a magáé, hanem ezé a jó pásztoré, Istené. Ez a mai nap is lehet olyan döntő alkalom életünkben, amikor az Igéből felénk szóló isteni igénybejelentés szívünkhöz jut és mi egyedül annak tudunk örülni ezután, minél hangosabban ordítanak a bűn farkasai, hogy mi a jó pásztoré vagyunk. Az ő tulajdona.

De vajon Isten miért jelenti ki velünk szemben isteni igényt? Miért kellünk mi neki? Miért mondja: Ti az én juhaim vagytok, mert én a ti jó pásztorotok vagyok. Miféle érték van bennünk, ami érdemesít minket arra, hogy Isten igényeljen, a magáénak akarjon bennünket? Vajon nem látja ő, hogy milyen értéktelenek vagyunk? Hogy milyen hálátlanok, milyen kishitűek, milyen állatiasan gondolkodók és cselekvők, milyen szeretetlenek, milyen békétlenek, milyen torzképei vagyunk az ő képének, amelyre pedig teremtett minket? Az Ige felel: Én ismerem az enyéimet! Sokkal jobban ismer minket, mint ahogy mi ismerjük magunkat! Mi legfeljebb a jelenben és a múltban tekinthetünk önmagunkra, de ő tudja, hogy mivé leszünk! Ő nem azért követel bennünket a magáénak, mintha mulandó javainkra pályáznék, hanem éppen szegénységünk, éppen nyomorúságunk az, amiért ilyenek vagyunk, azaz éppen a bűnünk miatt akarja, hogy övéi legyünk! Éppen a bűnünk készíti őt arra, hogy jó pásztorunkká legyen! Nem a maga előnyeire van tekintettel, hanem a juhai nyomorúságára! Ezért nem tud pihenni addig, amíg meg nem menti azt, aki elveszett a nyájából. Ezt mondja el a Lukács evangéliumából olvasott Ige.

És ha van itt valaki közöttünk, a sok száz között, akik meg vannak elégedve magukkal, csak egyetlenegy ember is ha lenne, aki legszívesebben elszaladna innen bűneinek súlya alatt, szívét marcangoló önvád terhe alatt remegve, ha csak egyetlen ember lenne itt közöttünk, aki nincs megelégedve önmagával, aki tudatában van nyomorult bűnössé-

gének, az tudja meg, az hallja ki ebből az Igéből: Én vagyok a jó pásztor, aki azért vártam eddig a napig, hogy éppen ő, ez a maga felett kétségbeeső ember hallja meg ezt az üzenetet, éppen ez hallja meg: Az enyém vagy! És ez a jó pásztor, aki megtalálja, aki elveszett, nemhiába mondja ebben a rövid 10 versben ötször: „életem adom a juhokért”! Ő, aki az elveszettet keresi, ő maga is elveszett. Hogy is olvasta a szerezsen pénzügyminiszter a próféta üzenetét? „Az emberektől utált és elhagyott volt... a gonoszok közt adtak sírt neki... életét halálra adta és a bűnösök közé számláltatott.” A bűnösök, a megvetettek, az elveszettek közé – érettünk. A nyáj ura keresztre feszítetik, nyája szétszéled. Aki ebben a jó pásztorban a világ mértékével mért hatalmas urat keres, aki nem ilyen utált és keresztrefeszített, aki kívánatos ábrázatú, az legjobb lesz, ha felszedi a sátorfáját és eltávozik ettől a megvert, meggyalázott jó pászortól! Mert ez a jó pásztor itt a keresztben nem nyújt védelmet azoknak, akik saját magukat és a saját magukét akarták megvédelmezni és megvédeni általa! Akik csak magukra és a magukéra gondolva, ennek megmentése érdekében szegődtek nyomába. Ezek számára igazi botránkozás ez a jó pásztor! De ha az Igének csak ennyi lenne az eredménye, hogy te megbotránkozzál egy ilyen „tehetetlen” jó pásztoron, hogy elmondhasd, neked semmi közöd sincs ehhez a jó pásztorhoz, ez az Ige akkor is döntő eredményre vezetett. Itt a meggyalázott, utált, keresztrefeszített jó pásztor előtt lesz nyilvánvaló, hogy a juhok életét vállalod, vagy a kecskék sorsát. Itt van az Igében ez a döntés: „Újra hasonlós lőn a zsidók között, és sokan mondják: ördög van benne, mit hallgatott reá? Mások mondanak: Ezek nem ördögöknek beszédei!”

És aki a szerezsen pénzügyminiszterrel együtt vallomást tesz és melléje áll, az előtt nyilvánvaló lesz minden idők legnagyobb titka, a titkok titka: Ez a keresztben meggyalázott, utált, véres sebektől szenvedő pásztor, akinek ajkát elhagyják a szomorú szavak: Istenem, miért hagytál el engemet? – ez nem azért hal meg, mert egy bosszútól lihegő tömeg feszíttsdmeget kiált reá és egy gyáva főtisztviselő eltöri felette a nádat, hanem azért, mert önként megy a halálba, a Fiú engedelmisségével, az Atya parancsából. A halála nem sors, hanem áldozat. „Senki sem veheti el tőlem az én életemet, önmagamtól adom oda. Van hatalmam letenni és van hatalmam felvenni azt.” Hogy is olvasta a szerezsen pénzügyminiszter a próféta jövendölést: „Önlelkét áldozatul adta.” És a jó pásztor, aki az elveszettek pásztorja, a legmélyebb szakadékba száll alá, hogy kimentse őket, a legkiemelkedőbb sziklára kúszik fel, hogy lehozza őket onnan, ahonnan a maguk erejéből nem tudnának megszabadulni, az Istentől való távolság legszélső határáig kell elzarándokolnia, hogy visszahozza onnan azt, aki elveszett. Ez az önként vállalt áldozat a halál és a pokol mélységéig való, mert a juhok a pokolra, a halálra jutottak, amikor elkalandoztak, elfutottak, saját útjukon, a jó pásztor nélkül akartak járni. De a jó pásztor annyira magáénak tartja a juhokat, hogy a halál és a pokol minden kínja sem sok, hogy elhordozva ezeket juhaiért, megtartsa őket magának.

És a megalázott, poklot és halált járó jó pásztor harmadnapon, a diadalban, a győzelemben lesz igazán jó pásztorrá! „Napjait meghosszabbítja” – olvassuk a szerezsen kincstartóval együtt. A jó pásztor itt a siron, a poklon és halálon túl sem gondol arra, hogy lemondjon juhairól, az övéiről, hanem kijelenti: „Más juhaim is vannak nékem, és ezeket összegyűjtöm, és addig nem nyugszom, amíg nem lesz egy akol és egy pásztor.” És ezt a gyűjtést nem egyedül végzi. A húsvét utáni élet csodája az, hogy a jó pásztor a juhokat pásztorokká teszi: „elküldelek mint juhokat a farkasok közé”, tegyetek tanítványokká minden népeket! És kit tesz pásztorrá? A tagadó tanítványt, Pétert, a báránybőrbe bújó farkast, Pált, és utánuk a többieket – mind a mai napig, a világ végezetéig. Mert a jó pásztor örök igénnyel lép fel, amíg el nem jön, hogy ítéljen a juhok és a kecskék között.

Ez a mi legnagyobb megbízatásunk ezen a világon. Nem a lelkipásztorok megbízatása ez csupán, hanem mindannyiunk megbízatása. Akármilyen reménytelennek, hiábavalónak látszik, akármennyire is elvesz az Isten békéjét hirdető hangja a háborúra uszítók farkasüvöltésében, olyan ez a megbízatás, ami elől kitérnünk nem lehet. Nekünk munkálkodnunk kell, amíg világosság van, mert a sötétben senki sem munkálkodhatik (Jn 9,4b), azzal a tudattal, hogy az Úrnak vannak még máshol is juhain, akikre igényt tart, akikre a mi engedelmes és csak az ő parancsára tekintettel lévő szolgálatunk révén tart igényt! Nincs okunk arra, hogy azt feltételezzük: itt vagy ott már nincsenek olyan juhok, akiket meg kell mentenünk, vagy nem mondhatjuk azt, hogy ebben a farkasordításban hiábavaló a mi békekészségünk, békefelhívásunk.

A mi békefelhívásunk és a mi békekészségünk valóban lehet hiábavaló. De Isten, a jó pásztor, a nyáj Ura békeakarata, békeparancsa végső diadalt arat a gyűlölködő, háborgó, háborút szomjazó világ felett. A kereszt nem ölte meg, de a világ fölé emelte a jó pástort, és ebben a felemeltetésben mindenki megláthatja, aki a hit tekintetével néz reá, és azt is látja, hogy „eljön a felhőkkel és minden szem meglátja őt”, aki életét adta juhokért. Ez a mi nagy vigasztalásunk, ez a mi igazi emberi megbízatásunk, részt venni ebben a pástrolásban. Mert nem is tehetünk egyebet, ha mi is megismerjük benne a jó pástort. Ha az ő juhain vagyunk. Ámen.

Szabó László

Lecsmér

Az üdvösség napja

Alapige: Lukács 19,1–10

Bibliaolvasás: Zsoltárok 1,14.23–24

1. Kétségkívül olyan világban élünk, amelyekben a hatalomvágy és hatalomféltés, a vagyonosodás, a társadalmi-gazdasági-politikai ultrastrukturálódás észrevétlenül behálózta és uralma alá kényszerítette az életünket. Életünkkel együtt pedig az érzéseinket, gondolatainkat, vágyainkat. Nemhiába mondja Jézus: „Ami az emberből jön ki, az fertőzti meg az embert. Mert onnan belülről, az emberek szívéből származnak a gonosz gondolatok, házasságtörések, paráznaságok, gyilkosságok, lopások, telhetetlenségek, gonoszságok, álnokság, szemérmertlenség, gonosz szem, káromlás, kevélység, bolondság” (Mk 7,20–22). Ez nagyon komoly figyelmeztetés ma is, a mi számunkra is. Mert először arra utal, hogy belülről, a szív gonosz kívánságai folytán romlik meg az ember és annak élete, másodsorban meg arra, hogy ezt a romlást kiárasztottuk környezetünkre.

Könnyű lenne ennél a ténymegállapításnál megállni és beletörődve legyinteni: úgysem lennének jobbak, mert nem lehetünk jobbak, mivel Ádám és Éva bűne átöröklődött az egész emberiségre. Így beszél a keresztyén emberek nagy tábora. És mit mond a hitetlen? Hiábavalóság az egész vallás, hiszen amióta ember él a földön, számára a legfontosabb az, hogy beszerezhesse a mindennapit. S mivel manapság nehezebbé vált ennek a mindennapinak a beszerzése, ezért az embernek is „embertelenebbé” kellett válnia ahhoz, hogy megélhessen.

De vajon csak a mindennapiról volna szó?!

Hiszen élni nem bűn – mondják szintén a hitetlenek. Élni nem – ez Isten ajándéka –, de ahogyan élnek sokan, az már bűn! Mert ha az efféle emberrel követnék el azt, amit ő követ el másokkal a mindennapi érdekében, akkor ő lenne a törvény legfőbb szorgalmazója és harcosa.

Ez az Ige belénk lát és belénk láttat. Ilyenek vagyunk mi bűnösök. Az ember szerint lehet, hogy ez önmagában már elég fárasztó, és így többre sem futja erejéből. De Isten

mindig többet mond és vár el: bűnösök – de kegyelemre szorultak. Ez azt jelenti, hogy bűneink fel- és beismerésével Isten kegyelme folytán lehetőségünk adatik a megváltozásra, hogy megújult életünk által a környezetünkben élőket is megváltoztathassuk. Ezt a nagy lehetőséget Isten mindenkinek felkínálja, s erről minden ember értesülhet, valahányszor Igét olvas, illetve prédikációt hallgat.

Erről hallott és szív szerint meg akarta ismerni egy olyan ember, mint mi: bűnös és kegyelemre szoruló, mohó és önző, a saját létérdekét előtérbe helyező. Ez Zákeus, a jerikói vámszedő, akinek a városán és életén áthalad Jézus Krisztus. A tanítványok szerint a „Mester”, a nép szerint „a próféta”, Isten szerint azonban „az én szeretett Fiam, aki megváltja a világot annak bűneiből!” (Mk 1,11; Jn 1,29).

Jön Jézus! – Ez ennek a történetnek a legfontosabb mondanivalója. Ezt halljuk minden igehirdetésben, ezt olvashatjuk a Szentírás mindegyik részéből.

Hányszor érezhettük ezt a magával ragadó, sodró erőt, amikor az igehirdetés nyomán a Szentlélek Isten megmozdította a szívünket, amikor szunnyadó, tunya érzéseinkbe beleavatkozott és megadásra szólított fel, mi pedig már-már engedelmeseinknek ígérkeztünk. Készek arra, hogy ne csak halljuk, hanem meg is hallgassuk és megtartsuk azt, amire az Ige tanít. De hányszor érezhettük annak a tehetetlenségnek is a kínját, amelynek következtében olyan gyorsan süppedtünk vissza szürke, hétköznapi sivárságunkba, miután elmúlt az igehirdetés felemelő hatása, megragadó lelkiisége.

Hány polgárilag jónak, becsületesnek nevezhető ember csak hallja, hogy érkezik Jézus, de nem tesz semmit sem a vele történő találkozás, sem az ő fogadása érdekében. Sokan lelkük mélyén ridegek és szenvtelenek maradnak Jézus iránt, mintha az Ige nem nekik szólna és nem nekik mondaná, hogy: értetek jön Jézus! Legtöbbször úgy gondolkoznak Jézus felől, mint saját maguk felől: „Ez is csak olyan ember volt, mint én vagy te, miért kellene tehát vele különösebben foglalkozni?!”

Átmeleg Jézus Jerikón, és összeverődik a sokaság. Látni akarják ezt a híressé vált prófétát. Ő a nép számára csodalátvány, akivel dicsekedni lehet, akiről érdekes dolgokat lehet hallani és mesélni, akire fel lehet nézni, mert nem olyan, mint mi, hanem olyan más, „mint aki hatalommal tanít és cselekszik”.

Jézus azért hal meg olyan sok emberben, még mielőtt megszületne, mert megreked a látványosság, az érdekesség, a különlegesség határán. Ő csak átvonuló, átutazó marad sokak életében, akik úgy hiszik magukról, hogy ők birtokolják Jézust. Pedig meg sem születhetett bennük igazán, mert elbizakodottságuk és emberi képzelgéseik mellett nincs hely a szívükben a betlehemi jászolágyra sem.

Zákeus olyan ember, mint a többi. Első látszatra szolgálati helyzete ellenére is szármalmasabb és nevetségesebb figura az utca népénél. De figyeljük jól meg. Ott a tolongó tömeg az utcán vagy a piactéren – de az Ige számára ez most nem fontos. Többet nem is mond róla. Ellenben kiemeli Zákeust, és őt helyezi a figyelem központjába. Zákeus a bűnös ember, a kapzsi, az önző vámszedő. Ennél fogva kivetett, lenézett, gyűlölt személy.

Magadra ismersz-e, amikor ezt hallod? Hiszen rólad van itt szó! Jézus a bűnösökhöz jött, őket akarja megtartani! Jézus azért ment Jerikóba, hogy megkeresse és egykor megtartsa Zákeust. Ma pedig azért jön ide az igehirdetésben, hogy megtaláljon téged! Bűnös vagy? Ő érted jött, a bűnösért. Nem neked kellett hozzá menned. Hozzá sem férhetnél a bűneidtől. Mindig ő jön hozzád: az orvos a beteghez, a büntetlen a bűnöshöz, hogy megkeresse és megtartsa azt, aki elveszett.

Hallod-e, érzed-e, hogy bűnös vagy, ki magadtól semmiképpen sem találsz jobb megoldást az életed nehézségeire, de jön Jézus, aki a te megváltód akar lenni? Zákeus esete azt példázza, hogy aki beismeri bűnösségét és elesettségét, valamint elhiszi azt, hogy Jézus végtelenül más, nem olyan ember, mint mi, hanem Isten Fia, az meg tudja

hallani, hogy az Ige neki szól, érte szól, egyre őt keresi, és az el is tud indulni ennek az új életnek az útján. Csupán az első lépést kell megtenni, az alázatát, amelyben neveltség és szánalmassá válhatok embertársaim előtt, sőt érthetlenné. De a továbbiakban már Jézus segít. Ő egyengeti utamat. Ő tanít lépni, járni abban az újfajta életben.

Erre mondta egyik igehirdető, hogy a keresztyén embernek tudnia kell várni és cselekedni. Várni, hogy Isten szóljon, hogy Jézus érkezzék. Várni türelmesen, imádságos lelkülettel, és amint megtapasztaljuk a parancsnak és az Úrnak az érkezését, azonnal meg is kell cselekedni azt, amit kér.

2. Ha Zákéusnak nem lett volna meg a reménysége, hogy valamiképpen közelebb kerülhet Jézushoz, nem is vette volna a fáradságot, hogy felmásszon az eperfügefára. De felmászott. Azaz fővámszedő létére megalázta magát, és ez elég volt ahhoz, hogy Jézus észrevegye. Nem zavarta az, hogy az emberek észreveszik és kinevetik. Jézust sem a tömeg érdekli már, amelyik csak bámulatára csődült oda, mert megérezte, hogy megtalálta azt, akiért eljött ebbe a városba: a felmentő kegyelemre vágyakozó lelket. A „fehér tájak aratásában” ismét egy új búzakaiaszt. És így szólítja meg a fővámszedőt: „Zákéus, hamar szállj alá, mert ma nékem a te házádnál kell maradnom.”

Jézus döntésre készlet, amikor megszólít: „szállj alá”, kövess engem – mégpedig haladéktalanul. Míg ki nem hal a fellobbanó érzés a szívedből, míg itt vagyok és hívlek!

Az a legkönnyebb keresztyén életforma, hogy a többletünkből áldozunk Istennek! Egyben a legkényelmesebb megoldás is. Ki mondhatná, hogy nem vagyunk jó keresztyének? Hiszen elég szép számú a templomi látogatottságunk, gyűl a pénz a perselybe. Ha kell, még adományokat is össze tudunk gyűjteni. Szükség esetén még fizikai áldozatot is hoznak némelyek közmunka és szeretetszolgálat formájában. Az embert ez kielégítheti és megnyugtathatja. Ez a polgári keresztyénség: az Istennek félig átadott élet.

Jézust azonban nem a külsőségek érdeklik, hanem a belső ember. A legádázabb ember is tud szépen mosolyogni, kedves lenni, alázatot és szentséget színlelni, ha érdeke úgy kívánja, mert a színészkedésben, a képmutatásban meg az önámításban egyedül az ember tud nagyot alakítani.

Jézusnak nem keresztyénekre van szüksége, akik mindig tudják, hogy ők mit tettek Istenért és milyen áldozatokat hoztak, hanem hívőket akar, akik azt is tudják, hogy Isten mit tett értük és milyen áldozatot hozott a világért, amikor egyszülött Fiát halálra adta!

Ezért Jézus be akar menni a belső házba, a szívbe, az indulataink és érzéseink melegházába, hogy ott vizsgálhassa meg, milyenek vagyunk tulajdonképpen.

Be akar menni – mégpedig hamar. Azoknak szól ez ma, akiknek ott kopogtat már az Ige a szívük ajtaján, s akik be is fogadnák, vagy már be is fogadták, de csak úgy és csak annyira, ahogy és amennyire a már megszokott életmódot, életstílust nem zavarja meg. Kicsi, jelentéktelennek látszó, de életbevágó hamis életmódunkat ítéli el Krisztus, és el kívánja venni azt tőlünk. Istennek az egész szívünk kell, az egész életünk. Ezért mondja Jézus: „Aki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt; aki pedig elveszti az ő életét én-érettem és az evangéliumért, az megtalálja azt. Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de a maga lelkében károsul meg” (Mk 8,35–36). Zákéus ezt az üzenetet hallja meg az őt megszólító Jézus szavában, és menten lejön, hogy bevigye Jézust az otthonába.

A teljes hittel történő engedelmisség, amely befogadja Jézust, az élet Urát oda, ahol életem szemetét, kárát gyűjtöttem össze, létrehozza a közösséget. Ez már egy új élet kezdete, ígérete és alapja, az Isten akarata szerinti életé.

Ha be akarjuk fogadni az Urat, akkor ki kell raknunk onnan minden mást, hogy helye legyen neki ott. Érthetetlen csoda történik a Jézussal való találkozásban és közösségben: minden, ami addig mérhetetlen érték volt számunkra, egyszeriből értékét és értelmét

veszti. Mindent „kárnak és szemétnak” ítélünk a Krisztusért, aki minket végtelen szeretete folytán megigazít. Luther egyik barátját így tanította imádkozni: „Krisztusra, a megfeszítettre tekint, és a keresztfényében szemléld az életet. És aztán így imádkozz: Uram, én a te bűnöd vagyok, te vagy az én igazságom. Nekem adtad azt, ami a tiéd volt, és magadra vetted azt, ami az enyém volt. Engem azzá tettél, ami nem voltam, és te azzá lettél, ami nem voltál.”

Felcserélni az életet az örök élettel. Mibe kerül ez nekünk? Semmibe, mert Jézus mindent megfizetett értünk, aki bűneinkért halt meg a Golgotán. Kell-e nagyobb váltság ennél? Aligha. Ez mindenre elégséges: vétkes múltunkra és az új életre, a kegyelemmel megpecsételt jövődre.

Aki Krisztussal, az őt kereső és megtaláló Urával bensőséges közösségbe juthat, már nem találja kárnak, hogy elveszíthet egy olyan életet, amelyet maga kovácsolt azzal a kegyelemmel szemben, amit ingyen kapott. „Jézus ölébe bizton hajtom fejem le én! Abban találok üdvöm, ha nyugszom kebelén” – tör fel egyik énekünkéből a hitre jutott ember vallomása. Odaadom Istennek örömmel azt, amim van, ami mulandó, ami nem üdvözít, ami nem hoz örömet és boldogságot – rongyos, bűnökkel terhelt életemet. Cserébe azt veszem tőle, amim nincs, ami örök, ami üdvösséget ad, ami öröme és boldog életre szabadít fel: az örök kegyelmet. Magam helyett Jézus lesz a fontosabb.

3. Ez a lehetőség ma így szól hozzánk: „Gyűjtsetek magatoknak kincseket a mennyben, ahol a rozsdás és a moly meg nem emészt, ahol a tolvajok ki nem assák és el nem lopják. [...] Bizony mondom néktek, senki sincs, aki elhagyta házáat, fitestvérét vagy nőtestvérét, atyját vagy anyját, feleségét vagy gyermekeit, szántóföldjeit, vagy vagyoniát, vagy örökségét énérettem és az evangéliumért, aki százannyit ne kapna jutalmul a földi életben, a jövőndő világon pedig örök életet. [...] Mert ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is” (Mk 10,29–30; Lk 12,34).

Hol is van a mi szívetek? A földi kincseké, a földi gondoknál vagy annak birtokában, „aki úgy szerette ezt a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16)? Hiszitek-e ezt? Különbözően elvesztek. Elstüllyedtek az emberi élet számtalan posványában, zsákutcáiban, amelyekből nincs kiút. Csak egyetlen út marad meg mindannyiunk számára, a Jézus Krisztus útja. A szeretet, a hit és az alázatosság útja. Az az út, amelyik átmegy Jerikón és a te életeden is. Az a Jézus, aki meglátogatja Zákéust és téged is.

Sokféle emberi nyomorúság, félelem és szorongás között élő ember, halld meg, mit mondott Jézus Zákéusról, aki követte parancsát és házába fogadta: „Ma lett üdvössége ennek a háznak!” Ma – és nem holnap! Ma még lehet, ma még jöhetsz, ma még szabad.

Jézus éppen érted jött el erre az istentiszteletre, amelyre több mint valószínű, hogy te csak kíváncsiságból vagy megszokásból jöttél el. Érzed-e, hogy Jézus érted jött és nem akar lemondani rólad? Te éppen úgy Isten gyermeke vagy, mint annyian mások. Éppen úgy „Ábrahám fia”: az isteni ígéret és áldás örökös részese.

Ha eljárszod ezt a lehetőséget, nem biztos, hogy lesz még alkalmaid rá.

Ma már nemcsak valakiért meghalni nagy dolog, szinte hihetetlen, hanem élni is valakiért éppannyira nagy és hihetetlen esemény. Pedig Jézus meghalt értünk, hogy mi éljünk általa. Ennek a valakinek a nevét behelyettesíthetjük bármivel: pénz, hírnév, törtetés, lopás, csalás, ármánykodás, züllés – de csak a magunk kárára tesszük.

Sokan élnek így, Istennek a Krisztusban megváltó kegyelme nélkül, de Isten Szentlelke segítsen meg, hogy halljuk meg az üzenetet, amely döntés elé állít és haladéktalanul cselekedjünk meg azt. Mert lehet, hogy holnap már késő lesz! Ámen.

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Balogh Béla

Régi bölcsesség – mai embereknek

Alapige: Példabeszédek 19,14

A Bibliában – ahonnet a most elhangzott bölcs mondást is merítettük – az a megragadó, hogy a személyeket és a dolgokat a helyükre teszi. Ezzel egy időben megtanít bennünket a dolgok helyes értékelésére és megbecsülésére.

A jelen tanítás azt adja elénk, hogy örökséget kaphat az ember a szülőktől, azonban feleséget, értelmes feleséget csak az Isten adhat.

Figyeljünk előbb az Ige első mondatára: A ház és marha atyától való örökség. Ez a mondat foglalja magában mindazt, amit a házasság a közös életbe magukkal hoznak. Anyagi téren ez annyit jelent, hogy a házasság azon épül fel, amit a gondos és szerető szülők hordtak össze és őriztek meg azért, hogy gyermekeik ne kezdjenek bizonytalan talajon a családi élet építéséhez. Lelki téren pedig magában foglalja azokat a neveléssel kapott erényeket, amelyeket ugyancsak a szülői házban nyertetek el. Mind a két fajta hozományt azt munkálja, hogy meg tudjátok állni a helyeteket az életben.

Hálára kell induljon fiatal szívetek azért, hogy végig volt, aki kezeteget fogja, és az életben vezetett: szerető édesatyátok és édesanyátok. És ha szüleitek elültették szívetekbe az örökség szeretetének, ápolásának, megőrzésének és gyarapításának indulatát, akkor ezért is köszönetet kell mondanotok a mi Urunknak. Mert hiszen tudjátok: ha nem hordoztatok szívetekben azoknak az értékeknek a szeretetét, amely szüleitek szívében élt és él, akkor el is tékozolhatjátok a hazuról nyert drága örökséget.

Ezért figyeljete az intésre is, amely Igénk mögött meghúzódik: az örökséget, melyet kaptatok, őrizni kell – az anyagi és a lelki kincseket egyaránt. Viseljete gondot azért mindarra, amit magatokkal hoztok a házasságba: a nevelést, az anyanyelvet, a hitet, a tudást, a hivatást, a mesterséget, a hozományt. Becsüljétek meg, gyarapítsátok, és úgy adjátok tovább gyermekeiteknek, ahogyan ti is kaptátok.

Egyszerűnek tűnik az Ige kijelentése: A ház és a marha atyától való örökség, mégis mennyi sok kötelezettséget ró ma rátok: vállaljátok ezeket boldogan!

Együtt vállaljátok, mert közösen hordoztatok a felelősséget. A vőlegény is, a menyasszony is ismerje fel azt, hogy az Úr egymásnak teremtette őket. A bibliai bölcsesség értelmében ugyanis az Úrtól való az értelmes feleség. Nem csekély dolog az, ha a vőlegény el tudja mondani: Igen, én tudom, hogy ez a leány „az én Úrtól való párom”. És hasonlóképpen nagy dolog az, ha a menyasszony elmondhatja: ez a fiatalember „az Úrtól rendelt, életem jobbik fele”!

Miért jó nektek, ha ezt el tudjátok mondani? Azért, mert így ott tudhatjátok életetek fölött az Úr áldó kezét. Annak az Úrnak az áldó kezét, aki kezdetben ezt mondta: Nem jó az embernek egyedül, szerzek neki segítőtársat, hozzá illőt. Tőle vagytok tehát ti egymás számára teremtve. Ha ezt elfogadjátok, akkor egész életetek folyamán boldog emberek lesztek, mint azok, akik azt vallják magukról, hogy ők Isten ajándékaiból élnek.

Az eddigiek alapján úgy tűnhet, hogy csak a férfiaknak van oka a hálaadásra az okos, értelmes feleségért. Azonban ez csupán az egyik oldala az éremnek. A nőnek is ugyanilyen mély oka van az öröme. Hiszen értelmes asszonyt rendszerint csak még értelmebb férfi szokott választani. Ilyen az élet Ura: egyensúlyt teremt és harmóniát.

A bevezetőben azt mondtuk, hogy hozományt még csak kaphat az ember a szülőtől, ellenben értelmes feleséget csak az Úr adhat. Cselekedje meg kegyelméből az Úr, hogy ti átérizzétek a felelősséget mindabban, amit rátok bízott. A férjre a feleséget, a feleségre a férjet; mindkettőtökre pedig azt, amit magatokkal hoztok a házasságba. És még valamit: mindazt és mindazokat, amiket és akiket közös életutatokon bíz rátok mennyei Atyátok.

Cselekedje az Úr, aki benneteket egymáshoz vezetett, hogy akkor, amikor majd az út végén el kell előtte számolnotok, jól sikerüljön a mérleg megvonása. Olyan jól sikerüljön, hogy ne csak a földön, hanem a mennyek országában is boldogok lehessetek. Ámen.

Temetési beszédek

Cseh Zsolt

Megsebez, de bekötöz...

Alapige: Jób 5,18

A zsolttáríró a 90. zsolttárban így imádkozik: „Taníts minket úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk.” Viszont a napjaink számlálásához s az igazi bölcsesség megéléséhez nem csak értelemre, hanem igazi érzésre van szükség. Hogy úgy mondjam, igazi együttérzésre. Nem úgy jöttünk ide, hogy minden további nélkül elfogadjuk a halál tényét s megállapítsuk, ez így van rendjén. Hiszen a világon van születés, van élet, egyéni és családi, társadalmi élet, de ennél sokkal több is van. Van és kell hogy legyen egy olyan kötődésünk, ami túlul az említettek mind. Jelzi, hogy lennie kell egy szeretetközösségnek, ami mindennél erősebb. Ugyanakkor van halál. Nem azt mondom, hogy halál is. Inkább kifejezetten azt, hogy van halál. Lehet ez titok vagy rejtély. Vehetik egyesek természetesen, elmélkedhetnek felette sokan és sokat. Üres fejtegetések itt nem segítenek, szófecsérléssel nem oldódik meg ennek a nagy kérdése. Fájdalmas és elkésérintő tény. Érzi ezt az egész világ. Ötvenöt vagy hatvan évvel ezelőtt még nem érintett ennyire közléről. Most pedig mindinkább szorongat, ahogy rendre látjuk volt osztálytársaink halálküzdelmét, hogy drága hozzátartozóik könnyei jelzik, hogy közben-közben gyógyulhatnak ugyan, de a halállal számolnunk kell. Résztvevő szívvel igyekszünk kifejezésre juttatni együttérzésünket Találkozóink sorában ott vannak ezek a találkozások is. A múlt év novemberében, az idén január elején s alig két és fél hónap múltával újra együtt vagyunk. Még alig száradt fel egyik s másik helyen a könny, most itt vagytok ti, most távozott barátunk felesége s gyermekei. Megsebzettek s összetörten vártok s várunk veletek együtt valamire. Mi másra várnánk, ha nem egy jó szóra, vigasztaló szóra? Biztató szóra, igazi vigasztalásra várunk. Nem vigasztalan könnyfakasztásra, hanem a vigasztalás könnyet felszárító együttérzésére várunk.

Erre itt az ige, amellyel ma titeket keres meg velünk együtt a mi mennyei Atyánk, jelezve, hogy a szeretet soha el nem fogy és soha meg nem szűnik. Összetörtek és megsebzettek vagytok, hiszen idestova nyolc esztendeje a mindennapi lét küzdelméi során egyszer csak belétek sajdukt az, amit már egyszer, leányai, átéltetek édesanyátok távozásával. Most újra át kellett és át kell élnetek. Leányaival együtt ez alkalommal felesége, neked is fájdalmas ez az elválás. E mellett nem lehet csak úgy minden további nélkül elmenni.

Egy emberélet, aki annak idején hajdani református kollégiumunkban velünk együtt tanult s készült pályafutására, múlhatatlan barátsággal kapcsolódott továbbra is a többi-

ekkel együtt közösségünkhöz. Egy, a hivatását nagyon komolyan vevő, jó nevű orvos a maga fáradhatatlan helytállásával, mindkét esetben hűséges, jó férj, gyermekeit s velük együtt unokáit őszintén szerető édesapa és nagyapa. Ugye milyen csodálatosan alakul az emberi élet? Az övé és a többieké is, a tiétek is, gyermekei, s majd az unokáké is. Ilyenkor sok minden felelevenedik előttetek és előttünk is. Ilyenkor elsősorban arra kell gondolnunk, milyen jó, hogy adatott. Adatott az élete, a családja, a baráti közösség, a munkahelye s annyi minden, amiért hálásnak kell lennünk. Hogy adatott a betegség kezdete után még ez a nyolc év. Mindebben van öröm és bánat is. Adjatok hálát s adjunk hálát érte Istennek.

Figyeljétek csak, hogy az események alakulásában hol a megsebzettség, hol az összezúzódottság, hol a szívfájdalom nehezen viselhető érzése. Hordozta, hordoztátok. Éreztétek vele együtt ennek súlyát, terhét. Hallottuk, tudtunk róla, s egy-egy találkozás alkalmával igyekeztünk jó szót szólni. Azonban ennek csak úgy van és lehet értelme, ha Isten kezében eszközök tudunk lenni a teljes gyógyulás, illetve a vigasztalás reményességében. Viszont teljes gyógyulás és helyreállítás csakis felülről van. Ahogy az ige mondja, megsebez, de be is kötöz, összezúz, de kezei meg is gyógyítanak. Isten keze gyógyít igazán. Így s csakis így vigasztalódhatunk meg. Nem az elmúlás gondolatával, nem az élet teljességére jutás vigasztaló áldásával. Így vagyunk itt ebben a világban felülről adatott életünkkel. Küzdelmeink, fáradozásaink, gondjaink közepette sohasem magunkra hagyatottan nézünk arra, aki közöttünk és értünk sebzetten szerezte meg nekünk sebzett voltunkban a teljes gyógyulást, a feltámadás és az örök élet nagy valóságát. Így nézünk Krisztusra, az ő keresztjére, és így megy bennünk végbe az igazi vigasztalódás. Ámen.

(Elhangzott dr. Vajda István volt osztálytárs temetése alkalmával, 1997. március 25-én.)

Cseh Zsolt

Elmúlás – szabadítás

Alapige: Ézsaiás 51,5

Ismét határponthoz érkeztünk, mely mindig meggondolkoztat s számadásra készítet. De hát mit tudjunk mondani? Mintha minden leszűkülne és összeszűkülne körülöttünk. Ha jól emlékszem, annak idején, majd ötvenöt esztendeje, 48-an vagy 49-en indultunk el az alig néhány lépésre levő egykori református kollégium maturandusaiként. S ma talán 19–20-an vagyunk még életben. Néhányan pedig itt vagyunk a koporsó mellett. Annak az osztálytársnak a koporsója mellett, aki a többiek után maga is bevégezte földi pályafutását. Lehetett akárhol s lehetett bármilyen körülmények között, velünk indult el s közülünk indult el. Tagadhatatlan tény, hogy közénk tartozott s veletek együtt, kedves családja, áldott emlékét a többiekkel együtt tovább ápoljuk és őrizzük.

Azt mondtam az előbb, hogy leszűkül és beszűkül minden. Itt különösen, hogy most az élet és a halál mezsgyéjén állunk. Jól körül kell néznünk, hogy el tudjunk igazodni. Banális szavak itt nem segítenek, viszont olyan tényfelmérésre van szükségünk, ami minden fölé emelve igazi vigasz forrásává lehet számunkra. Először is felfelé kell néznünk, vigyázva közben arra, hogy tekintetünk fenn ne akadjon a csillagos égbolt kiterjedt voltán. Aztán forduljunk a föld felé. Itt meg azzal a vigyázással, hogy bármennyire szilárdnak látszik a föld, ez mégsem minden. Végül forduljunk magunk, a földlakók felé. Jelen pillanatban a közülünk most távozóval s itt maradott hozzátartozóival együtt mindnyájunk felé. Elsősorban a család felé, a feleség, a fia és családja felé. Az ember

élete sohasem lehet közömbös. Nem lehet közömbös annak földi pályafutása, ügybuzgó-sága, tépelődései, csalódásai s végül egy súlyos kórral való hosszantartó szenvedéssel tele küzdelme.

Íme ezek után a nagy kérdés, amit a zsoltár írója a 38. zsoltár 8. versében így tesz fel: „Most azért mit remélek, ó, Uram?” Ezt veletek együtt magam is így fogalmazom meg: vajon lehet-e még reménységünk? Látóhatárunk síkjait végigtekintve, egyfelől az égre vonatkozóan azt halljuk, hogy mint a füst, úgy széteszlik, a földre nézve meg azt, hogy akár a ruha, úgy megavul, végül pedig a föld lakói elvesznek. Milyen jó, hogy nem lehet itt megállni. Maga az Úr Isten nem engedi azt, hogy itt megálljunk s csak annyit tudjunk mondani néhány jól megfogalmazott mondatban, hogy vége. Visszafelé valamit, többet-kevesebbet még számba tudunk venni, de személyes jövőképünk valahogy belénk fojtódik.

Milyen jó, hogy van, aki közbeszóljon s beleszóljon ennek a végnek tűnő állapotunkba. Megszólal az Úr Isten. Az én feladatom az, hogy azt tolmácsoljam, amit mond. Azt mondja, hogy valóban mindennek van bizonyos időtartama. Az élet mégis több mindennél. Az életnek van szellemisége, van értelmi és érzelmi vonatkozása. Mintha azt mondaná az Úr: ember, keresd az életet, annak értelmét életed során embereknél, eszméknél, de ezekben a végén mind csalódsz. Hiszen az élet igazi értelmét ezeknél nem lehet megtalálni. Ahogy Reményik írja egyik versében: „akarsz eget ostromló akarattal”, s nem veszed észre, hogy a legjobbnak tűnő emberi akarat is csak törött játékszer. Egyszer csak megnyílik az ég, s felénk mosolyog Isten féltő szeretete. Szabadulás és igazság nincs a mi birtokunkban. Ez Isten sajátos tette, mellyel készen áll a mi megmentésünkre. S most, ahogy itt állok, mint Isten szolgája, elköltözött barátunk koporsója mellett, könyvének átolvasása után én is az általa megfogalmazott könyvcímet idézhetem: „Hogyan történhetett?” Hogy aztán azonnal melléhelyezzem a szabadító Úr Jézus Krisztus szabadító tetteinek örök és romolhatatlan bizonyosságát. A szeretet jeleként ezzel a bizonyossággal kérem az Urat, hogy adjon nektek, szerettei, igaz vigasztalást s lelkieőt. Nekünk pedig adja meg az Úr a hit tisztánlátását s az egymáshoz való igaz ragaszkodást a továbbiakban is. Ámen.

(Elhangzott Tompa István volt osztálytárs temetése alkalmával, 1996. november 21-én.)

Id. Kántor Attila

Ha atyám és anyám elhagynak is...

Alapige: Zsoltárok 27,10; Máté 16,26

E három héttel ezelőtt még életerősnek látszó gyermek koporsója tulajdonképpen egy csodálatos meghívó a még élő szülők és gyermekek számára az Isten iskolájába.

Ma itt két nehéz, de életfontosságú leckét kell megtanulnunk: az Isten szövetségében való élet módját és annak áldásait, valamint azt, hogy miként kell élni, hogy lelkünkben kárt ne valljunk?

A zsoltáros a szorongatás és veszedelem állapotában él, de hite és reménysége meg-ingathatatlan. Reménykedik, hogy Isten meg fogja szabadítani.

Az Isten szövetségében élő ember életében nemegyszer kerül veszedembe és nemegyszer tapasztalja meg Isten csodálatos szabadítását.

A zsoltáros ezért keresi az Istennel való közösséget. Megtapasztalta annak áldását és szabadító erejét: a szeretetet. Bizonyos abban, hogy ha atyja és anyja el is hagynák, Isten akkor is magához fogadja.

E koporsóban levő gyermeket az anyja 22 napos korában itt hagyta, mert egy súlyos betegség elszakította az anyát övétől. E koporsóban lévő gyermek a veszedelem állapotában 3 hónapon át élt a kórházban. Isten szabadító ereje megjelent, és tapasztalható volt a nagymama személyében. Magához vette. Dédelgette, nevelte. A gyermek felnőtt, de az életében keletkezett hiányt, az anyai szeretetet soha nem pótolhatta senki.

Az élet a maga szennyes áramlatával dobálta ide-oda, s ő tanácstalanul vergődött az élet útjának egyik oldaláról a másikra. A mai ember az önmegtágadás fogalmát elfelejtette. Gondolatvilágából kiszorította a rohanó életforma, mely minden időt felemészti. A körültekintés szárnyalását gúzsba kötötte. A mai életforma megrekedt az anyagi javak hajszolásának zsákutcájában. Minden egyéb fordított időt hiábavalóságnak minősít a mai ember.

Jézus olyan önmegtágadásról beszél, amelyet „őérette” kell gyakoroljanak hívei. Ha valaki jönni akar utána, annak meg kell értenie, hogy választania kell Jézus és a saját énje között. De azért, hogy vele közösségben élhessen, érdemes kinek-kinek saját magát megtartania. Még akkor is, ha úgy látszik, hogy így elvesztegeti az idejét, az életét. De igazában megtalálja és benne elnyeri azt. Tehát itt olyan önmegtágadásról van szó, amelyet saját legmagasabb érdekeiért gyakorolnak Jézus hívei.

E világ szerint talán kárát látják az ő követésének, de lelkiükben kimondhatatlan nagy a nyereségük. Végzetes szerencsétlenség lenne, ha fordítva történnék. Semmilyen szédítően nagy, evilági nyereség sem érné meg, ha érette a lelkünk odaveszne. Vagy egy drága gyermek!

Ezért Jézus olyan önmegtágadást hirdet, amelyet hívei az örökkévalóság ígéréteért kell hogy gyakoroljanak.

Egyszer – mindegy, hogy korán-e vagy későn –, de ez a földi élet elérkezik az ő dicsőségének színe elé, amikor az Úr Jézus megjelenik ítéletet tartani.

E 13 éves fiú már ott van Megváltója előtt. E hajlékból eltávozott. A család életéből kihullott. Megszégyenítette az özvegy édesapa nehéz, szármalmas életét. A küzdelmes élet sötétsége még inkább sűrűsödött, mert a fényben égő gyermek szemének világossága kialudt. Most fog igazán kitűnni: nem lett volna kár érette mindenről lemondani, ami elválasztotta szívedet tőle.

Megkevesebbült az osztály is, ahol jelenlétét naponta tapasztalhatták osztálytársai. Hiányos lesz a játszótér, ahol eleven mozgásával hangulatossá tette a játékot. Nevelői még sokáig ösztönösen keresni fogják őt. De hiába.

Ő földi életpályáját már lefutotta. Elköltözött az örökkévaló mennyei otthonba, ahol találkozása lesz az általa ismert édesanyával. És szemtől szembe kerül Megváltó Urával, akinek az irgalma befedezi és az örök élet örömeivel körülveszi.

Magához vette a Teremtő, hogy halandó testét halhatatlanságba öltöztesse. Ámen.